

SATELLIITTIKOULUTUKSEN KÄSIKIRJA

Satelliittikoulutusmallin kuvaus

OUTI TUOMAALA

KAISU LUOKKANEN

Sisällys

Johdanto	4
1. Satelliittikoulutustoiminnan perusteet	6
2. Satelliittiopiskelutarpeiden kartoittaminen	11
2.1 Ennakointitietokysely tulevista opiskelutarpeista	11
2.2 Tärkeää huomioida.....	12
3. Satelliittipaikkakunnan valmistelutyö	14
3.1 Tilojen hankkiminen ja kriteerit	14
3.1.1 Tilojen hankkimisen tarkistuslista	14
3.2 Satelliittihenkilöstön rekrytointi	16
3.2.1 Suunnittelu ja ennakointi	16
3.2.2 Toteutus.....	16
3.2.3 Esimerkki rekrytointiprosessista.....	17
4. Satelliittikoulutuksen organisoiminen	18
4.1 Johtaminen.....	18
4.1.1 Talousnäkökulma	19
4.1.2 Esihenkilön muistilista henkilöstön perehdytyksestä	21
4.1.3 Johtamisen vuosikellon sisältö.....	21
4.1.4 Johtamisen vuosikello kuvana	23
4.2 Satelliittihenkilöstön tehtävät ja vastuut	24
4.2.1 Tehtäväjako- ja vastuutaulukko -esimerkki.....	27
4.3 Opiskeluhyvinvointi satelliittipaikkakunnilla.....	30
4.4 Työelämäyhteistyö satelliittikoulutuksessa	32
4.5 Digitaaliset palvelut	37
4.5.1 SatelliittiDigijelppi satelliittitiimin digiosaamisen tukena – Osa Luovin digijelppitoimintaa .	38
4.5.2 SatelliittiDigijelppin muistilista.....	39
4.5.3 SatelliittiDigijelppin vuosikellon sisältö.....	41
4.5.4 SatelliittiDigijelppin vuosikello kuvana	43
4.5.5 Opiskelijoiden digitaitokyselyt satelliittiopiskelun tukena	44
4.5.6 Digin tarkistuslista.....	48
4.6 Satelliittiopiskelijoiden tapauskuvaukset	50
4.6.1 Tapaus Kuura, SatelliittiTELMA	50
4.6.2 Tapaus Ruska, SatelliittiTUVA.....	52
4.6.3 Tapaus SatelliittiLiiketoiminta, Halla ja Kaira.....	53
5. Satelliittikoulutuksen jatkuva kehittäminen.....	56

LIITTEET	58
LIITE 1: Ennakointitietokysely: Kysely syksyllä 2025 kuntien sivistystoimille tulevista opiskelutarpeista (Luovin esimerkki)	
LIITE 2: Tervetulokirje satelliittitiimiin	
LIITE 3: Toimisto- ja keittiötarvikkeet satelliittipaikkakunnalle	
LIITE 4: Satelliittiohjaajan työn erityispiirteet	
LIITE 5: SatelliittiTELMA – opettajan, -ohjaajan sekä opiskelijan esimerkkiaikatauluja	
LIITE 6: Opiskeluhyvinvointi satelliittikoulutuksessa	
LIITE 7: Työelämäyhteistyö satelliittikoulutuksessa haastattelu- /kyselylomake	
LIITE 8: Satelliittitoimijoiden digitaitojen alkukartoituskysely -pohja	
LIITE 9: Digitaitokysely, valmentavan opiskelijat -pohja	
LIITE 10: Digitaitokysely, tutkinto-opiskelijat-pohja	
LIITE 11: SatelliittiTELMA -tapaus	
LIITE 12: SatelliittiTUVA -tapaus	
LIITE 13: SatelliittiLiiketoiminta -tapaus	

Johdanto

Tämä Satelliittikoulutuksen käsikirja on tuotettu Ammattiopisto Luovin Paikasta palveluksi -hankkeessa. Paikasta palveluksi -hanke oli EU:n osarahoittama hanke, jossa tavoitteena oli kehittää ja pilotoida Lapin alueella koulutusmalli, jossa toisen asteen ammatillinen koulutus toteutetaan vaativaa erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan kotipaikkakunnalla ja tutussa toimintaympäristössä yhteistyössä alueen työpaikkojen ja opiskelijan muun verkoston kanssa. Hankeaika oli 1.4.2023 – 31.3.2026. Lue lisää hankkeen tavoitteista, toiminnasta ja tuloksista hankesivulta: www.luovi.fi/paikasta-palveluksi.

Käsikirja on kuvaus satelliittikoulutuksen järjestämisestä, käyttöön otetuista ja hyviksi havaituista ratkaisuista, joita myös muut kuin mallin kehittäjäorganisaatio voivat hyödyntää ja soveltaa. Mallin kuvauksesta ilmenee eri vaiheisiin liittyvät toimenpiteet ja pelisäännöt niin palveluverkoston, työpaikan kuin oppilaitoksen osalta, organisaatioiden toimijatahot, tehtävät ja vastuut sekä päätöksentekovaltuudet eri vaiheissa.

Malli sisältää tietoa, ohjeistuksia ja hyviä käytäntöjä. Malli sisältää tiedottamiseen, dokumentointiin ja tiedonsiirtoon sekä satelliittioorganisaation johtamiseen liittyvät käytänteet ja toiminnan seuranta- ja arviointikäytänteet sekä tarvittavat liitteet.

Satelliittikoulutusmallimme on hyödynnettävissä muissa oppilaitoksissa sekä toisen asteen koulutuksessa ja eri tutkinnoissa, erityisesti silloin kun tarvitaan ratkaisuja koulutuksen saavutettavuuden parantamiseen esimerkiksi syrjäseuduilla, pienillä paikkakunnilla tai opiskelijoille, joille siirtyminen suureen oppilaitosympäristöön on haastavaa. Mallimme tukee myös palveluiden yhdistämistä, kuten koulutuksen ja sosiaali- ja työllisyyspalveluiden integrointia.

Opiskelijakyselyidemme tuloksissa satelliittikoulutuksessa korostuvat turvallisuuden tunne ja arjen hallinta kotipaikkakunnalla opiskeltaessa. Kodin ja lähipiirin tuki, tutut verkostot ja perusopetuksen aikaiset yhteistyösuhteet vahvistavat oppimista. Opiskelijoidemme jaksaminen paranee, kun aikaa ja voimavaroja ei kulu matkustamiseen eikä tarvitse pärjätä yksin vieraassa ympäristössä. Pieni ja turvallinen oppimisympäristö koetaan vähemmän kuormittavaksi kuin suuri oppilaitos. Yhteisöllisyyttä koetaan vahvasti, vaikka opetus toteutuu pääosin etänä.

Ilman satelliittikoulutusta moni opiskelijamme olisi jäänyt kokonaan ilman jatkokoulutuspaikkaa tai keskeyttänyt opinnot. Erityisesti syrjäseuduilla asuvat nuoret olisivat jääneet vaille tarvittavaa tukea ja koulutusmahdollisuuksia, mikä olisi lisännyt syrjäytymisen ja työelämän ulkopuolelle jäämisen riskiä. Mallimme mahdollistaa oppivelvollisuuden toteutumisen sekä siirtymän toiselle asteelle ja tutkinto-opintoihin ohjatusti, opettajan ja ohjaajan tuella.

Keskeiseksi opiksi satelliittikoulutuksen järjestämisessä on noussut ryhmähengen ja yhdessä tekemisen merkitys niin opiskelijoidemme kuin henkilöstömmekin näkökulmasta. Yksilöllisesti räätälöityjen opintopolkujen rinnalla on tärkeää panostaa aktiivisesti yhteisöllisyyteen ja kohtaamisiin sekä verkossa että kasvokkain aina kun mahdollista. Yhdessä tekeminen ja arjen jaksaminen tukevat motivaatiota ja jaksamista.

Satelliittikoulutuksen kehittämistä on hankkeessa toteutettu laajasti pilotointien ja yhteiskehittämisen kautta. Uusia toimintatapoja ja välineitä on testattu yhdessä opiskelijoiden, henkilöstön, työpaikkojen ja alueellisten toimijoiden kanssa. Kehittämistyötä on ohjannut vuoropuhelu ja tiedonkeruu: hankkeen aikana on toteutettu useita kyselyjä ja haastatteluja kohderyhmille,

järjestetty työpajoja, infotilaisuuksia ja yhteiskehittämisen kohtaamisia. Näiden avulla on kerätty kokemuksia, tunnistettu toimivia käytäntöjä ja muotoiltu satelliittikoulutuksen rakenteita entistä selkeämmiksi, vaikuttavammiksi ja paremmin paikallisiin tarpeisiin vastaaviksi. Yhteiskehittämisen ideaa hyödyntäen käsikirja kokoaa yhteen pilotoinnista saadun ymmärryksen ja tarjoaa selkeät toimintamallit satelliittikoulutuksen toteuttamiseen ja työllistymisen edistämiseen eri paikkakunnilla.

Olemme kehittäneet myös digitaalisten työvälineiden käyttöä rohkeasti kokeilemalla ja järjestämällä kokeiluja ja perehdytyksiä henkilöstölle. Satelliittitoiminnassa digijelpit tukevat kollegoita arjen tilanteissa.

Arkea rytmittävät säännölliset tapaamiset ja koulutukset, joita järjestämme sekä vuosikellon mukaisesti että tarpeen mukaan. Koulutustoiminnan aloitus ja opiskelijoidemme valmistuminen edellyttävät monia toimenpiteitä eri toimijoiden kanssa, minkä tueksi on laadittu tarkistus- ja muistilistoja. Satelliittiohjaajiemme perehdytykseen on kehitetty oma materiaalikokonaisuus ja ohjaajien rekrytointiin on panostettu erityisesti.

Käsikirjan sisältö on tuotettu hankeaikana sekä viimeistelty ja tarkistettu hankkeen loppupuolella eli maaliskuussa 2026. Sisältö vastaa tämän ajankohdan tai aiemmin hankeaikana toteutettua tapaa järjestää satelliittikoulutusta.

1. Satelliittikoulutustoiminnan perusteet

Satelliittikoulutus on yksilöperusteista opetusta

Satelliittikoulutuksella tarkoitetaan yksittäisille opiskelijoille järjestettyä koulutusta opiskelijan omalla paikkakunnalla ja tutussa toimintaympäristössä. Näin toimitaan, jos opiskelijan tuen tarve on niin suuri, ettei matkustaminen tai asuminen Luovin varsinaisilla paikkakunnilla ole mahdollista ja/tai opiskelija ei pysty toimintakykynsä vuoksi opiskella oppilaitosympäristössä. Satelliittikoulutusta voidaan järjestää opiskelijan omalla kotipaikkakunnalla, mikäli opiskelijan toimintakyky olosuhteet huomioiden sitä edellyttää. Satelliittiin voi kuulua yksi tai muutama opiskelija ja sen toiminta on määräaikaista.

Satelliittimallin mukainen koulutuksen toteuttaminen on aina harkinnanvarainen ja yksilöllinen ratkaisu. Siihen ei voida oppivelvollista opiskelijaa suoraan osoittaa eikä koulutuksenjärjestäjällä ole velvollisuutta toteuttaa opiskelijaksi valitun koulutusta satelliittikoulutuksena.

Koulutuksen järjestäminen satelliittina

Satelliittikoulutus edistää vaativaa erityistä tarvitsevien opiskelijoiden tasavertaisuutta ja opintojen saavutettavuutta tilanteissa, joissa opiskelijan toimintakyky ei mahdollista siirtymistä opiskelupaikkakunnalle tai opiskelua oppilaitosympäristössä. Malli edistää opiskelijoiden työllistymistä sekä muiden heitä koskevien jatkosuunnitelmien toteutumista omilla kotipaikkakunnilla opintojen jälkeen.

Satelliittikoulutus toteutuu opiskelijan tutussa toimintaympäristössä

Satelliittikoulutus antaa mahdollisuuden tuoda toisen asteen koulutuksen opiskelijan kotipaikkakunnalle, tuttuun toimintaympäristöön. Näin voidaan varmistaa koulutuspalvelun saavutettavuus ja yhteiskunnallisen vaikuttavuus. Opiskelu toteutuu yhteisöllisessä paikassa, ei opiskelijan kotona. Tämä mahdollistaa integroitumisen myös muihin yhteisöihin koulutuksen tarjoajan yhteisön lisäksi. Opitut taidot siirtyvät käyttöön siellä, missä niitä tarvitaan jatkossakin opintojen jälkeen.

Digitaalisuus on satelliittikoulutusmallin mahdollistaja, ei lisäosa. Opetus toteutuu pääasiassa etänä ja reaaliaikaisena eri paikkakunnille esimerkiksi Teamsin kautta sinne, missä opiskelijat ovat. Etäopetus on satelliittimallin perusta. Sen mahdollistaa pedagogisesti suunniteltu, digitaalratkaisuja hyödyntävä opetus, jossa käytetään vuorovaikuttaisia työkaluja, multimediaa ja oppimisalustoja oppimisen elävöittämiseen ja yksilöllistämiseen.

Valmentavan koulutuksen satelliittiopiskelija opiskelee ohjaajan tukemana kotipaikkakunnallaan ja opetus toteutuu pääosin etäyhteyksin opettajan kanssa. Tutkinto-opiskelijat saavat ohjaajan tukea tarvittaessa tai hybridimallissa ohjaaja on heidän kanssaan samalla paikkakunnalla. Opettaja voi olla joko satelliittipaikkakunnalla tai opetus voidaan toteuttaa koulutusorganisaation oppilaitospaikkakunnalta.

Opinnot etenevät henkilökohtaisen suunnitelman (HOKS) mukaan esimerkiksi työpaikalla ja/tai muussa yhteisöllisyyttä tukevassa toimintaympäristössä. Tilat järjestyvät paikallisen yhteistyökumppanin kautta. Satelliittiopiskelijoiden keskinäiseen yhteisöllisyyden toteutumiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota koulutusmallissa, jossa opiskelijat ovat eri

paikkakunnilla. Opiskelijoille järjestetään päivittäin kohtaamisen mahdollisuuksia opettajan ja ryhmän muiden jäsenten kanssa Teamsissä tapahtuvien oppituntien ja pienryhmätapaamisten keinoin. Lisäksi on hyvä huolehtia, että ryhmäytyminen mahdollistuu myös satelliittiopiskelijoiden yhteisissä lähi- ja etätilaisuuksissa sekä esimerkiksi yhteisillä vierailukäynneillä ja teema-tapahtumiin osallistumisessa.

Koulutus toteutuu yhteistyössä alueen työpaikkojen ja elinkeinoelämän sekä kuntien ja hyvinvointialueen palveluverkoston kanssa.

Kunnan näkökulma

Kunnalla on keskeinen rooli satelliittikoulutuksen mahdollistamisessa ja sen vaikuttavuuden vahvistamisessa paikallisella tasolla. Satelliittikoulutuksen avulla oppivelvollisten ja vaativalle erityistä tukea tarvitsevien nuorten toisen asteen opinnot voidaan toteuttaa heidän tarvitsemillaan yksilöllisillä ratkaisuilla omalla paikkakunnallaan. Tämä edistää oppivelvollisuuden toteutumista ja tukee kuntien VALPAS-valvojen lakisääteistä tehtävää varmistaa, ettei yksikään nuori jää koulutuksen ulkopuolelle.

Kunnat hyötyvät satelliittikoulutuksesta monella tasolla. Paikalliset työpaikat saavat täsmätuottoa, mikä vahvistaa osaavan työvoiman saatavuutta ja tukee alueellista elinvoimaa. Samalla työpaikkojen henkilöstörakenne voi monimuotoistua. Mallilla on myös suora työllistävä vaikutus, sillä satelliittiohjaajia rekrytoidaan paikkakunnille, mikä lisää alueen työpaikkoja ja osaamista.

Kunnan omat palvelut kytkeytyvät satelliittikoulutuksen arkeen luontevalla tavalla; koulutuksenjärjestäjä käyttää tarvittavia paikallisia palveluja (mm. ateriapalvelut, kuljetuspalvelut, majoituspalvelut). Koulutuksenjärjestäjän hyödyntäessä kunnan palveluja paikallinen palveluekosysteemi vahvistuu. Satelliittikoulutus tuo kunnalle näkyvyyttä, kasvattaa yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa ja luo uuden, joustavan koulutusmuodon, joka tukee kunnan omia sivistys-, työllisyys- ja elinvoimatavoitteita.

Kun opiskelija voi opiskella kotikunnassaan ja saa tarvitsemansa palvelut tutussa ympäristössä, lisääntyy todennäköisyys, että hän myös jää alueelle opiskelemaan, työskentelemään ja elämään.

Hyvinvointialueen näkökulma

Hyvinvointialueella on tärkeä rooli satelliittikoulutuksen toimivuuden varmistamisessa erityisesti silloin, kun opiskelijat tarvitsevat yksilöllisiä palveluja, tukitoimia tai kuntoutusta. Hyvinvointialue huolehtii siitä, että opiskelijoilla on saatavilla riittävä tuki arjen sujumuuteen, toimintakykyyn ja hyvinvointiin. Palvelujen koordinaatio (esim. opiskeluhuolto, kuntoutuspalvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut) luo vahvan perustan opiskelijoiden kokonaisvaltaiselle tuelle.

Satelliittikoulutus edellyttää hyvinvointialueelta yhteistyötä eri palvelujen välillä sekä oppilaitoksen, huoltajien ja opiskelijan oman verkoston kanssa. Yhteistyö mahdollistaa sen, että opiskelijan palvelutarpeet huomioidaan varhaisessa vaiheessa ja että koulutus, tuki ja palvelut muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden. Satelliittikoulutus vähentää opiskelijoiden tarvetta muuttaa tai matkustaa pitkien etäisyyksien päähän palvelujen vuoksi, mikä voi vähentää esimerkiksi vammaispalvelujen tarvetta (muun muassa henkilökohtainen apu, asumisen tuki, liikkumisen tuki). Koulutusmahdollisuus kotipaikkakunnalla auttaa turvaamaan yhdenvertaiset mahdollisuudet koulutukseen ja hyvinvointiin alueesta riippumatta.

Huoltajien näkökulma

Huoltajille satelliittikoulutus tarjoaa turvallisen ja saavutettavan tavan edistää nuoren opintoja, kun koulutus toteutuu lähellä kotia ja tutussa arjen ympäristössä. Huoltajat ovat tärkeä kumppani opiskelijan opintopolulla ja heidän näkemyksensä ja toiveensa huomioidaan osana ohjausta ja yhteistyötä. Säännöllinen yhteydenpito, selkeä tiedottaminen ja mahdollisuus osallistua opiskelijan opintojen suunnitteluun vahvistavat luottamusta sekä tukevat opiskelijan hyvinvointia, motivaatiota ja opintojen etenemistä.

Satelliittiopiskelutarpeiden kartoittaminen

Uusien satelliittiopiskelutarpeiden kartoittaminen toistuu vuosittain loppusyksyllä johtuen oppilaitoksen lukuvuosisyklistä. Ennakointitietokysely (LIITE 1) erityisen tuen / ertu-päätöksellä olevista sekä muista erityistä tukea tarvitsevista oppilaista perusopetuksen yläluokilla on hyvä toteuttaa, jotta saadaan riittävän ajoissa tietoa todennäköisesti satelliittikoulutusratkaisua tarvitsevista hakijoista jo ennen yhteishakua. Oppilaitoksen opinto-ohjaajan toimesta on hyvä jatkaa keskusteluja kyselyyn saatujen vastausten pohjalta kuntien perusopetuksen nivelvaiheohjaukseen osallistuvien kanssa.

Oppivelvollisten yhteishaku Opintopolussa toteutuu vuosittain alkuvuodesta ja uudet satelliittiopiskelijat aloittavat opintonsa elokuussa, oppilaitokseen osoitettuja opiskelijoita lukuun ottamatta; heitä voi tulla opiskelijaksi pitkin lukuvuotta. Satelliittikoulutukseen ei kuitenkaan voi suoraan osoittaa opiskelijoita, mutta myös osoitettujen opiskelijoiden koulutus voidaan järjestää satelliittikoulutuksena.

Uusista elokuussa aloittavista satelliittipaikkakunnista saadaan varmaa tietoa vasta, kun opiskelijavalinnat on tehty ja hakijat ovat vahvistaneet opiskelupaikkansa vastaanottamisen kesäkuun loppupuolella yhteishaun aikataulun mukaisesti sekä ohjaajat on saatu rekrytoitua ja tilat järjestettyä.

Pedagoginen toteutus

Satelliittiopetuksen pedagoginen vastuu on vastuuopettajilla. Valmentavat koulutukset ja ammatilliset perustutkinnot toteutetaan voimassa olevien koulutusten perusteiden mukaisesti.

Vastuuopettaja järjestää yhteisten etätuntien lisäksi jokaisen satelliittiopiskelijan kanssa yksilöllisiä etätapaamisia ja keskusteluja säännöllisesti. Lisäksi vastuuopettaja tapaa opiskelijoita kasvokkain satelliittipaikkakunnilla noin kaksi kertaa lukukauden aikana, tarvittaessa useammin.

Opiskelijoille tarjotaan selkeät toimintatavat ja ohjeet digioppimisympäristön käyttöön, jotta osallistuminen on sujuvaa eri paikkakunnilta käsin.

Paikkakunnalla oleva satelliittiohjaaja tukee opiskelijaa kokonaisvaltaisesti koulutuksessa etenemisessä ja yksilöllisten tavoitteiden saavuttamisessa.

Satelliittikoulutuksessa on tärkeää huomioida yhteisöllisyyden toteutuminen niin paikkakunnalla kuin etänä opiskeluryhmässä, samoin kuin opiskelijoiden osallistaminen aktiivisina toimijoina etänä tapahtuvaan toimintaan. Näin toimiessa opiskelijoiden vuorovaikutustaidoilla on samalla mahdollisuus kehittyä. Yhteisöllisyyden toteutumiseksi paikkakunnalla on tärkeää järjestää satelliittikoulutus paikassa, jossa on muitakin toimijoita. Esimerkiksi Luovissa satelliittikoulutusta ei järjestetä opiskelijan kotona toteutuvana.

Digipedagogiikan ja digiosaamisen huomioiminen ja hyödyntäminen satelliittikoulutuksessa

Digipedagogiikalla tarkoitetaan taitoa hyödyntää digitaalisia teknologioita osana opetusta ja ohjausta niin, että teknologinen, pedagoginen ja sisällöllinen osaaminen ovat tasapainossa. Tavoitteena on valita tarkoituksenmukaiset digitaaliset välineet tukemaan oppimista eikä käyttää teknologiaa teknologian vuoksi. Hyvin toteutettu digipedagogiikka parantaa vuorovaikutusta, selkeyttää ohjausta ja mahdollistaa oppimisen monipuoliset tavat sekä ajasta ja paikasta riippumattoman toiminnan.

Satelliittikoulutuksessa opetus tulee opettajilta pääsääntöisesti etänä sovituisissa oppimisympäristöissä ja opiskelijalla on opiskelupaikkakunnallaan opintojensa tukena ohjaaja. Satelliittikoulutuksessa käytetään esimerkiksi Luovissa myös hybriditoteutusta, jolloin osa opiskelijoista voi olla opettajan kanssa samalla paikkakunnalla ja osa osallistuu opetukseen etänä ohjaajan kanssa omalta opiskelupaikkakunnaltaan.

Satelliittikoulutuksessa opettajien ja paikkakunnilla opiskelijoiden kanssa läsnä olevien ohjaajien välinen yhteistyö on myös avaintekijänä: opettajilla on pedagoginen osaaminen sekä vastuu, kun ohjaajien tehtävänä on digin näkökulmasta mahdollistaa ja tukea opiskelijan osallistumista etäopetukseen sekä digitaalisissa ympäristöissä toimimiseen. Tähän liittyy myös satelliittihenkilöstön digiosaaminen, jota on hyvä tukea sekä lisätä ympäri työvuoden muun muassa digiperehdytysten sekä Digivärkkäämöiden* muodossa. Henkilöstön on hallittava käytettävät oppimisalustat ja työkalut, jotta opetuksen sekä ohjauksen kautta opiskelijoiden oppiminen mahdollistuu digitaalisissa oppimisympäristöissä. Vaativan erityisen tuen opiskelijat tarvitsevat ohjauksellista tukea opiskeluihinsa eri osa-alueilla ja satelliittiopetuksessa digi korostuu, kun opetukseen osallistuminen sekä tehtävien ja harjoitusten tekeminen ja palauttaminen tapahtuvat digitaalisissa oppimisympäristöissä.

**Digivärkkäämö = Satelliittien opetus- ja ohjaushenkilöstön käytännönläheinen n. 30 min. yhteistoiminnallinen työpaja, joka tukee digiosaamisen ylläpitämistä, kehittämistä sekä etäopetuksen monipuolistamista.*

Mahdollisimman sujuva toimiminen digitaalisissa oppimisympäristöissä riittävän ohjauksen kanssa helpottaa opiskeluarkea ja luo opiskelijalle positiivisia kokemuksia digitaalisissa oppimisympäristöissä työskentelystä. Henkilöstön digiosaamisen ollessa riittävällä tasolla opiskelijoille tarjoutuu mahdollisuus tulla tutuiksi digitaalisten oppimisympäristöjen kanssa turvallisesti ja ohjatusti sekä tämä vahvistaa oppijan tunnetta osaamisesta toimia siellä. Tämä myönteinen kokemus voi parhaimmillaan lisätä opiskelumotivaatiota, vahvistaa itseluottamusta ja näkyä myös oppimistuloksissa. Näin ollen kaikkien osapuolten riittävä digiosaaminen muodostaa keskeisen perustan sujuvalle, mielekkäälle ja oppimista tukevalle satelliittiopetukselle.

Satelliittikoulutukseen hakeutuminen

Satelliittiopiskelun tarve arvioidaan aina yksilöllisesti ja yhteistyössä kotipaikkakunnan palveluverkoston kanssa. Tarvetta ja toteutusmuotoa on hyvä arvioida jo ennen hakeutumista ja hakeutumisvaiheen aikana.

Esimerkiksi Luovissa satelliittikoulutukseen ei järjestetä omaa hakua. Satelliittikoulutukseen hakeudutaan, kuten muihinkin koulutuksiin, yhteishaun ja jatkuvan haun väylien kautta. Haku toteutetaan koulutusta koordinoivan paikkakunnan haussa; Luovissa se on hankkeikana ollut Lapin alueella Luovi Kittilä.

Satelliittitiimi

Satelliittitiimi koostuu koulutuksen järjestäjän henkilöstöstä, joiden työtehtäviin kuuluu joko osittain tai kokonaan satelliittikoulutukseen sisältyviä asioita tai työvaiheita.

Esimerkki

Satelliittitiimin jäsenet Luovissa:

- Koulutusjohtaja
- Koulutuspäälliköt
- Ammatilliset erityisopettajat
- Ohjaajat
- Opinto-ohjaajat
- Opintoneuvojat
- Opintosihteri

2. Satelliittiopiskelutarpeiden kartoittaminen

Satelliittikoulutustarpeet on tarpeellista kartoittaa alueellisesti jo ennen yhteishakua, jotta saadaan kuntien sivistystoimista / perusopetuksesta tietoa riittävän ajoissa oppivelvollisten hakijoiden opiskelutarpeista ja todennäköisten hakijoiden lukumääristä, jotka tulevat tarvitsemaan oppivelvollisuutensa toteutumiseksi yksilöllistä satelliittitoteutusta omalla kotipaikkakunnallaan. Oppilaitoksen tulee pystyä varmistamaan ja ennakoimaan satelliittikoulutukseen tarvittavaa henkilöstömäärää ja erityisosaamista, tiloja sekä budjettia. Vaativan erityisen tuen opiskelijat tarvitsevat yksilöllistä tukea, räätälöityjä oppimisympäristöjä ja mahdollisesti myös apuvälineitä. Ennakointitiedon saaminen riittävän ajoissa tulevista opiskelutarpeista on todella tärkeää valmistelujen mahdollistamiseksi ja siksi on suositeltavaa toteuttaa alueellinen ennakointitietokysely kuntien sivistystoimien perusopetukselle ja nivelvaiheen ohjaukseen osallistuville.

2.1 Ennakointitietokysely tulevista opiskelutarpeista

Ennakointitietokyselyssä (LIITE 1) kysytään erityistä tukea tarvitsevien ja siitä hyötyvien 7., 8. ja 9.-luokkalaisten lukumääriä. Kyselyn avulla saadaan tietoa erityisen tuen piirissä olevien oppilaiden määrien lisäksi myös muista 7.–9. luokilla olevien oppilaiden määristä, joilla on oppimissessaan haasteita ja/tai tarvetta yksilölliseen ja erityiseen tukeen. Yksilöllisen, erityisen tuen tarve voi liittyä opiskelutaitoihin, sosiaalisiin tilanteisiin, terveyteen tai laajemmin toimintakykyyn. Tämä tieto on hyödyllistä, jos vaativa erityinen tuki ulottuu oppilaitoksessa erityisen tuen päätöksillä olevien lisäksi edellä mainittuihin perusteisiin. Ennakointitietokyselyä lähettämällä voidaan samalla levittää tietoa alueen kuntiin oppilaitoksesta ja satelliittiopiskelumahdollisuudesta.

Ennakointitietokysely kannattaa lähettää alueen kuntiin loppusyksystä loka-marraskuussa (budjetointiaikataulu huomioiden). Vastaanottajina on hyvä olla kuntien sivistystoimen johtajat, peruskoulujen rehtorit ja apulaisrehtorit, erityisopettajat ja opinto-ohjaajat. Vastaanottajalistauksen tekeminen on työlästä, mutta sen avulla varmistetaan vastausten saaminen alueen kunnista kattavasti.

On hyvä pyytää kyselyn vastaanottajia miettimään etukäteen, ketkä kunnasta vastaisivat kyselyyn yhdessä. Ehdotimme, että kyselyyn vastaisivat yhdessä sivistystoimen johtaja ja opinto-ohjaaja sekä erityisopettaja(t). Kyselyyn on hyvä pystyä vastaamaan myös koulukohtaisesti kuntakohtaisen vastauksen sijaan, mikä on toimivampi vaihtoehto isommilla paikkakunnilla, joissa on useampi yläkoulu.

Ennen kyselyyn vastaamista on hyödyllistä järjestää etänä toteuttava infotilaisuus alueen perusopetuksen toimijoille:

Infotilaisuuden sisältö (etätoteutus):

- tietoa koulutuksen järjestäjästä
- tietoa erityisestä ja vaativasta erityisestä tuesta

- tietoa menetelmästä, jonka avulla voidaan tunnistaa (vaativan) erityisen tuen tarvetta ja toimintakykyä sekä tarvittavan tuen arviointia; esimerkiksi RUORI-menetelmä*
- tietoa satelliittikoulutuksen perusteista ja toteutuksesta
- opastetaan ennakoitietieto -kyselyyn vastaamisessa

** RUORI on Ammattiopisto Luovissa kehitetty toimintakyvyn arvioinnin ja kuvaamisen menetelmä, jossa vastataan kysymyksiin työelämä- ja opiskelunvalmiuksista. RUORIn avulla saadaan tietoa oppilaan tai opiskelijan tuen ja ohjauksen tarpeesta opinnoissa ja yhdessä laadittua toimintakyvyn kuvausta voidaan hyödyntää esimerkiksi jatko-opintoihin hakeutumisessa.*

Kyselyn vastaanottajille kerrotaan, että vastauksia hyödynnetään koulutusvaihtoehtojen ja yhteistyön suunnittelussa sekä resurssoinnissa; vastausten saaminen auttaa suunnittelemaan koulutuksia mahdollisimman hyvin hakijoiden tarpeita vastaaviksi. Lisäksi vastaanottajille kerrotaan, että vastaamalla he voivat vaikuttaa oppilaitoksen koulutustarjontaan ja koulutusten toteutumiseen mahdollisesti omalla paikkakunnalla esimerkiksi satelliittiopintoina. Samalla kerrotaan myös suunnitteluvaiheessa tehtävästä yhteistyöstä kuntien sivistystoimien ja hyvinvointialueen kanssa.

Kyselyssä on hyvä olla lisäksi mahdollisuus kertoa vastaajan lisätiedon tarpeesta; esimerkiksi lisätiedon tarve oppilaitoksesta, toimintakyvyn tai vaativan erityisen tuen tarpeen arvioinnista tai satelliittikoulutuksesta. Tällöin häneen voidaan olla suoraan yhteydessä esim. oppilaitoksen opinto-ohjaajan toimesta.

Ennakointitietokyselyn pilotoinnin yhteydessä saimme kuulla, että tieto koulutuksenjärjestäjästä, vaativasta erityisestä tuesta, satelliittikoulutusmahdollisuudesta sekä RUORI-menetelmästä oli tärkeää alueen perusopetuksen toimijoille ja nivelvaiheen ohjaukseen osallistuville; saatu tieto koettiin hyödylliseksi. Myös infotilaisuuksista ja itse kyselystä saatiin positiivista palautetta.

2.2 Tärkeää huomioida

Pilottialueellamme Lapissa erityisen tuen piirissä on yläluokkien oppilaista valtakunnallisen tilaston mukaan vähemmän oppilaita kuin valtakunnallisesti keskimäärin. Tilastoa ei kuitenkaan tule tulkita näin suoraviivaisesti. Lapissa ja muillakin pienillä paikkakunnilla on usein pienet ikäluokat, jotka suorittavat peruskouluaan ”luonnostaan” pienryhmissä, jolloin ei käytännössä tule aina erikseen tarvetta järjestää pienryhmäopetusta. Erityisen tuen tarve ei pienissä ryhmissä korostu kuten suuremmissa opetusryhmissä, koska pienemmissä ryhmissä opetus on usein jo muutenkin yksilöllisempää kuin suurissa ryhmissä. Toiselle asteelle ja uuteen oppimisympäristöön siirryttäessä tuen tarpeet kuitenkin usein nousevat selkeämmin ja eri tavoin esiin kuin tutussa peruskoulussa.

Esimerkiksi juuri Lapissa rajallinen tarjonta sekä siihen yhdistettynä pitkät välimatkat korostavat ennakoinnin tarvetta ja siihen liittyvää oikea-aikaista suunnittelua. Koulutuksen järjestäjän ja alueen työelämän tarpeiden mukaisesti on tarpeellista varmistaa oikeanlaiset tutkinnot, koulutusalat sekä valmentavat koulutukset.

Vaikka satelliittikoulutuksen tarkoituksena ei ole opintojen keskittäminen tietyille paikkakunnille, antavat saadut ennakoitiedot myös kuvaa tulevaisuuden tarpeista ja mahdollisista jatkumoista satelliittipaikkakunnilla sekä lähitulevaisuuden mahdollisista tarpeista järjestää satelliittikoulutusta paikkakunnalla.

Kyselyn ja sitä seuraavien jatkokeskustelujen avulla saadaan tarkempaa tietoa jo ennakolta oppilaitokseen mahdollisesti hakeutuvista, kun kysytään Vipusen tietojen sijaan myös muista tukea tarvitsevista kuin vain heistä, joilla on HOJKS eli henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma. Keskusteluja jatketaan esimerkiksi oppilaitoksen opinto-ohjaajan toimesta opiskelijavalintojen jälkeen kuntakohtaisesti ja yksittäisiin opiskelijoihin liittyvänä verkostoyhteistyönä. Yksilöllisistä tuen tarpeista saadaan näin kattava käsitys ja pystytään ennakkoimaan, mitä vaativan erityisen tuen tulee kenenkin kohdalla pitää sisällään, jotta syksyllä opintojen aloitus sujuisi mahdollisimman hyvin. Näin on mahdollista tehdä tarvittavia valmisteluja ja antaa neuvontaa työvuoden aloitusta ajatellen jo ennakoon.

Ennakointitieto koulutuksen järjestäjän näkökulmasta:

- auttaa alueellisessa ja paikkakuntakohtaisessa suunnittelussa kokonaisvaltaisesti
- pystytään ennakkoimaan, kuinka paljon vaativan erityisen tuen opiskelijoita on tulossa
- missä tarvitaan ja/tai jatketaan satelliitti- tai hybridiratkaisuja
- millaisia rekryointitarpeita on odotettavissa
- millaista osaamista tarvitaan koulutuksen järjestäjän henkilöstölle
- millaista osaamista tarvitaan alueella verrattuna tarjottaviin koulutusaloihin

Ennakointitieto opiskelijoiden näkökulmasta:

- oikea-aikainen ja oikein kohdennettu nivelvaiheohjaus
- opintojen saavutettavuuden parantuminen
- opintojen keskeyttämisen ja syrjäytymisen riskin pieneminen
- oikeuksien toteutuminen yhdenvertaisesti riippumatta kotikunnasta

Ennakointitieto monialaisen yhteistyön näkökulmasta:

- yhteistyön tehostuminen kuntien, hyvinvointialueen ja oppilaitosten välillä
- nivelvaiheohjauksen oikea-aikaisuus ja ennakointi
- toimijoiden lainsäädännölliset velvoitteet ja vastuut selkeytyvät

Hyvä käytäntö

Ennakointitietokysely

- ➔ tiedon kerääminen tulevista opiskelutarpeista ennen yhteishakua

3. Satelliittipaikkakunnan valmistelutyö

Satelliittipaikkakunnan käynnistäminen edellyttää huolellista valmistelua, jossa tilaratkaisut ja henkilöstön rekrytointi muodostavat kokonaisuuden. Tavoitteena on rakentaa opiskelijoille turvallinen, saavutettava ja oppimista tukeva toimintaympäristö omalla paikkakunnallaan sekä varmistaa, että satelliittikoulutus käynnistyy sujuvasti heti opintojen alusta. Tämä edellyttää toimivia ja tarkoituksenmukaisia tiloja, riittävän ohjaus- ja opetusresurssin suunnittelua sekä ennakoivaa yhteistyötä kunnan, työelämätoimijoiden ja muiden kumppaneiden kanssa.

3.1 Tilojen hankkiminen ja kriteerit

Satelliittikoulutuksen tilojen tulee tukea opiskelijoiden turvallista arkea, yhteisöllisyyttä ja sujuvaa oppimista omalla kotipaikkakunnallaan. Tilojen valinnassa painottuvat sekä saavutettavuus ja toiminnallisuus että yhteistyömahdollisuudet paikallisten toimijoiden kanssa. Tilaneuvottelut on hyvä aloittaa jo alkuvuoden puolella ja alustavat sopimukset on hyvä saada tehtyä keväällä ennen kesälomakauden alkamista. Sopimusten voimaantulo varmistuu kuitenkin vasta opiskelijoiden vahvistettua opiskelupaikkansa vastaanottamisen yhteishaun aikataulun mukaisesti.

Alla oleva tarkistuslista kokoaa keskeiset kriteerit, joita hyödyntämällä varmistetaan tilojen soveltuvuus satelliittikoulutuksen tarpeisiin sekä opiskelijoiden yhdenvertaiset edellytykset osallistua opetukseen.

3.1.1 Tilojen hankkimisen tarkistuslista

- Yhteisölliset tilat: samassa paikassa on muutakin toimintaa, mahdollisuus kuulua johonkin yhteisöön; yhteisöllisyys ja turvallisuusnäkökulma sekä mahdolliset synergiaedut ja opiskelijoiden jatkopolut opintojen jälkeen.
- Mahdollisimman keskeinen sijainti palvelujen suhteen; lähiympäristössä on soveltuvia paikkoja työelämässä oppimiselle. Hyvät kulkuyhteydet.
- Neuvottelujen aloittaminen hyvissä ajoin!
- Ainakin oppivelvollisten opiskelijoiden osalta tilat neuvotellaan maksutta käyttöön, ilman vuokraveroitetta ja laaditaan yhteistyösopimus. Mikäli vuokranperintä on välttämätöntä, neuvotellaan kunnan sivistystoimen kanssa, että sivistystoimi maksaisi vuokran. Oppivelvollisuuden toteutuminen on viimesijaisesti kunnan vastuulla (VALPAS-valvojat); satelliittikoulutusmahdollisuus kunnassa mahdollistaa monille koulutuspolulta syrjäytymisriskissä oleville toisen asteen koulutuksen.

→ Tilojen käyttöoikeudesta ja yhteistoiminnasta tehdään tilojen luovuttajan kanssa yhteistyösopimus, joka noudattelee vuokrasopimuksen sisältöä ilman vuokranmaksuvelvoitetta.

- Toisen oppilaitoksen tiloissa toimittaessa vuokran jyvitys suhteessa käyttöön varatun tilan neliömäärän mukaan, ensisijaisesti kunnan sivistystoimi maksaa vuokran tässäkin tapauksessa.
- Huomioidaan koulutusyhteistyömahdollisuus (esimerkiksi Luovin Telakka-mallin mukaisesti), jos toimitaan toisen oppilaitoksen tiloissa.
- Satelliittikoulutusta ei Luovissa järjestetä enää elokuusta 2026 lähtien toimintakeskusten tiloissa.
- Tilojen esteettömyys (kulkureitit, toimitila, sosiaalilat); esteettömyyskartoituksen tekeminen.
- Sisäilmaltaan terveet ja toimintaan soveltuvat tilat.
- Riittävä tila arvioidulle opiskelija- ja ohjaajamäärälle; on hyvä, jos tiloja voidaan myös eriyttää; esimerkiksi palavereiden ja muiden luottamuksellisten keskustelujen ajaksi. Lisäksi mahdollisuus tarvittaessa käyttää muita tiloja, esimerkiksi kokoustiloja.
- Lounasruokailumahdollisuus vähintään lyhyen kävelymatkan päässä, laskutustiedot, toteutuneiden ruokailujen seuranta / opiskelijat, ohjaajien esimerkkiruokailut.
- Verkkoyhteysvalmiudet: tarkistetaan käytössä olevan operaattorin yhteys mobiiliverkon kuuluvuuskartasta, testataan mielellään paikan päällä → käytetään koulutuksen järjestäjän omaa yhteyttä tietoturvan toteutumiseksi.
- Kalusteiden käyttömahdollisuus; pöydät ja tuolit, lukittava kaappi ynnä muut tarpeelliset kalusteet.
- Kiinteiden asennusten tekemisen mahdollisuudet, kuten esimerkiksi television tai ison näytön kiinnitys seinään. Saako tehdä ja kenen toimesta?
- Tilojen yhteydessä mahdollisuus keittiön käyttämiseen; kahvin- ja vedenkeitin, jääkaappi, mikro.
- Taukotila; kahvitaumat.
- Ruuanvalmistuksen harjoittelumahdollisuus opinnoissa.
- Riittävästi pistokkeita.
- Toimisto- ja keittiötarvikkeiden hankkiminen (LIITE 3); mahdollisesta yhteiskäytöstä sopiminen.

3.2 Satelliittihenkilöstön rekrytointi

Satelliittiopetuksen organisointiin liittyy olennaisesti henkilökohtaisten ohjaajien rekrytointi, koska tehtävään sopivien ohjaajien löytäminen on välttämätöntä satelliittioiskelun toteuttamiseksi opiskelijoiden kotipaikkakunnilla. Satelliittiohjaajien rekrytointeja kannattaa edistää ja tiedottaa tulevista rekrytoinneista jo etukäteen yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstöasiantuntijoiden kanssa, kun rekrytointilupa on saatu. Rekrytointeja voi edistää etukäteen yhteistyössä paikkakuntien työllisyyspalvelujen kanssa, rekrytointitapahtumissa ja tiedottamalla asiasta sote-alan koulutuksenjärjestäjiä. Oppilaitoksen sivuilla on hyvä julkaista etukäteen tulevista ohjaajatarpeista ja kannustaa jättämään avoin työpaikkahakemus paikkakuntatoiveineen.

Rekrytointien edistämiseksi on suositeltavaa laatia myös erillinen satelliittiohjaajan tehtävänkuvaus, koska se poikkeaa oppilaitospaikkakunnan ohjaajan tehtävänkuvasta. Olemme laatineet tukimateriaaliksi ”Satelliittiohjaajan tehtävänkuvan erityispiirteet” -esityksen (LIITE 4), jota voi hyödyntää tehtävänkuvauksen laadinnassa, rekrytoinnissa ja perehdytyksessä.

3.2.1 Suunnittelu ja ennakointi

- Aikataulu ja rekrytointiin osallistujat määritellään; ennakkomarkkinointi mahdollisista työtehtävistä tulevalle satelliittipaikkakunnalle ja kunnan työllisyyspalveluihin.
- Avoin haku ja/tai ehdollinen rekrytointi keväälle: hakuaika huhtikuu puoliväli - toukokuun loppuun
- Rekrytointi- / työnantajaesite mukaan rekrytointi- ja koulutusmessuille ja -tapahtumiin ja kerrotaan ennakkoon myös mahdollisesti avautuvista työtehtävistä.
- Työnantajaesite päivitetään vuosittain ja päivitysvastaava jakaa sen markkinointitiimeille.
 - Alueilta ilmoitukset koulutuspäällikölle, mihin tapahtumiin ja kuka on osallistumassa → satelliitteihin liittyvät esitteet jakoon.

Hyvät käytännöt rekrytoinneissa

- Yhteistyö oman organisaation henkilöstöpalvelujen kanssa
- Tehtäväkuvaukset ajan tasalle ennen rekrytointia
- Ennakoiva rekrytointi ja tiedottaminen tulevista osaajatarpeista

3.2.2 Toteutus

Rekrytointi-ilmoitus ja haastattelu: digitaidot, liikkumis- ja yöpymisvalmius, työn aloitus, opiskelijan kanssa liikkumiset, oma-aloitteisuus ja vastuullisuus, tarvittava osaaminen ja erityisosaaminen, rikosrekisteriote alaikäisten kanssa toimimista varten ja ajokortti.

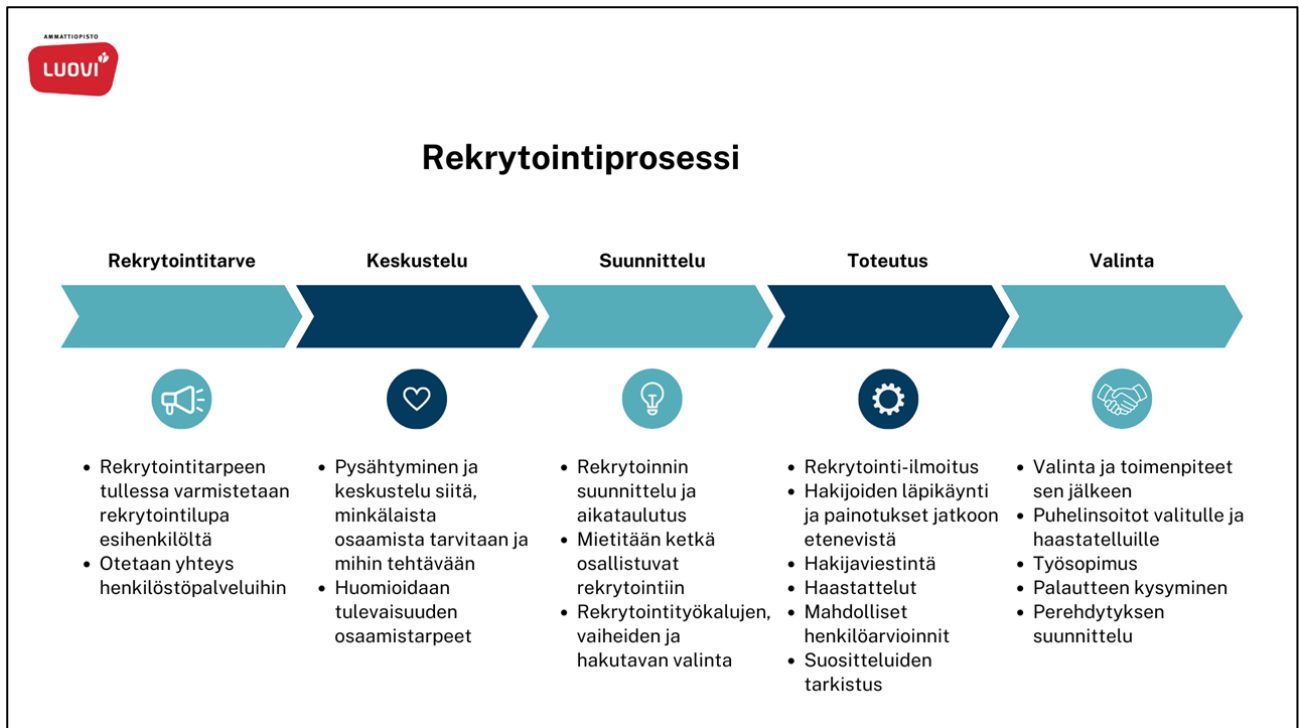
Työsopimus

Ehdollisena, kunnes opiskelija ottaa opiskelupaikan vastaan.

Työn aloituksessa välttämätöntä → näitä on syytä myös työpaikkailmoituksessa ja haastattelussa tuoda esiin:

- Digiperehdytys
- Lääkehoitokoulutus
- Tiimipäivät
- EA-koulutus; onko kortti voimassa?
- Työpaikan yleisperehdytys
- Tehtävään liittyvä perehdytys
- Työntekopaikan ja mahdollisen rinnakkaisyhteisön perehdytys: tilat ja avaimet sekä turvallisuussuunnitelman ja -ohjeistuksen läpi käyminen.
- Yhteyshenkilön ja aikataulun sopiminen mahdollisimman hyvissä ajoin ennen työn aloitusta.

3.2.3 Esimerkki rekrytointiprosessista

4. Satelliittikoulutuksen organisoiminen

Satelliittikoulutuksen toteuttaminen muodostuu useista toisiaan tukevista osa-alueista, jotka yhdessä varmistavat opiskelijoille turvallisen arjen, sujuvan oppimisen ja toimivat polut kohti työelämää. Toteutus edellyttää selkeää johtamista, satelliittihenkilöstön roolien ja vastuiden määrittelyä sekä tiivistä yhteistyötä opiskeluhyvinvoinnin, työelämäpalveluiden ja paikallisten kumppaneiden kanssa.

Luvussa esitellään käytännöt, joilla satelliittiryhmän päivittäinen toiminta rakennetaan ja varmistetaan: henkilöstön perehdytyksestä ja johtamisen vuosikellosta työelämäyhteistyön rakenteisiin, digitaalisten palveluiden hyödyntämiseen ja opiskelijoiden osaamisen kehittymisen seurantaan. Lisäksi mukana on konkreettisia tapausesimerkkejä, jotka kuvaavat satelliittikoulutuksen arkea eri paikkakunnilla ja auttavat hahmottamaan mallin toimivuutta käytännössä.

Tavoitteena on tarjota selkeä ja käytännönläheinen kokonaisuus, jonka avulla satelliittikoulutuksen toteuttaminen on suunnitelmallista, yhdenmukaista ja ennen kaikkea opiskelijan yksilöllistä oppimispolkua tukevaa.

4.1 Johtaminen

Satelliittikoulutustoiminta perustuu johtamisen kannalta ns. hajautettuun malliin, jossa eri paikkakunnilla työskentelevät asiantuntijat ja työntekijät muodostavat yhteisen tiimin. Pedagogisessa johtamisessa tulee huomioida roolien ja vastuiden selkeyttäminen, tiedonkulun varmistaminen sekä yhteisen toimintakulttuurin rakentaminen.

Satelliittikoulutus rakentuu alueellisten palveluntuottajaverkostojen, lähiohjaajien, työpaikaohjaajien sekä etänä toimivan oppilaitoksen opetus-, ohjaus- ja opiskeluhyvinvointihenkilöstön yhteistyön varaan. Yhteistyö ja johtaminen toteutuvat pääasiassa etänä eri osapuolten ollessa hajallaan jopa satojen kilometrien päässä toisistaan. Moniammatilliseen yhteistyöhön on välttämätöntä sopia toimintatavat.

Miksi johtamisen tarkastelu on tarpeen?

Satelliittikoulutusmallin mukaisen koulutustoiminnan tavoitteena on edistää toisen asteen koulutuksen saavutettavuutta opiskelijoille periaatteella "koulu ei ole paikka vaan palvelu". Hajautettu toimintamalli vaatii selkeitä prosesseja ja yhtenäisiä käytäntöjä, jotta arki sujuu ja strategiset tavoitteet toteutuvat. Satelliittimallikoulutusta järjestettäessä voi tulla ajankohtaiseksi ratkoa muun muassa seuraavia asioita:

- **Selkeys ja yhteinen ymmärrys:** Satelliittitoiminnan tavoitteiden, prosessien ja roolien määrittely ja kuvaus.
- **Johtamisen käytänteet:** Hyödylliseksi työvälineeksi voi osoittautua tehtävä- ja vastuunjakotaulukko, RACI-matriisi* ja roolikartta, jotka tukevat arjen sujuvuutta hajauteissa tiimissä.

- **Yhteistyön vahvistaminen:** Konkreettisista askelmerkeistä, kuten tiimisparrauksista ja yhteisistä suunnittelupäivistä sopiminen.
- **Pitkän aikavälin näkymä:** Tavoitteena on toimintamallin vakiinnuttaminen, saavutettavuuden kehittäminen ja toiminnan jatkuvuuden varmistaminen.

*RACI-matriisi = työkalu, jonka avulla voidaan selkeyttää roolit ja vastuut tehtäväkohtaisesti.

RACI-lyhenteen merkitykset:

- **R - Responsible (Vastuullinen/Suorittaja):** Henkilö tai tiimi, joka tekee käytännön työn ja suorittaa tehtävän.
- **A - Accountable (Tilivelvollinen/Hyväksyjä):** Henkilö, jolla on lopullinen vastuu tehtävän valmistumisesta ja laadusta. Yksi tehtävä = yksi tilivelvollinen.
- **C - Consulted (Konsultoitava/Asiantuntija):** Henkilöt, joiden mielipidettä kysytään (kaksisuuntainen viestintä).
- **I - Informed (Tiedotettava):** Henkilöt, joille ilmoitetaan tehdyistä päätöksistä tai valmiista työstä (yksisuuntainen viestintä).

Hyvä käytäntö

Henkilöstökyselyjen tulosten hyödyntäminen johtamisessa

4.1.1 Talousnäkökulma

Satelliittikoulutuksen on täytettävä kaikki ammatillisen koulutuksen vaatimukset: opetuksen laatu, opiskelijoiden oikeus tukeen, osaamisen arvioinnin kriteerit ja koulutuspalvelujen saavutettavuus. Lisäksi koulutuksen toteuttaminen on oltava taloudellisesti järkevää niin, ettei satelliittimallin keskeinen idea vaarannu: koulutuspalvelun tarjoaminen lähelle opiskelijan omaa elinympäristöä.

Satelliittikoulutuksen taloudellinen kannattavuus

Satelliittikoulutuksen taloudellista kestävyyttä voidaan arvioida tarkastelemalla opiskelijoista saatavaa valtionosuusrahoitusta suhteessa kustannuksiin. Kokonaisanalyysin perusteella satelliittikoulutus on taloudellisesti mahdollista toteuttaa kannattavasti. Kannattavuuden saavuttaminen edellyttää suunnitelmallisuutta ja rakenteellista harkintaa.

Taloudelliseen kannattavuuteen vaikuttavat muun muassa:

- opiskelijamäärien suhde ohjausresursseihin
- mahdollisuus hyödyntää paikkakuntien tiloja ilman vuokraa
- toimivat yhteistyösopimukset ja mahdolliset tilakumppanuudet

- työelämäyhteistyön laatu ja laajuus
- opiskelijoiden siirtymät ja työllistyminen valmistumisen jälkeen

Esimerkiksi satelliittitoiminta paikkakunnalla, jossa kaksi vaativaa erityistä tukea tarvitsevaa opiskelijaa opiskelee yhden ohjaajaresurssin tukemana, tuottaa taloudellisessa mielessä paremman tasapainon kuin paikkakunta, jossa opiskelijoita on vain yksi. Tämä ei kuitenkaan ole este yhdenkin opiskelijan satelliittikoulutukselle silloin, kun saavutettavuuden periaate sitä edellyttää.

Talouden suunnittelu ja seuranta satelliittitoiminnassa

Satelliittikoulutuksen talouden hallinta edellyttää:

1. Ennakoivaa suunnittelua

Satelliittikoulutuksen järjestäjän on tärkeää seurata väestökehitystä, opiskelijavirtoja ja alueellisia osaamistarpeita. Toiminnan tueksi kannattaa suunnitella prosessit ja työvälineet, kuten:

- Ennakoinnin prosessi
- Koulutustarjonnan muutosten suunnittelun prosessi
- Vuosikello(t) ja johtamisen rakenteet
- Koulutuksen arviointityökalu ja pisteytysmallit
- Koulutustarjonnan muutosten tarkistuslistat

2. Pitkän tähtäimen taloussuunnittelua

Esimerkiksi PTS-työkalu (pitkän aikavälin toiminnan ja talouden suunnittelu) auttaa tarkastelemaan, miten opiskelijamäärät, resurssitarpeet, tilakustannukset ja ohjausresurssit kehittyvät tulevina vuosina. PTS tarjoaa myös skenaarioita muutostilanteisiin.

3. Säännöllistä taloustoteuman seurantaa

Budjetin ja toteuman vertailu varhaisessa vaiheessa mahdollistaa oikea-aikaiset toimenpiteet, jos:

- opiskelijamäärät muuttuvat
- ohjausresurssitarve kasvaa
- satelliittipaikkakunnan olosuhteet muuttuvat
- yhteistyökumppaneiden roolit vaihtuvat

Taloussuunnittelun keskiössä tulee aina olla tasapaino:

taloudellinen kestävyys – pedagoginen laatu – saavutettavuus – opiskelijan yksilöllinen oikeus tukeen.

Johtopäätös: Taloudellisesti mahdollinen ja vaikuttava malli

Satelliittikoulutus on sekä pedagogisesti että taloudellisesti toteuttamiskelpoinen malli; riippuen suunnittelun, yhteistyön ja resurssien hallinnan onnistumisesta. Mallin vahvuus ei ole vain sen saavutettavuudessa, vaan myös sen kyvyssä tuottaa opiskelijoille työllistymispolkuja ja vahvistaa paikallista elinvoimaa; tämä on tekijä, jolla on kasvava merkitys tulevassa ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmässä.

4.1.2 Esihenkilön muistilista henkilöstön perehdytyksestä

- satelliiteissa perehdytys etenee samoin sisällöin kuin oppilaitospaikkakunnillakin
- organisaatiotasoinen ohjeistus esihenkilön muistilista tukena perehdytyksessä
- digiperehdytys omana kokonaisuutenaan
- lisäksi koko henkilöstön yhteinen perehdytysmateriaali

Perehdytyksen suunnittelu:

- aikataulutus ja uuden satelliittitoimijan informointi aikatauluista
- koko henkilöstölle suunnattu perehdytysmateriaali
- lisäksi satelliittihenkilöstölle kohdennettu perehdytysmateriaali
- digiperehdytyksen aikatauluttaminen esimerkiksi SatelliittiDigijelpin kanssa

Hyvä käytäntö

Tervetulokirje uusille toimijoille!

- uudet ohjaajat
- muut uudet satelliittitiimiläiset
- LIITE 2: Tervetulokirje satelliittitiimiin

Panosta perehdytykseen!

4.1.3 Johtamisen vuosikellon sisältö

Työvuoden alussa tarvittavat esihenkilön toimenpiteet

- Aloitus- ja suunnittelupäivät heti työvuoden alussa
- Perehdytys ja itsenäiseen perehtymiseen ohjaaminen
- Koulutustarpeiden kartoitus (mm. ohjaustyö, ensiapu, lääkehoito)
- Ohjaajien digitaitokysely
- Tiimipäivät (läsnä)

Työvuoden aikana

- Kyselyt satelliittihenkilöstölle
- Kyselyiden tulosten koonti ja hyödyntäminen
- Ennakointitietokysely tulevista opiskelutarpeista kartoitettavien alueiden kuntien sivistystoimille ja perusopetukseen, yhteishakua edeltävä
- Jatkokeskustelut ennakointitietokyselyn vastausten perusteella
- Budjetointi ja taloustoteuman seuranta

- Uusien todennäköisten satelliittipaikkakuntien valmistelut
- Tilakartoitukset ja -neuvottelut
- Uusien satelliittiohjaajien rekrytointien edistäminen, ennakoiva rekrytointi
- Yhteishaun tulokset
- Hakijahaastattelut

Työvuoden lopussa

- Tiimipäivien suunnittelu ja järjestelyt (tilavaraus, matkat, ohjelma)
- Yhteistyösopimukset tilojen käytöstä ja käytännöistä sopiminen (avaimet, ohjeistukset)
- Päättävien paikkakuntien toimenpiteet
- Palautteet työnsä päättäviltä ohjaajilta
- Työsopimukset uusille ohjaajille
- Laitteet ja tervetulokirje perille paikkakunnalle ennen aloituspäivää

4.1.4 Johtamisen vuosikello kuvana

Johtaminen

Satelliittikoulutuksesta vastaava(t)
koulutuspäällikkö (-päälliköt) ja
koulutusjohtaja

4.2 Satelliittihenkilöstön tehtävät ja vastuut

Satelliittiopettajan työn erityispiirteet:

Satelliittiopettajan tehtävänkuva on perusteiltaan samanlainen kuin oppilaitospaikkakunnalla toimivan ammatillisen erityisopettajan tehtävänkuva. Satelliittiopettajalla on kuitenkin työsään koulutuksen toteuttamistavasta johtuen tiettyjä erityispiirteitä:

- Satelliittikoulutuksen pedagoginen suunnittelu ja toteutus: etänä toteutettavan koulutuksen opetus ja ohjaus, digipedagogiikka sekä huomioida tarkemmin opiskelijan toimijuus, motivaatio ja osallistuminen luokkaopetukseen verrattuna.
- Hybridiopetuksen pedagogiset erityispiirteet: läsnä- ja etäosallistujien tasavertainen huomiointi sekä vuorovaikutuksen tukeminen.
- Oman työn suunnittelu, hallittavuus ja selkeys: Työssä toimitaan useissa oppimisympäristöissä (läsnä- ja etätoteutus, erilaiset oppimisalustat, eri vaiheiset opiskelijat) ja työ tarvitsee selkeän rakenteen ja pedagogisen rungon, jossa huomioidaan mm. suunnitellaika, tauot, yksilölliset ohjausajat opiskelijoille, opetus- ja ohjaushenkilöstön sekä muun verkoston kanssa yhteiset palaverit ja niin edelleen.
- HOKSIt; etätoteutuksen suunnittelu kaikki toimijat huomioiden.
- Luottamuksen ja vuorovaikutuksen rakentuminen etätoteutuksessa erityisesti opiskelijan, ohjaajan ja huoltajien kanssa.
- Myönteisen ja osallistavan ilmapiirin rakentaminen ja ylläpitäminen etä- ja hybriditoteutuksessa läpi työvuoden.
- Yhteisöllisyyden ja epämuodollisen vuorovaikutuksen rakentaminen opetuksen sisään, esimerkiksi lyhyet yhteiset keskustelut, kevyet vuorovaikutustehtävät ja muut yhteiset hetket kuten tutustumiskäynnit ja retket. Etä- ja hybridiopetuksesta puuttuvat usein luonnollisesti syntyvät taukokeskustelut ja epämuodollinen vuorovaikutus, joten tätä tulee huomioida.
- Aktiivinen rooli opiskelijoiden opintojen etenemisen seurannassa, koska luokkaympäristössä tämä tapahtuisi ”luonnollisemmin” osana opetusta ja ohjausta.
- Säännöllinen yhteydenpito sekä ohjaus ja tuki opiskelijaan ja ohjaajaan puhelimitse sekä viikoittaisissa yksilöllisissä etätuokioissa.
- Suunnitelmallinen opettaja – ohjaaja -yhteistyö.
- Tukeutuminen ohjaajan paikallistuntemukseen ja havaintoihin, erityisesti kun opettaja ei ole itse fyysisesti läsnä satelliitti- ja työelämäpaikkakunnalla.
- Ohjaajan tukeminen työelämässä oppimispaiikkojen etsimisessä ja valinnassa.
- Työelämässä oppimisen etenemisen ja tavoitteiden saavuttamisen seuranta etänä ja paikkakunnilla vierailen.
- Arvioinnin tekeminen yhteistyössä ohjaajan ja työelämäpaikan työpaikkaohjaajan kanssa etänä ja paikkakunnilla vierailen.
- Mahdollisuus osallistua opiskelijan työelämässä oppimiseen paikan päällä, mutta huomattavasti harvemmin kuin kiinteillä koulutuspaikkakunnilla.
- Teknologia ja digi: tarkoituksenmukainen käyttö sekä varasuunnitelma, jos ja kun nämä eivät toimikaan halutulla tavalla. Opiskelijoiden tarvitseman digiohjauksen huomioiminen.

Satelliittiohjaajan työn erityispiirteet

Satelliittiohjaajan työ on luonteeltaan hyvin itsenäistä, sillä ohjaaja työskentelee päivittäin opiskelijoiden kanssa pääsääntöisesti yksin. Vaikka arjen työskentely tapahtuu yksin, ohjaaja toimii tiiviinä osana satelliittitiimiä, johon kuuluvat muun muassa opettajat ja muut satelliittiohjaajat. Yhteistyötä vahvistavat säännölliset yhteiset etätunnit, opettajan ja ohjaajan etäpöytätyöt sekä ohjaajien vertaiskeskustelut. Lisäksi työ tuo mukanaan toisen työyhteisön, sillä satelliitti toimii toisen organisaation tiloissa, mikä mahdollistaa paikallisen yhteisöllisyyden rakentumisen.

Työpäivien aikana ohjaajalla on jatkuva vastuu opiskelijoiden valvonnasta ja ohjauksesta, mikä vaikuttaa taukojen järjestämiseen ja vaatii joustavaa ongelmanratkaisua muuttuvissa arjen tilanteissa. Opettaja ei aina pysty reagoimaan etänä reaaliajassa, joten ohjaaja tekee monia välittömiä ratkaisuja itse. Myös opiskelijoiden retket, vierailut ja työelämäjaksot edellyttävät ohjaajalta käytännön järjestelyjä, kuten kulkemisen suunnittelua sekä vuokra-auton tai oman auton käyttöön liittyvien lupien hallintaa.

Työskentely uusissa ja vaihtelevissa tiloissa korostaa tilaturvallisuuden tuntemusta ja jatkuvaa ylläpitoa. Ohjaaja vastaa tilojen järjestämisestä opiskelukäyttöön sekä turvallisuudesta, kuten kulkukäytännöistä, yhteystietojen saatavilla pitämisestä ja mahdollisesti haastavien tilanteiden hallinnasta yksin työskennellessään. Hänen tulee perehtyä oman organisaation ohjeiden lisäksi myös yhteistyöorganisaation turvallisuuskäytäntöihin.

Koska satelliittiohjaaja saattaa olla ainoa koulutuksenjärjestäjän työntekijä paikkakunnalla, hän toimii koulutuksenjärjestäjän edustajana ja arjen ”käyntikorttina”. Hän luo kuvaa koulutuksenjärjestäjän toiminnasta opiskelijoiden verkostoille ja paikallisille toimijoille sekä sanoittaa ja tarvittaessa perustelee koulutuksenjärjestäjän käytäntöjä eri tilanteissa.

Työhön kuuluu myös hankintoja, kuten opetukseen tarvittavien välineiden ja esimerkiksi keittiöpäivien elintarvikkeiden ostamista paikallisista liikkeistä. Ohjaajan on tunnettava laskutus-, hankinta- ja kustannuspaikkakäytännöt, huolehdittava kuittien toimittamisesta ja kululaskuista sekä kirjattava hankinnat. Lisäksi ohjaaja huolehtii lounaiden ilmoittamisesta, lounaslaskujen tarkistamisesta ja tarvittaessa vuokra-auton käytännöistä.

Digitaidot ovat keskeinen osa työtä, sillä opetus ja yhteydenpito tapahtuvat useimmiten etäyhteyksien kautta. Ohjaaja käyttää päivittäin sovittuja digitaalisia oppimisympäristöjä kuten Teamsia, kalenteria ja OneDrivea sekä ohjaa opiskelijoita erilaisten digitaalisten laitteiden ja ohjelmien käytössä, mukaan lukien tunnuksien, salasanojen ja kaksivaiheinen tunnistautuminen. Digijelppien tuki on käytettävissä sekä perehdytyksessä että arjen kiireettömissä kysymyksissä.

Verkostoyhteistyö on satelliittiohjaajan työssä erityisen korostunutta, koska hän voi olla ainoa koulutuksenjärjestäjän edustaja paikkakunnalla. Hän pitää aktiivisesti yhteyttä opiskelijoiden huoltajiin arjen käytännöistä ja poissaoloista, tekee yhteistyötä työelämäkumppaneiden kanssa ja toimii linkkinä tarvittaviin palveluverkostoihin ja tekee tiivistä yhteistyötä toimintaympäristön organisaation kanssa. Lisäksi ohjaaja luo mahdollisuuksia opiskelijoiden työelämässä oppimiselle paikallistuntemuksensa avulla ja huolehtii työelämäjaksojen käytännön järjestelystä, aikatauluista ja mahdollisista ilmoituksista yhdessä opettajan kanssa.

(LIITE 4: Satelliittiohjaajan työn erityispiirteet)

Ohjaajan rooli ja vastuut

- Paikallistuntemuksen hyödyntäminen sopivien työelämässä oppimisen paikkojen etsimisessä ja valinnassa sekä opiskelijan kiinnostusten, vahvuuksien ja tavoitteiden huomioiminen.
- Toimiminen yhteyshenkilönä työelämäpaikan suuntaan ja arjen asioiden hoitaminen, kuten aikatauluista sopiminen ja muutoksista tiedottaminen.
- Opiskelijan tukeminen työelämässä oppimisen käytännön tilanteissa ja muissa opiskeluarjen tilanteissa.
- Lisävastuuta tilanteissa, joissa satelliittiopettaja ei ole samalla paikkakunnalla.
- Työelämässä tapahtuvan oppimisen sujumisen havainnointi.
- Tiedonvälittäjän rooli: opettajan tiedonsaannin varmistaminen opiskelijan arjesta, etenemisestä ja mahdollisista haasteista sekä arjen huoltajayhteistyö.
- Osallistuminen opettajan kanssa viikoittain pidettäviin yksilöllisiin etätapaamisiin opiskelijan kanssa.

Satelliittikoulutuksessa viikoittainen luku-/työjärjestys ohjaa tekemistä; opettajalla, opiskelijalla ja ohjaajalla on kullakin omat työjärjestyksensä, jotka on tarvittavilta osin myös yhteensovitettu. Kaikkien työjärjestyksessä on opettajavetoiset etäoppitunnit ja yhteiset tapaamiset; lisäksi omaan tehtävään liittyvät merkinnät (LIITE 5: SatelliittiTELMA-opettajan, ohjaajan sekä opiskelijan esimerkkiaikatauluja).

Oppilaitoksen rooli

- jakaa tietoa ja hankkii tietoa yhteistyö- ja työelämäkumppaneilta
- ylläpitää kumppaniverkostoa
- jakaa työelämän edustajille tietoa (täsmä)työllistämisen tukimahdollisuuksista
- vastaa osaamisen arvioinnista ja tutkinnon perusteiden toteutumisesta
- huolehtii dokumentointikäytännöistä ja -järjestelmistä (HOKS eli henkilökohtaista opetusta koskeva suunnitelma, koulutus sopimukset, arviointi, oppimisympäristöjen hyväksyntä)

Työelämäkumppanin rooli

- tarjoaa opiskelijalle työtehtäviä, jotka tukevat osaamistavoitteita ja (täsmä)työllistymistä
- vastaa työpaikan turvallisuudesta
- nimeää työpaikkaohjaajan ja perehdyttää hänet tehtävään
- pyytää lisätietoja ja neuvoja tarvittaessa
- antaa säännöllistä palautetta opiskelijan oppimisesta
- osallistuu osaamisen arviointiin

Satelliittitiimille on hyvä luoda työtä helpottava yhteinen dokumentti, mihin jokainen täyttää ja päivittää omalle vastuualueelleen kuuluvat asiat. Näin tarpeelliset tiedot ovat tiimin jäsenten helposti käytettävissä ja päivitettävissä. Dokumentti sisältää mm. tiedot tiloista, lounas-sopimuspaikoista, ohjaajien nimet sekä tiedot opiskelijoiden opiskelumatkojen järjestämistavoista. Lisäksi on hyödyllistä laatia erillinen tehtäväjako- ja vastuutaulukko.

4.2.1 Tehtäväjako- ja vastuutaulukko -esimerkki

Prosessivaihe	Opettaja	Ohjaaja	Opintosihteeri
Nivelvaihe	Vanhempainillat (tarvittaessa), verkostopalaverit	Paikkakunnan tutustumiset yhteistyössä muun verkoston kanssa	
Hakeutumisvaihe	Haastattelut, valintaesitys		Hakijarekisterin ylläpito, kirjaukset mm. hakuvaiheesta, valintailmoitukset ja -kirjeet liitteineen
Ennen opintojen alkua	Verkostoyhteistyö: Tilat, käytännöt. Materiaalit kuten oppikirjat yms.		Opiskelijarekisterin ylläpito ja opiskelijatunnusten lähettäminen, huoltajien Wilma-tunnusasiat
Opintojen alku	Aloitus-HOKS, esittelyt, ryhmäyttäminen, opetus ja ohjaus, digiohjaus	Opiskeluun perehdyttäminen, arjen tuki, turvallisen ja selkeän alun luominen, tutustuminen digitaaliseen oppimisympäristöihin, ohjaus	Wilma-tuki, opiskelijarekisterin ylläpito
Opintojen aikana	Opetus, arviointi, HOKSit, ryhmäyttäminen, Wilma-kirjaukset, ryhmäkatsaukset, verkostotyö sisäinen ja ulkoinen, työelämäyhteistyö, koulutus sopimukset, tiivis yhteistyö ohjaajien kanssa, koulutuskokeilujen järjestäminen, paikkakunnan verkostoyhteistyö, yhteydenpito opiskelijan verkoston kanssa.	Arjen sujuvuuden varmistaminen ja ylläpito: arjen tuki ja ohjaus etäopetuksessa, työharjoittelussa ja arjen taitojen harjoittelussa. HOKSiin osallistuminen. Verkostoyhteistyö sisäisesti ja ulkoisesti sekä yhteydenpito ja tiedon välittäminen. Työelämäyhteistyö. Laskutus sopimusten hoitaminen.	Opiskelijarekisterit, todistukset, vakuutusilmoitukset
Loppuvaihe	Näytöt, todistustyö	Arviointituki	Todistusten teko
Päättymisen	Päätö-HOKS, ERTU	Siirtymän tuki	Arkistointi
Jälkiseuranta			

Prosessivaihe	Opinto-ohjaaja	Opintoneuvoja
Nivelvaihe	Tutustumisten yksilöllinen järjestäminen satelliittiin, verkostoyhteistyö, ohjaustahojen yhteistyö, yhteishakuillat, peruskoulun HOJKS-osallistuminen, yhteydenpito peruskoulu ja huoltajat. Messut ja markkinointitapahtumat.	Tutustumisten yksilöllinen järjestäminen satelliittiin, verkostoyhteistyö, yhteishakuillat, peruskoulun HOJKS-osallistuminen, yhteydenpito peruskoulu ja huoltajat. Messut ja markkinointitapahtumat.
Hakeutumisvaihe	Yhteistyö hakijan ohjaavan tahon kanssa. Hakijoiden kartoitus ja hakemusten käsittely. Haastattelut. Tuen tarpeen tarkempi kartoitus.	Hakijoiden kartoitus ja hakemusten käsittely. Haastattelut. Esivallinat ja valintakokous. Tuen tarpeen tarkempi kartoitus.
Ennen opintojen alkua		Opiskeluhoolto. Tarvittaessa tilojen kartoittaminen ja opintojen järjestelyiden suunnittelu.
Opintojen alku	AloitushOKS (osaamisen tunnistaminen).	Opintososiaaliset etuudet. HOKS-työskentely. Opiskeluhoillon kartoitus paikkakunnille.
Opintojen aikana	HOKS-työskentely tarvittaessa (hakeutuminen muihin opintoihin, tutkinnon osat tms.). Opinto-ohjaus. Verkostoyhteistyö sisäisesti ja ulkoisesti. Opiskelijajärjestelmät (Primus, Wilma)	HOKS-työskentely, opintojen seuraaminen ja poissaolot, opiskeluhyvinvointipalveluiden tarpeet ja ohjaus, verkostotyö sisäisesti ja ulkoisesti
Loppuvaihe	Verkostoyhteistyö. Jatkosuunnitelma. Todistustyöt.	Verkostoyhteistyö. Jatkosuunnitelma.
Päätyminen	Jatkosuunnitelma (erityisesti jatko-opinnot).	Jatkosuunnitelma (erityisesti työelämään tai muuhun palveluun siirtyminen).
Jälkiseuranta	Opinto-ohjaus, valmistumisen jälkeen opiskelijalla vuosi oikeutta saada opinto-ohjausta.	Sijoittumiskyselyt / -soitot.

Prosessivaihe	Koulutuspäällikkö	Koulutusjohtaja
Nivelvaihe	Seuranta. Ennakointitiedot.	Seuranta. Ennakointitiedot.
Hakeutumisvaihe	Esitykset valintakokoukselle. Rekrytoinnit.	Valintapäätökset. Tarvittaessa neuvottelut ohjaustalon kanssa. Rekrytoinnit.
Ennen opintojen alkua	Tilajärjestelyihin liittyvät tehtävät ja sopimukset. Yhteistyö: kunnat ja hyvinvointialue. Välinetilaukset- ja hankinnat. Laskutus sopimukset. Rekrytoinnit.	Resursointi. Tiloihin liittyvät sopimukset. Rekrytoinnit.
Opintojen alku	Tilajärjestelyihin liittyvät tehtävät ja sopimukset. Välinetilaukset- ja hankinnat. Laskutus sopimukset.	Resursointi. Tiloihin liittyvät sopimukset. Rekrytoinnit.
Opintojen aikana	Esihenkilötyö. Tarvittaessa mukana HOKS:ssa. Laskutus sopimukset. Seuraavan vuoden budjetin laadinta. Budjetin seuranta.	Esihenkilötyö. Haasteellisissa tilanteissa tuki henkilöstölle. Sopimukseen liittyvät tehtävät. Budjetti.
Loppuvaihe	Tarvittaessa mukana HOKS:ssa.	
Päätyminen	Tarvittaessa mukana HOKS:ssa.	Kokonaisvastuu
Jälkiseuranta		

4.3 Opiskeluhyvinvointi satelliittipaikkakunnilla

Opiskeluhyvinvointi on olennainen osa vaativan erityisen tuen kokonaisuutta. Työ toteutuu yhteisöllisen opiskeluhuollon periaatteilla koko oppilaitosyhteisössä, yhteistyössä opiskelijoiden, huoltajien ja verkostojen kanssa. Terveellisen, turvallisen ja hyvinvoivan oppimisympäristön edistäminen kuuluu kaikille oppilaitoksessa työskenteleville.

Opiskeluhuollon palvelut satelliittipaikkakunnilla

Satelliittiopiskelijat saavat samat opiskeluhyvinvoinnin ja opinto-ohjauksen palvelut kuin muutkin oppilaitoksen opiskelijat (LIITE 6: Opiskeluhyvinvointi satelliittikoulutuksessa). Yksilökohtainen opiskeluhoito järjestyy hyvinvointialueen psykologi-, kuraattori- ja opiskeluterveydenhuollon kautta ja oppilaitoksen yhteisöllinen opiskeluhoito tukee arjen hyvinvointia satelliittipaikkakunnan oppimisympäristössä. Malli perustuu tiiviiseen yhteistyöhön, joka mahdollistaa oikea-aikaisen tuen opiskelijan omassa toimintaympäristössä.

Roolit ja vastuut

- **Opiskeluhyvinvoinnin koordinointi:** Oppilaitoksen opiskelija-asiain johto ja opiskeluhyvinvoinnin ohjausryhmä vastaavat yhteisistä linjauksista ja kehittämisestä.
- **Opettaja ja ohjaaja:** Ohjaaja tukee opiskelijaa arjen tilanteissa ja varmistaa turvallisen etenemisen; opettaja vastaa oppimisesta ja pedagogisista tavoitteista.
- **Hyvinvointialueen opiskeluhoito:** Psykologi-, kuraattori- ja terveydenhuollon palvelut toteutuvat opiskelijan omalla paikkakunnalla.
- **Huoltajat ja verkostot:** Huoltajat ja paikalliset palvelut ovat keskeisiä kumppaneita tuen suunnittelussa ja tiedonkulun varmistamisessa.

Käytännön toteutus satelliittipaikkakunnalla

1. **Yhteisöllinen ennaltaehkäisy:** Oppimisympäristön turvallisuus, osallisuus ja yhdenvertaisuus varmistetaan oppilaitoksen ohjeiden ja toimintamallien mukaisesti myös satelliittitiloissa.
2. **Varhainen tunnistaminen:** Opiskelijan vahvuudet, tuen tarpeet ja hyvinvointi kartoitetaan heti alussa; ohjaaja ja opettaja seuraavat arjen sujumista ja käynnistävät tuen tarvittaessa.
3. **Sujuvat palvelupolut:** Oppilaitoksen opiskeluhyvinvointi ja opinto-ohjaus koordinoivat palveluja yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa, jotta tarvittava tuki käynnistyy viiveettä.
4. **Työelämässä oppimisen tuki:** Työssäoppimispaikat valitaan opiskelijan jaksamista ja turvallisuutta tukeviksi, ja ohjaajan läsnäolo mitoitetaan tarpeen mukaan.

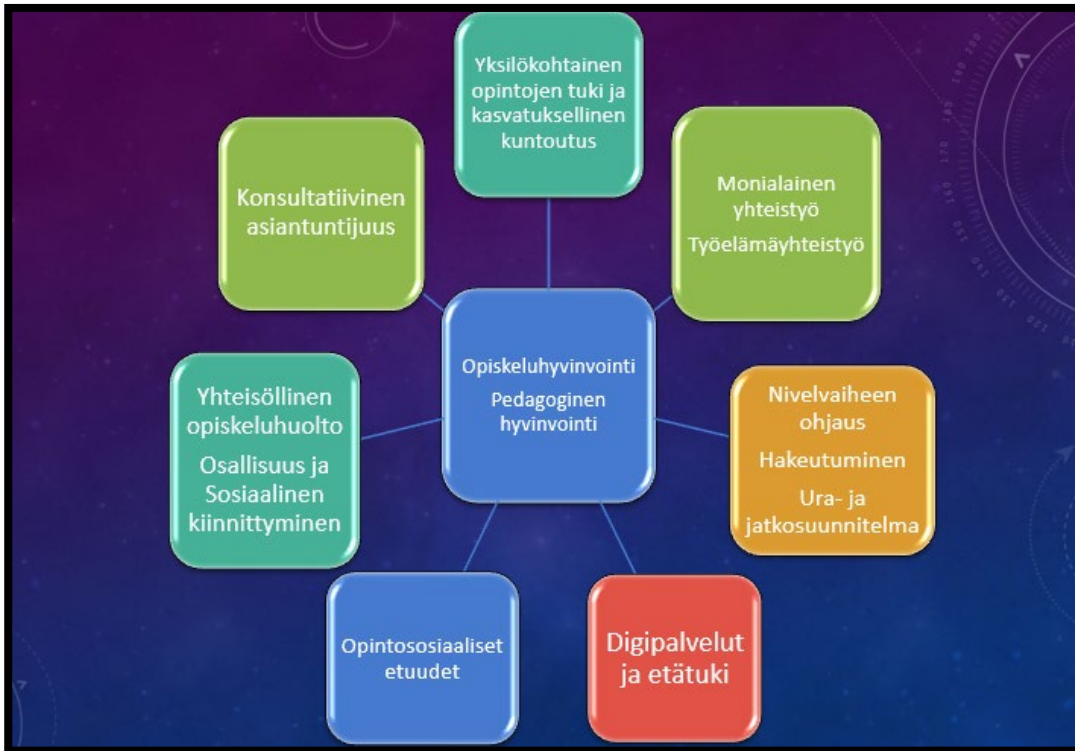
Turvallisuus ja yhteistyö

Satelliittitoiminnassa noudatetaan oppilaitoksen yhteisiä ohjeita turvallisuudesta, kriisitilanteista, yhdenvertaisuudesta sekä kiusaamisen ja häirinnän ehkäisystä. Yhteistyö sujuu

parhaiten, kun roolit, yhteyshenkilöt ja toimintatavat ovat kaikille selkeät. Oppilaitoksen rakenteet ja ohjeistukset varmistavat yhdenmukaisen toimintatavan kaikilla paikkakunnilla.

Opiskeluhyvinvoinnin keskeiset osa-alueet Luovissa

Yhteystietojen selvittäminen ennen opintojen alkamista:

- Satelliittikoulutustoimintaa suunniteltaessa paikkakunnalle, on selvitettävä, missä opiskelijaterveydenhuolto voidaan järjestää, samoin yhteystiedot.
- Kuraattoripalvelujen yhteystiedot selvitettävä, koulutuksenjärjestäjän opintoneuvojan tehtäväkuva ja yhteystiedot myös tiedoksi
- Jos opiskelija saa kuntoutuspalveluja tai muita hyvinvointialueen palveluja, joilla on vaikutusta opintojen toteutumiseen ja/tai hyvinvointiin, tehdään yhteistyötä tarpeen mukaan.
- Sovitaan, että opiskeluhyvinvointipalvelut esittäytyvät satelliittiopiskelijoille.
- Opiskeluhyvinvointipalveluista tiedote opiskelijoille ja huoltajille.
- Opiskeluhyvinvointipalvelujen yhteystiedot yhdessä paikassa, jossa opiskelijat löytävät ne (opiskelija-intra).

Hyvä käytäntö

Yhteystietojen varmistaminen ja yhteistyön valmistelu hyvissä ajoin!

Tiedonkulku!

4.4 Työelämäyhteistyö satelliittikoulutuksessa

Työelämäyhteistyö on satelliittikoulutuksen keskeinen osa-alue. Sen tavoitteena on yhdistää opiskelijan osaamisen hankkiminen, paikkakunnan työvoimatarpeet ja työllistymisen mahdollistaminen. Satelliittipaikkakunnilla tehtävä yhteistyö työnantajien, työllisyyspalvelujen ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa mahdollistaa opiskelijoille työelämässä oppimisen aidoissa oppimisympäristöissä omalla kotipaikkakunnalla sekä tukee täsmätyötehtävien löytymistä ja niiden harjoittelua jo opintojen aikana.

Paikallisuus onkin satelliittikoulutuksen erityinen vahvuus: opiskelijat voivat rakentaa työelämäpolkuaan siinä ympäristössä, jossa heillä on parhaat mahdollisuudet työllistyä myös opintojen jälkeen. Opiskelijan työelämäpolku rakentuu omalla paikkakunnalla ja työnantaja saa oppilaitokselta tukea osaavan työntekijän löytämiseen ja perehdyttämiseen. Tavoitteena on mahdollistaa osaamisen hankkiminen lähellä opiskelijan arkea sekä vastata alueen/paikkakunnan työvoima- ja osaamistarpeisiin. Työnantajat ovat tuoneet esille, että he mielellään auttavat erityisesti oman paikkakuntansa nuoria pääsyssä työuriansa alkuun.

Toimintamalli eroaa oppilaitospaikkakuntien työelämäyhteistyöstä erityisesti siksi, että satelliittipaikkakunnilla opiskelijoita on yleensä vain 1–4, jolloin työelämäyhteistyö voidaan toteuttaa hyvin kohdennetusti ja yksilölähtöisesti.

1. Työvoimatarpeiden kartoittaminen

Työelämäyhteistyö käynnistyy satelliittipaikkakunnalla työpaikkojen työvoimatarpeiden systemaattisella kartoituksella. Tätä työtä tekevät / tietoa tuottavat:

- vastuuopettajat ja satelliittiohjaajat
- oppilaitoksen työelämäpalvelut
- kuntien työllisyyspalvelut
- valtakunnalliset tilastopalvelut, esim. www.osaamistarvekompassi.fi ja <https://tyomarkkinatori.fi/tyollisyys-ja-tilastot/tilastot-ja-raportit/tyovoiman-saatavuus-ja-kohtaanto>

Kartoitus aloitetaan heti, kun opiskelijat ovat aloittaneet opintonsa ja heidän vahvuutensa, toiveensa ja tuen tarpeensa ovat tiedossa. Tavoitteena on tunnistaa:

1. Työpaikat, joilla on osaamis- tai työvoimatarpeita ja/tai halu edistää nuorten työllistymistä
2. Mahdolliset täsmätyötehtävät, joita voidaan muotoilla RATKO-menetelmällä
3. Oppimisympäristöt, jotka soveltuvat opiskelijan tavoitteisiin ja toimintakykyyn

Kartoitus tehdään esimerkiksi:

- soittokierroksilla työnantajille
- työpaikkavierailuilla
- keskusteluissa työllisyyspalvelujen, yritysverkostojen, yrittäjäyhdistysten ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa

- valtakunnallisia tilastotietoja hyödyntämällä; mm. alueelliset työvoimatarpeet

2. Yhteistyön käynnistäminen: konkreettiset vaiheet

Kun sopivia työpaikkoja on tunnistettu, opettaja ja ohjaaja etenevät seuraavasti:

1. Yhteydenotto työpaikkaan

- Keskustellaan työpaikan tarpeista, tehtävistä ja mahdollisesta yhteistyöstä.

2. Työelämäyhteistyön hyötyjen esittely

- täsmätyökykyiset osaajat
- ohjaajan tuki työpaikalla
- mahdollisuus perehtyä tulevaan työntekijään jo opintojen aikana
- työllistämisen tuet (palkkatuki ja työolosuhteiden järjestelytuki)

3. Tutustumiskäynti

- Arvioidaan oppimisympäristö, työtehtävät ja turvallisuus.
- Katsotaan, miten opiskelijan tavoitteet ja työpaikan tarpeet kohtaavat.

4. Tehtävien räätälöinti

- Tarvittaessa käytetään RATKO-menetelmää, jotta työtehtävistä muodostuu selkeä ja opiskelijalle sopiva kokonaisuus.

5. Yhteistyösopimukset

- Tehdään koulutussopimus.
- Perehdytetään työpaikkaohjaaja.
- Sovitaan viestinnästä ja ohjauskäytännöistä.

Työelämän edustajille järjestettävät infotilaisuudet täsmätyöllistämisen taloudellisista tuki-
muodoista ja oppilaitoksen työelämäyhteistyön mahdollisuuksista tukevat tätä vaihetta ja
madaltavat kynnystä lähteä mukaan yhteistyöhön.

3. Työelämässä oppimisen toteutus: kuka tekee ja mitä?

Opettaja

- vastaa oppimisen tavoitteista ja arvioinnista
- käy työpaikalla ohjauskäynneillä
- varmistaa, että tehtävät vastaavat HOKSin tavoitteita

Satelliittiohjaaja(t)

- toimii opiskelijan tukena työpaikalla
- huolehtii käytännön järjestelyistä (aikataulut, matkat, ohjaus)
- seuraa arjen sujumista ja työhyvinvointia

Työpaikkaohjaaja

- perehdyttää opiskelijan (ja satelliittiohjaajan) työtehtäviin
- antaa palautetta ja tukee työpäivän aikana

- osallistuu arviointiin opettajan ja ohjaajan kanssa

Viikoittaiset satelliittitiimin katsaukset (opettaja + ohjaajat) ovat toiminnan perusta. Niissä käydään läpi ja sovitaan:

- tulevan viikon työssäoppimiset
- kuljetus- ja ohjaustarpeet
- opiskelijoiden eteneminen ja mahdolliset haasteet
- yhteydenpidon vastuut

4. Työllistymisen edistämisen tavoitteena pysyvä ratkaisu

Satelliittikoulutuksessa työelämäyhteistyön päämäärä on aina työllistyminen palkkatyöhön omalle paikkakunnalle, mikäli se on opiskelijan tavoitteiden mukaista.

Keskeisiä toimenpiteitä:

- seurataan opiskelijan työllistymismahdollisuuksia jo työssäoppimisen aikana
- käydään työnantajan kanssa keskustelua jatkosta
- autetaan opiskelijaa työnhaussa:
 - CV, työnhaun kanavat, haastatteluharjoitukset
 - oman osaamisen sanoittaminen
 - täsmätyöllistymisen tukien esittelemineen työnantajalle

Opiskelijalle voidaan tehdä oma esite / työntekijäkortti, jossa kerrotaan hänen vahvuuksistaan ja työllistämisen tuista.

Työllistämisen tukimuodot, joista opiskelijoiden on hyvä henkilöstön ja työnantajien lisäksi olla tietoisia:

- **Palkkatuki:** taloudellinen tuki työnantajalle, edellyttää työnhakijaksi ilmoittautumista ja lääkärin B-lausuntoa, on harkinnanvarainen tuki.
- **Työolosuhteiden järjestelytuki:** taloudellinen tuki työvälineisiin, muutostöihin tai avustamiseen / ohjaamiseen; ei ole sidottu palkkatukeen.

5. Palautteen kerääminen ja toiminnan kehittäminen

Laadukas työelämäyhteistyö perustuu jatkuvaan arviointiin. Palautetta kerätään:

- työelämäkumppaneilta esim. vuosittaisella haastattelulla (LIITE 7: Työelämäyhteistyö satelliittikoulutuksessa haastattelu- / kyselylomake)
- opiskelijoilta ja tarvittaessa huoltajilta
- satelliittipaikkakunnan henkilöstöltä

Koulutuspäällikön on suositeltavaa toteuttaa työelämähaastattelut, koska opettaja tai ohjaaja voivat olla "liian lähellä" arkea saadakseen täysin avointa palautetta.

Palautteiden perusteella:

- vahvistetaan toimivia käytäntöjä

- päivitetään ohjeita
- korjataan esiin nousseita haasteita
- kehitetään uusia yhteistyöavauksia

Yhteenveto

Satelliittikoulutuksen työelämäyhteistyö perustuu kolmeen rinnakkaiseen tavoitteeseen:

1. **Opiskelijalle sopivien työpaikkojen löytäminen** hänen osaamisensa, vahvuuksiensa ja tuen tarpeidensa perusteella.
2. **Työpaikan osaamistarpeisiin vastaaminen** kouluttamalla työntekijä jo opintojen aikana.
3. **Työllistymisen mahdollistaminen** mielellään samalle työpaikalle, samoihin tehtäviin.

Kun työvoimatarpeet kartoitetaan huolellisesti, yhteistyö rakennetaan systemaattisesti ja opiskelijan polkua tuetaan johdonmukaisesti, syntyy ratkaisuja, jotka hyödyttävät sekä opiskelijaa, työnantajaa että koko paikkakuntaa ja myös oppilaitosta.

Vinkki!

www.osaamistarvekompassi.fi

- Osaamistarvekompassi on ennakointitiedon palvelu, joka sisältää monipuolisesti dataa osaamisen kysynnästä ja tarjonnasta. Palvelun tavoitteena on tukea ennakkoivasti työn ja osaamisen kohtaannon paranemista, jatkuvan oppimisen palveluiden kehittämistä ja tiedolla johtamista. Osaamistarvekompassissa pääosassa on tieto työelämän osaamistarpeista.

<https://tyomarkkinatori.fi/tyollisyys-ja-tilastot/tilastot-ja-raportit/tyovoiman-saatavuus-ja-kohtaanto>

- Työvoiman saatavuus ja kohtaanto -raportilla voit tutustua eri toimialojen ja ammattien työmarkkinatilanteen kehitykseen maakuntatasolla.

Hyvä käytäntö

Työelämähetket työpaikkojen edustajille ja satelliittihenkilöstölle (etätoteutus)

→ tietoa palkkatuesta, työolosuhteiden järjestelytuesta, koulutus- ja oppisopimuksista

Hyvä käytäntö

- RATKO-menetelmän hyödyntäminen työtehtävien löytämisessä
- Satelliittihenkilöstön RATKO-osaaminen!
- Työelämähaastattelut vuosittain!

Vinkki!

Työelämässä oppimisen muistilista työpaikkaohjaajalle ja muita hyödyllisiä työkaluja:

<https://ohjaan.fi/tyokalupakki>

4.5 Digitaaliset palvelut

Satelliittikoulutuksessa johtaminen, opetus ja yhteistyö sekä toisinaan myös ohjaus tapahtuvat digitaalisesti eri paikkakuntien sekä toimijoiden välillä. Digitaaliset palvelut mahdollistavat sen, että satelliittikoulutusta voidaan toteuttaa paikasta riippumatta joustavasti ja saavutettavasti.

Digitaalisia palveluja ja niihin sisältyviä asioita ovat:

- Oppilaitostasoiset järjestelmät, kuten opiskelijahallintojärjestelmät, HOKS- ja osaamisen seurannan järjestelmät sekä digitaalinen arkistointi ja dokumenttihakemisto, henkilöstöhallinnan järjestelmät, sisäinen verkko henkilökunnalle eli intranet.
- Oppilaitosorganisaation digituki, ohjelmien pääkäyttäjät, käyttöoikeudet ja niin edelleen.
- Oppimisympäristöt ja opetusjärjestelmät, kuten Microsoft 365 -ympäristö (Teams, OneDrive jne.) sekä oppimisalustat kuten Teams, Workseed ja Google.
- Tietoturvaan ja saavutettavuuteen liittyvät palvelut, kuten monivaiheinen tunnistautuminen, käyttäjähallinta, tietosuojat ja niin edelleen.
- Yhteistyöpalvelut työelämän ja kumppaneiden kanssa, kuten sopimusten ja palautteiden sähköiset kanavat, työelämän seuranta ja niin edelleen.
- Opetuksen ja ohjauksen työkalut ja ohjelmat, kuten Teams ja muut interaktiiviset sekä kysely- ja lomaketyökalut, kuten Padlet, Kahoot, Polls, Forms, Webropol sekä muut alakohtaiset ohjelmat ja niin edelleen.
- Materiaalien tuottamisen ja muokkaamisen työkalut, kuten tekstin-, kuvan- ja videonkäsittelyohjelmat, materiaalipankit, Canva, Papunet ja niin edelleen.
- Viestinnän ja yhteistyön järjestelmät, kuten Teamsissä tiimit ja kanavat, kalenterit ja niin edelleen.
- Arjen mobiilisovelluksia esimerkiksi oppimisalustoille, työajan seurannalle, harjoituksille ja tehtäville ja niin edelleen.
- Opiskelijoiden järjestelmät ja työkalut, kuten Wilma, lukujärjestykset, oppimisalustat (Teams -tiimit ja luokkatiimit jne.), opiskelijoiden intranet.

4.5.1 SatelliittiDigijelppi satelliittitiimin digiosaamisen tukena – Osa Luovin digijelppitoimintaa

Luovissa Digijelppi kehittää aktiivisesti työyhteisönsä digiosaamista järjestämällä esimerkiksi koulutuksia, tietoisuuksia tai antamalla vinkkejä eri tilaisuuksissa. Digijelppi auttaa selvittämään arjen digiasioita yhdessä ja yhteistyössä henkilöstön tai opiskelijoiden kanssa. Digijelppi on Luovissa työskentelevä henkilö, joka muun työnsä ohessa tukee myös digiasioissa (www.luovi.fi/digijelppi).

SatelliittiDigijelppi toimii Luovin Digijelppitoiminnan periaatteiden ja tehtävänkuvan mukaisesti mutta satelliittikoulutuksen luonne edellyttää mm. digiperehdytykseltä tavallista syväliempää opastusta esimerkiksi Digivärkkäämöiden muodossa. Satelliittitoimijoiden on hallittava mahdollisimman hyvin käytössä olevat digiohjelmat ja -laitteet, jotta he voivat tukea opiskelijoiden etäopiskelua.

SatelliittiDigijelppitoimintaa on ideoitu ja pilotoitu hankkeen aikana. Toiminnan suunnittelussa, Luovin Digijelppitoiminnan pohjalta, hankkeen digiasiantuntijan kanssa ovat olleet Luovin Digijelppitoiminnasta vastaava digiasiantuntija sekä satelliittihenkilöstö. SatelliittiDigijelppien tuki on suunniteltu erityisesti satelliittitoimijoiden arjen, toimintaympäristön ja työvuoden rytmin tarpeisiin. SatelliittiDigijelppi toimii satelliittitiimin digituen avainhenkilönä, jossa korostuu työvuoden alun vahvatuki, paikallisen työn erityispiirteiden tuntemus ja tiivis yhteistyö satelliittitoimijoiden kanssa. SatelliittiDigijelppien toiminta keskittyy satelliittihenkilöstön digiosaamisen ylläpitämiseen, kehittämiseen ja lisäämiseen sekä etäopetuksen ja -ohjauksen monipuolistamiseen Digijelppien oman osaamisen kautta. Toiminta tapahtuu myös pääsääntöisesti etänä satelliittikoulutuksen toimintaperiaatteen tapaan, kun Luovi -koulujen paikkakunnilla Digijelppin työ on enemmän lähityötä henkilöstön kanssa.

SatelliittiDigijelppi: Satelliittitiimiin kuuluva henkilö, joka on mukana Luovin Digijelppitoiminnassa ja jonka Digijelppitoiminta kohdistuu oman alueen satelliittikoulutuksen henkilöstölle. Digijelppille kuuluvat mm. henkilöstön digiperehdytykset sekä Digivärkkäämöt ja siihen liittyvät suunnittelut. SatelliittiDigijelppin tehtävänkuvan vuosikelloon on koottu yksityiskohtaisempia tehtäviä työvuoden aikana.

Digivärkkäämöt: Satelliittien opetus- ja ohjaushenkilöstön käytännönläheiset noin 30 minuutin yhteistoiminnalliset työpajat. Pidetty hankkeen pilotoinnin aikana noin joka toinen viikko työvuoden alussa ja sen jälkeen noin kerran kuukaudessa. Ne tukevat digiosaamisen ylläpitämistä, kehittämistä sekä etäopetuksen monipuolistamista. Aiheina muun muassa työssä käytettävät digijärjestelmät, -sovellukset ja -laitteet, opiskelijoiden vuorovaikutusta ja osallistamista tukevat digitaaliset työkalut, uusien ohjelmien ja sovellusten vinkkaukset, visuaalisuutta lisäävät työkalut sekä satelliittihenkilöstöltä tulleet toiveet.

4.5.2 SatelliittiDigijelpin muistilista

Digiperehdytykset:

- Keväällä mahdolliset ennakoivat tiedot uusista paikkakunnista ja uusista aloittavista toimijoista sekä miten aloituspäivät järjestetään. Digiperehdytysten suunnittelu läsnä- tai etätoteutuksena: yhteistyö koulutuspäällikön kanssa.
- Jokaiselle uudelle satelliittitoimijalle digiperehdytys.
- Hankkeen tuottamaa henkilöstölle suunnatun digitaitokyselyn pohjaa voi versioida organisaation tarpeiden mukaisesti käytettävissä olevan kyselytyökaluun (Webropol, Forms) ja käyttää perehdytysten suunnittelun toteuttamisen tukena: arvio muun muassa lähi- tai etätoteutuksen tarpeesta sekä aiheiden painopisteistä. (LIITE 8)

Työvuoden aloituspäiviin sisältyvä digiperehdytys:

- Käytettävien laitteiden asennukset ja käytön opastus
 - tietokone, työpuhelin, verkkoyhteydet ja niin edelleen
- Organisaation intran esittely ja mahdolliset hyödylliset oikopolut
- Käytettävien digiohjelmien perusominaisuuksien läpikäyminen kuten esimerkiksi Teams.
- Organisaation yleisistä digiperehdytyksistä informointi
- Jokaisen uuden satelliittitoimijan digiperehdyksen sopiminen lähi- tai etätoteutuksena
- Digitaitokyselyn lähettäminen uusille toimijoille (LIITE 8)

Tiimipäiviin sisältyvä digiperehdytys:

- Digityöpaja, jossa syvennytään opetuksessa käytettävään ohjelmaan tai laitteeseen.
 - Aiheenvaihtelu sen mukaan, mikä tiimille ajankohtaista ja tarkoituksenmukaista sillä hetkellä
- Mahdollisuus testata erilaisia digilaitteita: lainaaminen digipalveluista
 - Esimerkiksi VR-lasit, Ozobot, drone jne.

Digivärkkäämöt työvuoden aikana:

- Syvempi perehtyminen opetuksessa käytettäviin ohjelmiin ja laitteisiin siten, että syksyllä käydään läpi ensimmäisenä eniten käytettävät digialustat ja -ohjelmat ja kevääseen päin mennessä otetaan mukaan erityisempiä digiohjelmiä- ja -laitteita, joilla voi laajentaa opetuksen, ohjauksen ja oppimisen digiosaamista.
- Lyhyet Digivärkkäämöt noin 30 minuuttia ja tarvittaessa pidempiä Digivärkkäämöitä, joissa voi yhdistää saman aihealueen sovelluksia esimerkiksi käytön vertailun sekä soveltuvuuden vuoksi.

Esimerkkirunkoa Digivärkkäämöille:

Elo-lokakuu:

- Teams perustoimintoihin syventyminen
- Teams osallistavat menetelmät: Polls
- Yhteistyöskentelyalusta Microsoft Whiteboard Teamsissä

- Tarvittaessa M365-ohjelmien käyttöä
- Muut opetuksessa käytettävissä olevat alustat, esimerkiksi Padlet
- Muut opiskelijoiden käytössä olevat ohjelmat kuten MOI-sovellus
- Kuvien käyttö ohjauksessa ja opetuksessa, esimerkiksi Papunet, kuvapankit, Canva

Marras-joulukuu

- Graafisten sovelluksien peruskäyttö, joita käytetään opetuksessa kuten Canva
- Pelilliset menetelmät kuten Kahoot, Seppo.io
- Kyselytyökalut kuten MS Forms, Mentimeter
- Materiaalien tekeminen ja eri alustojen sekä tekoälyn hyödyntäminen
- Yhteistyöskentelyalustat/ muistilappu- ja valkotauluohjelmat, niin sanotut älytaulut kuten Flinga, Padlet Sandbox

Tammi-huhtikuu

- Videoiden editointi kuten Clipchamp
- Syventyminen eri ohjelmiin ja digilaitteisiin kuten Canva, VR-lasit, Ozobot
- Kertausta aiempiin Digivärkkäämöihin tarpeen mukaan
- henkilöstön tarpeiden ja toiveiden mukaisia aiheita

Touko-kesäkuu

- tarvittavaa kertausta työvuoden aiheista
- henkilöstön toiveiden mukaisia aiheita

Hyviä käytäntöjä

- Henkilökohtainen digiperehdytys
- Satelliittitoimijoiden oma digituki: SatelliittiDigijelppi
- Satelliittitoimijoiden digitaitokysely perehdytyksen tukena
- Digiosaamisen kehittäminen: Digivärkkäämöt
- Digin tarkistuslista

4.5.3 SatelliittiDigijelpin vuosikellon sisältö

Satelliittikoulutuksessa työskentelevä SatelliittiDigijelppi on osa Luovin Digijelppitoimintaa.

SatelliittiDigijelpin tehtävien sisällöt rakentuvat pitkälti työvuoden eri vaiheiden mukaisten tarpeiden mukaisesti.

Työvuoden aloituksessa henkilöstön osalta painottuvat:

- Käytettävien digiohjelmien esittely ja opastus aloitus – ja suunnittelupäivillä
- Luovin digiohjeiden päivitysten tarkastaminen osana muun muassa digiperehdytystä
- Digitaalokyselyn lähettäminen
- Tunnusten ja laitteiden käyttöönottoon liittyvät Digijelppien tehtävät
- Digiperehdytysten toteuttaminen läsnä – tai etätoteutuksena
- Arjen digitukena oleminen

Työvuoden aloituksessa opiskelijoiden osalta painottuvat:

- Laitteiden käyttöönoton ja päivittämisen tukena oleminen henkilöstölle
- Tunnusten ja laitteiden käyttöönottoon liittyvät tehtävät
- Monivaiheisen tunnistautumisen prosessissa tukeminen
- Tarvittaessa digiopimisympäristöjen opastus ja työpaja opiskelijan verkostolle
- Arjen digitukena oleminen

Työvuoden aikana

- Digiperehdytykset (niin aiemman kuin uudenkin henkilöstön kanssa)
- Digivärkkäämöt
- SatelliittiDigijelppien omat palaverit kuin yleiset digijelppipalaverit
- Digivinkkaukset
- Digimessuihin osallistuminen järjestäjän roolissa
- Opiskelijoille pidettävät digihetket tarpeen mukaisesti
- Oman osaamisen kehittäminen esimerkiksi ITK-webinaarien* kautta
- Arjen digitukena oleminen

**ITK lyhenne tulee sanoista ”Interaktiivinen tekniikka koulutuksessa”. ITK-webinaarit ovat osa ITK-konferenssin kokonaisuutta, joka on vuosittainen Suomen suurin digitaalisen koulutuksen ja oppimisen tapahtuma. ITK-webinaarit ovat maksuttomia etätilaisuuksia. Lue lisää:*

<https://itk-konferenssi.fi/>

Työvuoden lopussa:

- Työvuoden aloituksen digiosuuden suunnittelu, jotta se on mahdollisimman valmiina syksyn aloituksessa
- Luovin digiohjeiden päivitysten tarkistaminen osana työvuoden aloituksen suunnittelua

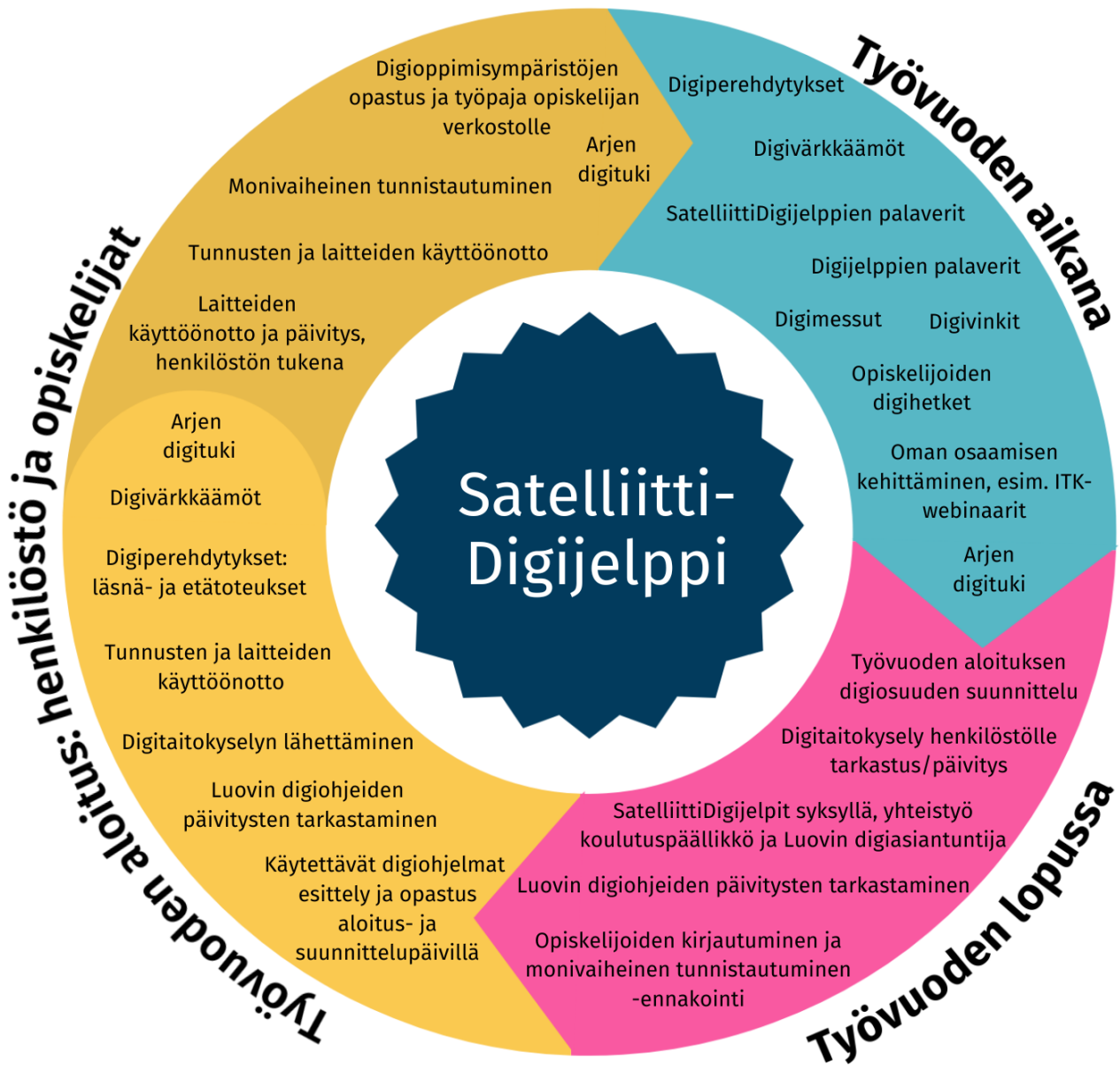
- Henkilöstön digitaitokyselyn tarkastaminen ja päivittäminen tarvittaessa
- SatelliittiDigijelppi -toiminnan jatkuvuuden suunnittelu ja varmistaminen yhteistyössä koulutuspäällikön sekä Luovin digiasiantuntijan kanssa sekä tarvittavat tiedonsiirrot tähän liittyen
- Opiskelijoiden kirjautumisen ja monivaiheisen tunnistautumisen ennakointi: onko tiedossa tähän liittyviä haasteita syksyllä?

4.5.4 SatelliittiDigijelpin vuosikello kuvana

SatelliittiDigijelppi

Satelliittikoulutuksessa työskentelevä henkilö, joka on mukana Luovin digijelppitoiminnassa.

4.5.5 Opiskelijoiden digitaitokyselyt satelliittiopiskelun tukena

Satelliittikoulutuksessa opiskelijoiden digiosaamisen lähtötasolla ei ole merkitystä, mutta opiskelijoiden digitaalisten taitojen kartoitus tarjoaa koulutuksenjärjestäjälle ja paikalliselle ohjaajalle arvokasta ennakkotietoa opiskelijan mahdollisista tuen tarpeista opintojen alkuvaiheessa ja niiden aikana. Digitaalisten taitojen kartoitus digitaitokyselyllä tai -haastattelulla on enemmän ohjauksen ja suunnittelun työkalu, jonka tarkoituksena on tukea opiskelijan oppimista ja ohjauksen suunnittelua, ei arvioida soveltuvuutta.

On huomioitava, ettei digitaitokyselyn tai -haastattelun tulokset vaikuta opiskelijavalintaan sillä digitaaliset taidot eivät ole valintaperuste, koska tarvittava tuki on osa satelliittikoulutusmallia sekä satelliittikoulutusmallin periaatetta siitä, että koulutus mahdollistuu omalla kotipaikkakunnalla. Valmentavassa koulutuksessa opiskelijan tarvitseman digitaalisen taidon antaa paikallinen ohjaaja ja myös tutkintokoulutuksessa digitaalisia taitoja voidaan harjoitella. Digitaalisia taitoja ei voida ajatella myöskään siten, että ne olisivat pysyvä ominaisuus vaan kehittyvä taito.

Digitaitojen kartoituksen tavoitteena on selvittää:

- arjen digitaalista toimintaa ja laitteiden käyttöä
- viestintätapojen monipuolisuutta (esimerkiksi viestit kirjoittamalla, äänittämällä jne.)
- käytössä olevien ohjelmien ja sovellusten osaaminen
- aiemmat kokemukset opiskeluissa käytetyistä digivälineistä
- omat vahvuudet digiosaamisessa
- digitaaliset taidot, joita opiskelija haluaa kehittää

Digitaitojen kartoituksen toteuttaminen:

Digitaitojen kartoitus voidaan toteuttaa kahdella tavalla: osana opiskelijavalinnan prosessia, joka on hakijalle vapaaehtoista tai opiskelijavalinnan jälkeisenä prosessina. Molemmat toimintatavat ovat mahdollisia ja valinta niiden välillä riippuu oppilaitoksen käytännöistä, henkilöstöresursseista ja aikatauluista.

Digitaitojen kartoitus osana opiskelijavalinnan prosessia

Digitaitokysely tai siihen perustuva haastattelu voidaan toteuttaa jo ennen opiskelijavalintaa. Tämän mahdollistaa esimerkiksi se, että ohjaavan tahon sekä haettavan oppilaitoksen nivelvaihekeskusteluiden perusteella on tieto hakeutumisesta oppilaitokseen.

- Toteutustapa:

- Ohjaavalle taholle lähetetään tieto digitaitokyselyn tai -haastattelun mahdollisuudesta.
- Hakija voi täyttää kyselyn tai osallistua haastatteluun yhdessä ohjaavan tahon ja/tai huoltajien kanssa.
- Vastaaminen on vapaaehtoista ja se ei vaikuta valintapäätökseen.

- **Hyödyt:**

- Kartoitus voidaan tehdä hyvissä ajoin ennen opintojen alkua.
- Koulutuksen järjestäjä saa ennakkotietoa opiskelijan digitaalisen tarpeista jo keväällä.
- Tämä mahdollistaa paremman valmistautumisen, esimerkiksi ohjauksen ja tukitoimien suunnittelussa.
- On erityisen hyödyllinen silloin, kun opiskelijavalinnat vahvistuvat kesälomakauden aikana, jolloin henkilöstöresurssit voivat olla rajalliset.

Digitaitojen kartoitus opiskelijavalinnan jälkeen

Digitaitokysely voidaan toteuttaa myös valintapäätöksen jälkeen. Tämä on vaihtoehto silloin, kun kartoitusta ei ole mahdollista tehdä hakeutumisasiässä tai kun oppilaitoksen prosessit edellyttävät, että toimet tehdään vasta valinnan jälkeen.

- **Toteutustapa:**

- Kyselylinkki voidaan lähettää osana valintapäätöstä (tämä voi edellyttää oppilaitoksen sisäisiä käytänteitä ja järjestelmäratkaisuja).
- Kysely voidaan täyttää myös ensimmäisten koulupäivien aikana ohjatusti tai ohjata täyttämään kotona huoltajan kanssa.

- **Haasteet:**

- Kesälomien ajoitus voi lyhentää valmistautumisaikaa ennen opintojen alkua.
- Kyselyyn liittyvä ohjaus ja ennakointi voi olla vaikeampaa henkilöstön loma-aikojen vuoksi.

Digitaitojen kartoituksen toteuttamistavat

Digitaitojen kartoitus voidaan toteuttaa joko kirjallisena kyselynä tai kyselyyn perustuvana haastatteluna.

- **Kartoitus digitaitokyselyllä**

- Aikaan ja paikkaan sitomaton tapa toteuttaa kartoitus.
- Kyselyn voi täyttää itsenäisesti tai ohjaavan tahon tai huoltajan kanssa.
- Vaatii kuitenkin riittävät taidot avata ja käyttää sähköistä kyselylinkkiä. Huomioitava, että kyselyn täyttäminen myös mobiilisti on mahdollista, sillä useimmat käyttävät jo älypuhelinia.

- **Kartoitus haastatteluna digitaitokyselyn pohjalta**

- Toteutetaan joko etänä (esim. Teams, puhelin) tai lähitapaamisena.
- Vaatii enemmän aikaresurssia, mutta mahdollistaa tarkemman keskustelun opiskelijan vahvuuksista ja tuen tarpeista.
- Sopii erityisesti tilanteisiin, joissa kirjallisen kyselyn täyttäminen on vaikeaa tai kun kartoituksen halutaan olevan ohjattu.

Kaksi erillistä kyselyä eri kohderyhmille

Digitaitojen selvittämiseksi on laadittu kaksi erillistä, kuvitettua kyselyä:

1. **Valmentavaan koulutukseen hakeutuvien/opiskelijaksi valittujen digitaitokysely** (LIITE 9), joka kartoittaa arjen digikäyttöä, laitteiden hyödyntämistä sekä opiskelijan vahvuuksia ja tuen tarpeita.
2. **Tutkintokoulutukseen hakeutuvien/opiskelijaksi valittujen digitaitokysely** (LIITE 10), joka sisältää edellistä tarkempia kysymyksiä esimerkiksi Microsoft 365 -ohjelmien käyttökokemuksesta ja muista opinnoissa tarvittavista digitaidoista.

Kyselyt on suunniteltu visuaalisiksi ja saavutettaviksi, jotta niihin vastaaminen onnistuu mahdollisimman matalalla kynnyksellä. Oppija voi vastata kyselyyn itsenäisesti tai yhdessä opettajan, ohjaajan, muun ohjaavan tahon tai huoltajan kanssa.

Pilotointi Paikasta palveluksi hankkeen aikana:

Digitaitokyselyjä pilotoitiin hankkeessa kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen pilotointi toteutettiin keväällä 2024 Forms-alustalla ja haastattelut tehtiin Teamsin kautta. Osallistuminen oli vapaaehtoista ja tieto mahdollisuudesta osallistua kulki ohjaavan tahon kautta. Haastatteluihin osallistui yhteensä yhdeksän hakijaa ja mukana oli tarvittaessa myös erityisopettaja tai muu ohjaavan tahon henkilöstön edustaja ja/tai huoltaja. Tämä oli käyttävien resurssien näkökulmasta tehokasta, kun haastattelut tapahtuivat etänä. Haastattelujen aikana hakijat vastasivat haastattelussa hyvin omatoimisesti heille tutussa ympäristössä sekä tuttujen henkilöiden tukemana. Ohjaava taho sekä huoltaja täydensivät myös hyvin vastauksia, mikäli siihen oli hakijan mielestä tarvetta.

Keväällä 2025 digitaitokysely ja haastattelupohja siirrettiin Webropoliin. Vapaaehtoisuudesta kerrottiin sekä valintahaastattelussa että digitaitohaastattelun yhteydessä. Digitaitojen kartointus pidettiin edelleen valinnasta irrallisena. Tällä kierroksella toteutettiin yhteensä 18 haastattelua: kymmenen valmentavaan koulutukseen ja kahdeksan tutkintokoulutukseen hakeutuille. Haastatteluista suurin osa (14) tehtiin lähitapaamisina eri toimipisteissä, kolme etäyhteydellä ja yksi hakija vastasi kyselyyn itsenäisesti. Haastateltavat tulivat lähitapaamisena pidettyyn haastatteluun joko itsenäisesti tai heillä oli mukana huoltaja, muu tukihenkilö tai ohjaavan tahon edustaja. Tässäkin tapauksessa haastatteluun osallistuvat olivat aktiivisia vastaajia ja saivat tarvittavaa tukea mukana olevalta henkilöltä.

Digitaitohaastatteluiden yhteydessä kartoitettiin myös keväällä 2025 opiskelijoiden työelämäkokemuksia sekä heidän tulevaisuuden uratoiveitaan. Kyselyistä ja haastatteluista saatu tieto osoittautui opettajille ja ohjaajille erittäin hyödylliseksi: niiden avulla pystyttiin ennakoimaan opiskelijoiden tuen tarpeita ja suunnittelemaan ohjausta jo ennen opintojen alkua. Erityisesti tutkintokoulutuksessa opettajat kokivat hyödylliseksi sen, että he saivat ennakkotiedon opiskelijoiden digitaidoista ja pystyivät sen perusteella säätämään opetettavien ohjelmien lähtöta- soa sekä pohtimaan työelämässä oppimiseen liittyviä seikkoja.

Digitaitokyselyä on versioitu myös syksyn 2025 aikana koulutuskokeilijan kanssa ja tarve tähän nousi suoraan koulutuksesta vastaavalta opettajalta. Tässä tapauksessa kyselypohja muokattiin lähinnä otsikkotasolla koulutuskokeilijoille suunnatuksi mutta sisällöllisesti kysely pysyi

samana. Kyselypohjia muokkaamalla digitaikyselyillä on siis potentiaalia myös oppilaitosten erilaisissa prosesseissa, joissa tarvitaan arviointia tai lisätietoa opiskelijoiden tai opiskelijaksi hakeutuvien taidoista.

Hyviä käytäntöjä

- Digitaitojen kartoittaminen hakeutumisvaiheessa tai opintojen alussa
- Digitaitojen kartoittaminen kyselylomakkeella tai haastattelemalla

4.5.6 Digin tarkistuslista

Digilaitteiden hankinnan ennakointiin, kun tiedetään suurin piirtein tulevat opiskelija- ja ohjaajamäärät sekä paikkakunnat (vaikka rekrytoinnit ja opiskelupaikkojen vastaanottaminen ei ole selvillä).

Satelliittipaikkakunnan digilaitteet ja -välineet

- Opettaja ja ohjaaja
 - Työpuhelin+liittymä, latausvälineet
 - Kannettava tietokone (+laukku)
 - Kuulokkeet, **bluetooth!** (jos kuitenkin päädytään hankkimaan langalliset kuulokkeet, varmistettava yhteensopivuus työpuhelimien kanssa)
 - Hiiri
 - Iso näyttö (ainakin opettajalle sekä digijelppinä toimivalle ohjaajalle)
 - Jatkojohdon tarpeen selvittäminen työvuoden alussa

- Opiskelija
 - Kannettava tietokone, kuulokkeet, hiiri
 - Mahdollisuus monivaiheiseen tunnistautumiseen

- Tilat
 - Tiloissa valmiina olevat av-laitteet ja lupa niiden käyttämiseen (kirjataan yhteistyösopimukseen näistä maininnat)
 - Iso näyttö (opiskelijamäärä huomioiden)
 - Tulostin (väritulostin, monitoimilaite: tarpeen mukaan)
 - musteet, kuinka saadaan uudet
 - paperi
 - iPad (opiskelijan tarpeen mukaan)
 - Laitteet verkkoyhteyksiä varten
 - Konferenssikaiutin esim. Jabra (tämä riittää, jos yksi opiskelija)
 - tai
 - Ryhmävideoneuvottelujärjestelmä (kamera, kaiutin, mikrofoni) esim. Meeting Owl, useamman opiskelijan paikkakunnalle ja hybridiopetukseen

Muuta huomioitavaa digissä

- Liikettä ja/tai puhetta seuraavan striimausvälineen hankinta tarpeen mukaan
- Kameran/puhelimen kolmijalka tai -teline: staattinen työ ja striimaus opetuksessa
- Bluetooth-kuulokkeet vapauttavat ohjaajaa liikkumaan paikkakunnalla opiskelijoiden ohjaustilanteissa, kun opetus tulee etänä ja hän kuulee samalla opettajan ohjeistukset tehdessään omaa ohjaustyötä. Lisäksi kuulokkeet ovat tietosuojan näkökulmasta parempi vaihtoehto kuin normaali puhelimesta puhuminen, josta herkästi ääni kuuluu läpi. Täytyy ottaa huomioon, että satelliittihenkilöstön puhelimessa olisi kuulokkeiden käyttäminen mahdollista (bluetooth tai langallisten kuulokkeiden sopivuus mahdollisine lisäosineen).

- Säilytetään kaikki laatikot, joissa laitteet toimitetaan (esimerkiksi tulostimen laatikko). Satelliittipaikkakunnan toiminnan päättyessä laitteiden lähettäminen ja/tai kuljettaminen helpottuu.
- Satelliittikoulutukselle oma paikka oppilaitoksen varastolle satelliittitoiminnan välineiden ja käyttötavaroiden yms. säilytykseen sekä postitusten helpottamiseksi.
- Ohjeet laitteiden ja tunnusten käyttöönottoon sekä digiperehdyttäjän yhteystiedot uudelle aloittavalle työntekijälle.
- Organisaation digilaitteiden lainaamisen ja hankkimisen periaatteiden perusteet ja toimintatavat tiedoksi aloittaville satelliittitoimijoille (esim. organisaation digisivut).

Hyvä käytäntö

- Digin tarkistuslista
- Satelliittitoimijoiden tervetulokirje yhteystietoineen
- Digilaitteiden tilaus-, varastointi- ja toimituskäytännöt

4.6 Satelliittiopiskelijoiden tapauskuvaukset

Tähän osioon on koottu kolme satelliittiopiskelijoiden tapauskuvausta, jotka havainnollistavat satelliittikoulutuksen tarjoamia mahdollisuuksia erilaisissa elämäntilanteissa ja toimintakyvyn lähtökodissa Lapin alueella. Tapausten kautta kuvataan, miten etäopetus, paikallinen ohjaus ja yksilöllisesti suunnitellut opintopolut voivat tukea opiskelijoita myös silloin, kun kotipaikkakunnalla ei ole tarjolla heidän tarpeisiinsa sopivaa koulutusta tai opiskeluun liittyviä palveluja.

Kuvaukset Kuuran, Ruskan sekä Hallan ja Kairan opinnoista tuovat esiin, miten satelliittimalli mahdollistaa saavutettavan, turvallisen ja tavoitteellisen koulutuspolun pitkien välimatkojen alueilla. Samalla ne osoittavat, miten joustava yhteistyö opettajien, ohjaajien, opiskelijoiden, perheiden ja verkostojen välillä rakentaa edellytyksiä sujuvalle oppimiselle ja yksilöllisille siirtymille jatko-opintoihin, työelämään ja itsenäiseen elämään.

4.6.1 Tapaus Kuura, SatelliittiTELMA

Kuura opiskeli itsenäiseen elämään ja työhön valmentavassa TELMA-koulutuksessa kolme vuotta. Kuura oli aloittanut opinnot jo ennen Paikasta palveluksi -hankkeen alkamista mutta hän opiskeli hankkeen aikana vielä lähes kaksi vuotta. Kuuran kohdalla satelliittikoulutus tuli vaihtoehdoksi, koska kotipaikkakunnalla ei ollut erityisammattioppilaitosta tai muuta ammattioppilaitosta, joka tarjoaisi TELMA-opintoja. Hänellä oli ympärivuorokautisen valvonnan ja ohjauksen tarve asumisessa ja muissa toiminnoissa. Lisäksi hänen suunnitelmiinsa kuului tulevaisuudessakin elämä kotipaikkakunnalla. Lähin paikkakunta, jossa tarjottiin TELMA-koulutusta, olisi ollut reilun 160 km:n päässä. Kuuran tuen tarpeet ja toimintakyvyn sekä tulevaisuuden suunnitelmat huomioiden tätä ei pidetty realistisena opiskeluiden suorittamisen vaihtoehtona. Tämä olisi vaatinut Kuuralle mm. asumisen ja muiden tuen ratkaisujen löytymistä muualta kuin kotikunnasta tai koko Kuuran perheen muuttoa kotipaikkakunnalta, josta löytyi jo kaikille asumisen mahdollisuudet, työn ja koulun/opiskelun mahdollisuudet sekä muut tarvittavat palvelut.

Kuuran toimintakykyyn liittyi useita haasteita: toiminnan ohjauksen, kommunikoinnin, vuorovaikutustilanteiden, psyykkisen toimintakyvyn, tiedon käsittelyn sekä keskittymisen ja tarkkaavaisuuden haasteet. Nämä haasteet vaikeuttavat toimimista suuremmissa toimintaympäristöissä ja yhdessä mahdollisen matkustamisen ja muuttuneen tukiverkoston tilanteen kanssa kuormittaisivat opiskelijan jaksamista tarpeettomasti. Kuuran tavoitteisiin kuuluu, että hän jatkossakin asuisi kotipaikkakunnalla ja näin olisi tarkoituksenmukaisempaa opetella juuri siellä työhön ja itsenäiseen elämään liittyviä sisältöjä ja taitoja. Esimerkiksi se, että opit toisella paikkakunnalla opiskellessa työpaikalla erilaisia taitoja ei tarkoita sitä, että ne taidot siirtyisivät uuteen työpaikkaan kotipaikkakunnalle palatessa.

Hakeutumisvaiheessa peruskoulun ja Luovin toimijat aloittivat hyvissä ajoissa yhteistyön perusopetuksen ylempien luokkien aikana. Luovin opinto-ohjaaja osallistui peruskoulun aikaiseen HOJKS-palaveriin, jossa opiskelun vaihtoehtoja käytiin läpi. Tämän jälkeen Kuura teki peruskoulun aikana yhteishaun ja tuli valituksi opiskelemaan Luovin TELMA-koulutukseen. Luovin

hakeutumisvaiheeseen kuuluu myös opintoneuvojan tarjoama ohjaus muun muassa opinto-sosiaalisten etujen hakemisessa, joita myös Kuuran ja hänen huoltajiensa kanssa käytiin läpi.

Kuuran kanssa samalla paikkakunnalla satelliittiopintoja aloitti myös toinen opiskelija. Paikkakunnalla opintoja tukivat kaksi ohjaajaa ja opetus tuli etänä Kittilästä. Paikkakunnalta löytyi opiskelijoille soveltuvat tilat, jotka tukivat opiskelijoiden jatkosuunnitelmien tavoitteita sekä loivat opiskeluun yhteisöllisyyttä, kun tilat olivat toisen toimijan kanssa samoissa tiloissa.

Kuuran opiskeluarki koostui opettajan pitämistä tunneista sekä opettajan antamien tehtävien tekemisestä sekä opettajan muusta suunnittelemasta opiskelijan tavoitteita tukevasta toiminnasta ohjaajan tukemana. Opiskelussa oli myös vahvasti mukana työelämässä oppimisen Kuuran toimintakyky ja jaksamine huomioiminen sekä asumisvalmiuksien harjoittelu tulevaisuutta ajatellen. Opintojen aikana Kuuran HOKSia päivitettiin säännöllisesti, kun opintoihin asetettuja tavoitteita saavutettiin tai uusia tavoitteita lisättiin taitojen kehittyessä. HOKSiin kirjattiin myös työelämässä oppimiseen liittyvät tavoitteet sekä paikat. HOKS oli myös osa aktiivista kodin ja koulun välistä yhteistyötä.

Opintojen aikana erityisesti kehittyivät Kuuran vuorovaikutus ja sosiaaliset taidot. Työelämässä oppiminen tuki sosiaalisissa tilanteissa jaksamisen kehittymistä, mikä näkyi opintojen aikana mm. siinä, että häiriöt työelämässä ollessa eivät kuormittaneet kuten aiemmin ja hänellä oli koulutuksen aikana useampi työelämässä oppimispaikka. Kuuran opintopäiviin sisältyi tarvittaessa lääkinällisen kuntoutuksen terapiat, jotka kokonaisvaltaisesti tukivat Kuuran itsenäiseen elämään liittyviä tavoitteita. Kuuran asumisen valmiudet kehittyivät, kun koulutuksen aikana hän harjoitteli ympärivuorokautisessa palveluasumisessa käymistä. Koulutuksen järjestämispaikka sijaitsi samassa ympäristössä tulevaisuuden palveluasumisen sekä päivätoiminnan kanssa, mikä omalta osaltaan tukisi jatkosuunnitelmia ja opintojen aikana tottumista ympäristöön ja toimijoihin, vaikka koulutuksen aikana keskityttiinkin laajasti muuten itsenäisen elämän ja työelämätaitojen kehittämiseen.

Kuura oli erittäin aktiivinen työelämässä oppija ja hänellä oli opintojen aikana kaksi pitkäaikaisista työelämässä oppimispaikkaa ja tämän lisäksi pienempiä muutaman päivän työprojekteja paikkakunnan tarjonnan mukaisesti. Kuura aloitti ensimmäisessä työelämässä oppimispaikassaan ensimmäisen TELMA-vuoden syksyllä ja oli siellä valmistumiseensa saakka. Tässä paikassa oli opiskelijalle sopivat tehtävät, jotka kiinnostivat ja motivoivat opiskelijaa. Tehtäviin kuului mm. tuotteiden pakkaamista ja etikettien laittamista. Toinen työelämässä oppimispaikka tuli toisen TELMA-vuoden aikana ja kesti myös valmistumiseen saakka. Täällä hän pääsi testaamaan useita erilaisia työtehtäviä kaupanalan avustavissa tehtävissä. Työelämässä oppimista Kuuralle kuului voimavarojen mukaisesti yleensä 1-3 tuntia viikossa ja 1-2 päivän aikana viikossa. Joskus työelämässä oppimisen tunteja saattoi olla enemmänkin, kun oli sovittuna jokin projekti ja voimavarat riittivät.

Kuuran TELMA-koulutuksen 60 osaamispistettä koostui seuraavista osioista:

- Ammatillisen toimintakyvyn vahvistaminen, 20 osp
- Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen, 10 osp
- Työelämään valmentautuminen, 20 osp
- Henkilökohtainen kuntoutus 5 osp
- Asumisvalmennus 5 osp

TELMA-opintojen jälkeen Kuura on jatkanut asumisen harjoittelua palveluasumisessa sekä osallistuu paikkakunnan päivätoimintaan.

(LIITE 11: SatelliittiTELMA-tapaus)

4.6.2 Tapaus Ruska, SatelliittiTUVA

Ruska opiskeli tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa yhden työvuoden. Hän aloitti ja päätti opintonsa TUVA-koulutuksessa hankeaikana.

Ruskan kohdalla satelliittikoulutus tuli vaihtoehdoksi, koska kotipaikkakunnalla ei ollut hänelle sopivaa ammatillista koulutusta tai TUVA-vaihtoehtoa vaan lukio. Lähin TUVA-koulutusta tarjoava paikkakunta oli reilusti yli 300 km:n päässä. Lähin ammatillinen koulutus, jossa ei ollut kiinnostavia tutkintoja oli 130 km:n päässä ja lähin ammatillinen koulutus kiinnostavien tutkintojen kanssa 530 km:n päässä. Lähin ammatillinen erityisoppilaitos ilman kiinnostavia tutkintoja oli 450 km:n päässä ja lähin ammatillinen erityisoppilaitos kiinnostavien tutkintojen kanssa 670 km:n päässä.

Nämä ”lähimpänä” olevat vaihtoehdot eivät tuntuneet Ruskasta toimivilta vaihtoehdoilta, sillä välimatkat olivat pitkiä ja kulkuyhteydet huonoja sekä vaativat paljon jaksamista. Välimatkat olivat niin pitkiä, ettei kulkeminen kotoa onnistuisi ja hän koki, ettei hänellä ollut riittäviä itsenäisen asumisen valmiuksia. Ruska ei myöskään tiennyt, mikä ala kiinnostaisi häntä ja koki ettei hänellä välttämättä ole riittäviä opiskeluvalmiuksia lukioon tai suoraan ammatilliseen koulutukseen. Toimintakykyyn liittyvät haasteet hänen kohdallaan olivat toiminnanohjaukseen, tiedon käsittelyyn, vuorovaikutustilanteisiin sekä jaksamiseen liittyvät haasteet.

Hakeutumisvaiheessa Luovin opinto-ohjaaja oli mukana Ruskan peruskoulun HOJKS-keskustelussa, jossa käytiin läpi opiskeluun liittyviä mahdollisuuksia. Ruska teki yhteishaussa haun TUVA-opintoihin ja tuli valituksi Luoville.

Jännitystä Ruskan TUVA-vuoden aloittamiseen toi se, että ohjaajan rekrytoinnissa meni aikaa, sillä ilman ohjaajaa koko satelliittimahdollisuutta ei olisi paikkakunnalla voinut aloittaa. Lopulta ohjaaja saatiin rekrytoitua ja paikkakunnalla aloitti yhteensä kolme TUVA-opiskelijaa. Opettaja kävi myös paikkakunnalla mutta opetus oli pääasiallisesti etänä. Heti opintojen tehtiin HOKS ja HOKS-keskustelun aikana kirjattiin ylös opiskelijan tavoitteet, kiinnostuksen kohteet ja suunnitelma niihin pääsemiseksi. HOKS on myös TUVA-opinnoissa osa aktiivista kodin ja koulun välistä yhteistyötä.

TUVA-opintojen aikana Ruskan opiskeluvalmiudet ja itsenäisen elämän taidot kehittyivät merkittävästi ja samalla hänen alavalintansa varmistui. Ruska suoritti opintoihin kuuluvia lukio-opintoja paikkakunnan lukiossa, mikä vahvisti hänen toiminnanohjaustaan sekä vuorovaikutus- ja opiskelutaitojaan.

Opintojen aikana Ruska osallistui työelämässä oppimiseen Luovi koulun paikkakunnalla. Siellä oli mahdollisuus myös asuntolamajoitukseen. Koska kotipaikkakunnalla tai sen lähialueilla ei ollut tarjolla työelämässä oppimisen paikkoja Ruskalle kiinnostavalta alalta, oli tarpeen etsiä vaihtoehtoja muualta. Luovin opinto-ohjaajalla oli tiedossa Ruskalle sopiva työelämässä oppimisen paikka ja asuntolapaikka saatiin järjestettyä työelämässä oppimisen jaksoille.

Ruska suoritti useita lyhyitä työelämässä oppimisen jaksoja tällä Luovin paikkakunnalla. Ne vahvistivat hänen käsitystään omasta alavalinnastaan sekä tukivat itsenäisen asumisen taitoja. Näiden jaksojen lisäksi Ruska osallistui ryhmämuotoiseen työelämässä oppimiseen satelliittiopiskelupaikkakunnalla yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa.

Ruskan työelämässä oppimista toisella paikkakunnalla tuki myös se, että ohjaaja pystyi aluksi lähtemään mukaan paikan päälle tukemaan sekä työelämään tutustumista että alan kokeilua. Satelliittiopettaja pystyi järjestämään opetusta opiskelijoilleen hybridisti, kun hän siirtyi jakson ajaksi TUVA-opiskelijoiden paikkakunnalle. Ensimmäisen jakson jälkeen Ruska työskenteli toisella paikkakunnalla jo itsenäisesti ilman oman ohjaajan läsnäoloa, mutta muu Luovin satelliittihenkilöstö oli tarvittaessa saatavilla tällä Luovi koulun paikkakunnalla.

Asuntolassa asuminen ja työskentely vieraalla paikkakunnalla tarjosivat Ruskalle hyvät mahdollisuudet harjoitella erilaisia arjen taitoja, kuten talouden suunnittelua, julkisilla kulkuvälineillä liikkumista sekä kotipaikkakunnalta lähtemistä matalalla kynnyksellä. Työelämäjaksot kestivät kerrallaan noin viikon.

TUVA-vuoden aikana Ruska osallistui lisäksi koulutuskokeiluun toisella Luovin paikkakunnalla. Tämä vahvisti entisestään hänen alavalintaansa ja tuki seuraavaan koulutukseen hakeutumista.

TUVA-koulutuksen jälkeen Ruska haki Luovi paikkakunnalle tutkinto-opiskelijaksi ja tuli valituksi häntä kiinnostavaan koulutukseen. Hän jatkaa yhä opintoja koulutuksessa sekä asuu Luovi paikkakunnalla.

(LIITE 12: SatelliittiTUVA -tapaus)

4.6.3 Tapaus SatelliittiLiiketoiminta, Halla ja Kaira

Liiketoiminnan perustutkinto alkoi satelliittikoulutuksena syksyllä 2024. Opiskelijat hakeutuivat SatelliittiLiiketoimintaan yhteishaun ja jatkuvan haun kautta kevään ja kesän aikana. Opinto-ohjaaja on ollut pyydettäessä mukana hakua alustavissa keskusteluissa, mikäli yhteistyökumppanit ovat näin toivoneet. Hakeutumisvaiheessa hakijat käyvät valintahaastattelun, jonka yhteydessä hakija on voinut vapaavalintaisesti osallistua myös Paikasta palveluksi -hankkeen järjestämään digitaalohaastatteluun. Tämä haastattelu ei ole vaikuttanut opiskelijavalintaan.

SatelliittiLiiketoimintaan hakeutuvilla opiskelijoilla yleisimpiä toimintakykyyn liittyviä haasteita olivat vuorovaikutustilanteiden haasteet kuten uudet tilanteet ja sosiaalinen jännittäminen, psyykinen toimintakyky, terveydelliset haasteet, neuropsykiatriset häiriöt tai piirteet, keskittymisen ja tarkkaavuuden haasteet, kommunikoinnin sekä toiminnan ohjauksen haasteet. Muita opiskeluun vaikuttavia tekijöitä ovat itsenäisen asumisen valmiudet ja niihin liittyvä kyvyttömyys lähteä kotipaikkakunnalta, muut elämäntilanteeseen liittyvät haasteet sekä kotipaikkakunnan kapeat opiskelumahdollisuudet kuten vain lukio paikkakunnalla. Myös kulkuyhteydet oppilaitospaikkakunnille, jotka sijaitseva kauempana ovat haasteellisia.

SatelliittiLiiketoiminnassa aloitti syksyllä 2024 viiden opiskelijan ryhmä ja tämän lisäksi ensimmäisen vuoden aikana oli joitakin osatutkinnon suorittajia. Opiskelijat jakautuivat pääasiassa

Tornioon ja Rovaniemelle ja muille Luovin Lapin satelliittipaikkakunnille. Opetus tuli etänä Luovi Oulusta ja opettaja kävi myös paikkakunnilla tarvittaessa mm. työelämään ja näyttöihin liittyvillä käynneillä. Yhteisten tutkinnon osien opetus tuli etänä Luovi Tornioista. Liiketoiminnan ryhmässä ei ollut ensimmäisenä vuonna omaa ohjaajaa mutta paikkakuntien ohjaajat olivat satunnaisesti tarvittaessa käytettävissä.

Ensimmäisenä satelliittiliiketoiminnan vuonna lukujärjestys muodostui siten, että syyslomaan saakka YTO-opintoja eli yhteisten tutkinnon osien opetusta oli 2 päivää viikossa ja syysloman jälkeen 1 päivä viikossa. Muuten lukujärjestys muodostui ammatillisten aineiden opetuksesta sekä työelämässä oppimisesta opiskelijan henkilökohtaisten suunnitelmien mukaisesti. Työelämässä oppimassa oltiin keskimäärin kahtena päivänä viikossa tai muuten yksilöllisesti sovittuja päiviä tai pidempiä aikoja.

Kuten toisen asteen koulutukseen kuuluu, niin HOKSeja päivitettiin myös säännöllisesti, kun opiskelijoiden tavoitteet selkiytyivät ja niihin tuli lisäyksiä tai muutoksia tai tavoitteeseen päästiin sekä työelämässä oppimisesta sovittiin. Opiskelijoiden itsenäistymisen valmiudet kehittyivät myös ammatillisten opintojen ohessa, kun opintoihin kuuluu yhteisiä livetapaamisia ja tähän liittyi mm. matkustamista paikasta toiseen.

Syksyllä 2025 SatelliittiLiiketoiminta muuttui hybridiopetukseksi. Opetusta on etänä Rovaniemeltä muille opiskelupaikkakunnille, Torniossa on liiketoiminnan oma ohjaaja sekä muilla satelliittipaikkakunnilla on edelleen paikkakuntien ohjaaja tarvittaessa käytettävissä. Lisäksi syksyllä aloitti uusia opiskelijoita ja tällä hetkellä opiskelijamäärä on kaksitoista. Paikasta palveluksi -hankkeen aikana ei ole ehtinyt vielä yksikään opiskelija valmistua, sillä satelliittiliiketoiminnan opetusta on nyt toista vuotta menossa ja perustutkinnon suorittaminen kestää yleensä 3 vuotta, riippuen mm. opiskelijan aiemmista opinnoista.

Tässä käydään nyt kahden opiskelijan SatelliittiLiiketoiminnan opintojen kehitystä läpi. Hallan, joka on kokotutkinnon opiskelija syksystä 2024 alkaen sekä Kairan, joka aloitti myös työvuoden 2024–2025 aikana liiketoiminnan opinnot opiskelemalla osatutkintoja ollessaan Luovin TUVA-opiskelijana.

Halla aloitti työelämässä oppimisen heti ensimmäisenä syksynä 2024. Hänellä on ollut tämä paikka opintojensa alusta alkaen ja nyt toisen vuoden aikana opiskelu on muuttunut oppisopimukseksi. Halla on suorittanut ammatillisia tutkinnon osia näyttöineen työelämässä oppimispaikalla hyvään tahtiin. Ensimmäisenä vuonna keskityttiin ammatillisten ja YTO-opintojen sekä työelämässä oppimisen lisäksi vähän opiskeluvalmiuksiin opettajajohtoisesti sekä annettujen tehtävien ja keskusteluiden kautta. Ensimmäisen vuoden jälkeen Halla oli kesätöissä myös tässä työelämässä oppimispaikassa ja syksyllä opiskelu muuttuikin oppisopimukseksi. Tämä onkin SatelliittiLiiketoiminnan ja hankkeen aikana ensimmäinen satelliittiopiskelijan oppisopimus! Halla jatkaa opintojaan yhä Paikasta palveluksi -hankkeen päättyessä.

Kaira tuli opiskelemaan osatutkintoa SatelliittiLiiketoiminnan ensimmäisenä vuonna. Kaira oli Luovin TUVA-opiskelijana, joten hän osallistui muiden opintojensa ohessa liiketoiminnan osatutkintonsa ammatillisten aineiden opetukseen sekä teki niihin liittyvää työelämässä oppimista. TUVA-opinnot tukivat Kairan opiskeluvalmiuksien kehittymistä ja hän haki yhteishaussa SatelliittiLiiketoimintaan tutkinto-opiskelijaksi. Hän tuli valituksi opintoihin ja onkin syksystä 2025 alkaen ollut koko tutkinnon opiskelijana, jolloin hänen opintoihinsa on tullut lisäksi YTO-opinnot. Tämän ensimmäisen kokotutkinto työvuoden aikana Kairalle ei vielä ole löytynyt sopivaa työelämässä oppimisen paikkaa, mutta niitä kartoitetaan aktiivisesti koko ajan ja

työelämään tarvittavaa ammatillista osaamista kartutetaan muuten normaalisti opiskele-
malla, opetukseen osallistumisella sekä erilaisten tehtävien kautta. Kaira jatkaa opintojaan yhä
Paikasta palveluksi -hankkeen päättyessä.

(LIITE 13: SatelliittiLiiketoiminta -tapaus)

5. Satelliittikoulutuksen jatkuva kehittäminen

Satelliittikoulutuksen jatkuva kehittäminen on edellytys sen laadun, vaikuttavuuden ja elinvoimaisuuden säilymiselle ja vahvistumiselle myös jatkossa. Satelliittimalli toimii ympäristössä, jossa ammatillisen koulutuksen rakenteet, rahoitus, opiskelijavirrat ja työelämän osaamistarpeet muuttuvat nopeasti. Siksi kehittämisen on oltava jatkuvaa, systemaattista ja dataan perustuvaa työtä, jossa hyödynnetään sekä palautetta että arjen havaintoja kaikilta toimijoilta. Kehittämisen perusta on yhteiskehittäminen: opiskelijat, henkilöstö, työelämäkumppanit, kunnat ja hyvinvointialueet osallistuvat yhdessä mallin vahvistamiseen.

Satelliittikoulutuksen kehittäminen perustuu monipuoliseen tiedonkeruuseen. Säännölliset henkilöstökyselyt tarjoavat tietoa opettajien, ohjaajien, koulutuspäälliköiden, esihenkilöiden ja tukipalvelujen näkökulmista. Niiden kautta voidaan tunnistaa onnistumisia, haasteita ja rakenteellisia kehittämistarpeita. Yhteistyökumppaneille, kuten työelämän edustajille, kuntien työllisyyspalveluille ja yhteisöllisten tilojen toimijoille, suunnatut kyselyt ja paikalla toteutetut haastattelut antavat tietoa siitä, miten yhteistyö toimii käytännössä ja millaisia odotuksia ja tarpeita kumppaneilla on. Opiskelijoilta kerättävä palaute ja tarvittaessa alaikäisten opiskelijoiden huoltajilta saatava täydentävä tieto vahvistaa ymmärrystä siitä, miten satelliittimalli tukee opiskelijoiden arkea, oppimista ja hyvinvointia.

Kehittämistyöhön kuuluu myös arjen toiminnassa havaittujen kehityskohtien ja riskien käsittely. Haasteet voivat liittyä esimerkiksi ohjauksen rakenteisiin, kuljetusjärjestelyihin, työelämässä oppimisen kokonaisuuksiin, digikäytäntöihin tai opiskelijoiden yksilöllisen tuen toteutumiseen. Kehittämisen kannalta on tärkeää, että havaintoja ei tarkastella yksittäisinä tapahtumina, vaan osana kokonaisuutta: satelliittikoulutus on monipaikkainen, verkostoissa toteutuva toimintamalli, jonka vahvuus syntyy yhteistyöstä ja ketterydestä.

Digitaaliset palvelut ja osaaminen ovat olennainen osa satelliittikoulutuksen jatkuvaa kehittämistä. Digitaaliset ympäristöt, välineet ja sisällöt muuttuvat nopeasti, ja niiden tarkoituksena on tukea opetuksen toteutusta, ohjausta ja saavutettavuutta. Siksi henkilöstön digiosaamisen kehittäminen on pysyvä osa satelliittitoimintaa. Täydennyskoulutukset, digivärkkäämöt, tekninen perehdytys ja vertaistuki varmistavat, että toimintatavat pysyvät ajan tasalla ja että opiskelijat saavat tukea sekä oppimiseensa että digitaalisiin työvälineisiin. Digipalvelujen kehittämisessä huomioidaan myös esteettömyys, materiaalien monimuotoisuus ja selkeät ohjeistukset, jotta satelliittiopetus on sujuvaa kaikissa paikkakunnissa.

Henkilöstön osaamisen ylläpitäminen ja vahvistaminen on keskeinen osa mallin laatua. Amatillinen kehittyminen; esimerkiksi tiimipäivät, koulutukset, sparraukset, yhteiset työkäytännöt ja vertaistuki luovat yhteistä toimintakulttuuria ja vahvistavat hajautetun tiimin arkea. Koska satelliittitoiminta edellyttää moniammatillista yhteistyötä ja itsenäistä työtettä, on tärkeää, että henkilöstöllä on mahdollisuus reflektoida työtään ja kehittää osaamistaan suunnitelmallisesti.

Johtamisen näkökulmasta satelliittikoulutuksen jatkuva kehittäminen edellyttää selkeitä rakenteita ja yhteistä ymmärrystä rooleista, vastuista ja prosesseista. Kehittämistyötä voi olla hyödyllistä toteuttaa esimerkiksi palvelumuotoilun menetelmin ja ulkopuolisen fasilitaattorin tuella, mikä auttaa hahmottamaan kokonaiskuva ja tuo arvokasta perspektiiviä. Roolikartta, RACI-matriisi ja muut vastuunjaon työkalut selkeyttävät toimintaa erityisesti muutostilanteissa

ja uuden satelliittitoiminnan käynnistyessä. Työskentelyyn on hyvä osallistua koulutusjohtaja, koulutuspäälliköt sekä tarvittaessa muita satelliittitoimijoita. Kehittämisessä hyödynnetään työpajojen ja vuosittaisten kohdennettujen kyselyjen tuloksia, mahdollisia ennakkotehtäviä sekä alueellista tietoa työvoima- ja osaamistarpeista.

Työelämäyhteistyön kehittäminen on jatkuvan kehittämisen keskiössä, sillä työelämässä oppiminen ja työllistymispolut muodostavat satelliittikoulutuksen vaikuttavuuden ytimessä olevan kokonaisuuden. Yhteistyön kehittämiseen kuuluu muun muassa tiedon jakaminen työllistämisen tukimuodoista, oppilaitosyhteistyön hyödyistä, oppisopimuksen mahdollisuuksista sekä koulutus sopimusten erilaisista toteutusmuodoista. Työllistymisen tavoite nostetaan esiin jo opintojen alkuvaiheessa, ja työelämän osaamistarpeita kartoitetaan säännöllisesti, jotta opintojen sisältö ja työssäoppimisjaksot voidaan suunnitella tarkoituksenmukaisesti. Työelämän kokemuksia kerätään mielellään paikan päällä tehtävillä haastatteluilla, mikä tuo syvempää tietoa yhteistyön sujuvuudesta ja mahdollisista kehittämiskohteista.

Opiskelijoiden työllistymisen edistäminen on kaikkien toimijoiden yhteinen tehtävä: opiskelijan, oppilaitoksen, työelämän, huoltajien, hyvinvointialueen ja työllisyyspalvelujen. Työllistymisen tukeminen on paitsi opiskelijan etu, myös oppilaitoksen taloudellinen edellytys, sillä tutkinto-opiskelijoiden siirtyminen työsopimussuhteiseen työhön vaikuttaa suoraan jatkosijoittamiseen perustuvaan vaikuttavuusrahoitukseen. Satelliittikoulutus vastaa tähän haasteeseen, koska se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden oppia omalla paikkakunnalla ja rakentaa työelämäyhteyksiä luonnollisessa ympäristössään. Satelliittitoiminnan työllistävä vaikutus näkyy myös siinä, että satelliittiohjaajia rekrytoidaan paikallisesti.

Jatkuvan kehittämisen tavoitteena on vahvistaa satelliittikoulutuksen käytäntöjä, varmistaa mallin sujuvuus ja tukea sen vakiintumista pysyväksi toimintamuodoksi. Kehittämistyö jatkuu sovittujen toimenpiteiden toteuttamisella sekä vaikutusten seurannalla. Keskeistä on, että satelliittikoulutuksen tunnusluvut; esimerkiksi opiskelija- ja työelämäpalautteet, kyselytulokset, osallistujamäärät ja talousluvut ovat helposti hyödynnettävissä ja eroteltavissa muusta oppilaitoksen datasta. Näin voidaan seurata toiminnan laatua, vaikuttavuutta ja kehitystä läpinäkyvästi ja tietoon perustuen.

Lopulta satelliittikoulutuksen jatkuva kehittäminen rakentuu yhteisöllisyydestä ja yhdessä tekemisen kulttuurista. Kun toimijat varaavat säännöllisesti aikaa yhteiselle keskustelulle, tiedottamiselle, reflektoinnille ja kehittämiselle, syntyy vahva perusta laadukkaalle ja kestäväälle satelliittitoiminnalle. Jatkuva kehittäminen ei ole erillinen prosessi, vaan luonnollinen osa arkea: se on tapa varmistaa, että satelliittikoulutus vastaa opiskelijoiden, työelämän ja alueen tarpeisiin myös tulevaisuudessa.

LIITTEET

LIITE 1: Ennakointitietokysely: Kysely syksyllä 2025 kuntien sivistystoimille tulevista opiskelutarpeista (Luovin esimerkki)

LIITE 2: Tervetulokirje satelliittitiimiin

LIITE 3: Toimisto- ja keittiötarvikkeet satelliittipaikkakunnalle

LIITE 4: Satelliittiohjaajan työn erityispiirteet

LIITE 5: SatelliittiTELMA – opettajan, -ohjaajan sekä opiskelijan esimerkkiaikatauluja

LIITE 6: Opiskeluhyvinvointi satelliittikoulutuksessa

LIITE 7: Työelämäyhteistyö satelliittikoulutuksessa haastattelu- /kyselylomake

LIITE 8: Satelliittitoimijoiden digitaitojen alkukartoituskysely -pohja

LIITE 9: Digitaitokysely, valmentavan opiskelijat -pohja

LIITE 10: Digitaitokysely, tutkinto-opiskelijat -pohja

LIITE 11: SatelliittiTELMA -tapaus

LIITE 12: SatelliittiTUVA -tapaus

LIITE 13: SatelliittiLiiketoiminta -tapaus

LIITE 1: Ennakointitietokysely: Kysely syksyllä 2025 kuntien sivistystoimille tulevista opiskelutarpeista (Luovin esimerkki)

Hei!

Keräämme tällä kyselyllä arviointiinne perustuvaa tietoa *Ammattiopisto Luovin* koulutustarjontaan kohdistuvista oppivelvollisuusikäisten opiskelutarpeista. Kyselyn avulla saatava tieto on meille tärkeää, jotta pystyisimme ennakoimaan riittävän ajoissa meille todennäköisesti hakeutuvien opiskelijoiden määrää.

Ammattiopisto Luovi on Suomen suurin ammatillinen erityisoppilaitos. Järjestämme koulutusta vaativaa erityistä tukea opinnoissaan tarvitseville. Luovi järjestää ammatillista tutkintokoulutusta sekä valmentavaa koulutusta. Luovi toimii yli 30 paikkakunnalla eri puolilla Suomea.

Paikasta palveluksi -hanke on Luovin toteuttama ja Euroopan unionin osarahoittama hanke, jossa kehitetään ja pilotoidaan ns. satelliittiopiskelumallia. Satelliittiopiskelussa toisen asteen ammatillinen koulutus toteutetaan opiskelijan omalla kotipaikkakunnalla ja tutussa toimintaympäristössä. Koulutus toteutetaan yhteistyössä alueen työpaikkojen ja opiskelijan muun verkoston kanssa. Näin pyritään parantamaan vaativaa erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opintojen saavutettavuutta sekä edellytyksiä työllistyä ja edistämään sujuvaa ja ennakoivaa yhteistyötä työpaikkojen ja elinkeinoelämän sekä muun palveluverkoston kanssa.

Tämä kysely on tarkoitus toistaa vuosittain aina syksyisin. Vastausten saaminen vuosittain joka kunnasta on todella tärkeää. Vastauksia hyödynnetään koulutusvaihtoehtojen ja eri tahojen kanssa tehtävän yhteistyön suunnittelussa sekä resurssoinnissa. Vastaamalla voit vaikuttaa Ammattiopisto Luovin koulutustarjonnan ja koulutuksen toteuttamisvaihtoehtojen kehittämiseen (mm. satelliittipinnot opiskelijan kotipaikkakunnalla ja tutussa toimintaympäristössä).

Keräämme paikkakunta- ja vastaajatiedot kyselyyn osallistuvilta, jotta vastaukset voidaan kohdentaa kunnittain Lapin alueella. Kyselyn vastaukset ovat Ammattiopisto Luovin opiskelijavaliintaan osallistuvan henkilöstön ja Paikasta palveluksi -hankkeen hankehenkilöstön käytettävissä. Vastausten yhteenvetoja käsitellään Ammattiopisto Luovin koulutustarjonnan ja opiskelutarpeiden seuranta- ja kehittämistarkoituksissa sekä lisäksi hankkeen toimintaan ja kehittämistyöhön liittyvissä kokoonpanoissa.

Toivomme vastaukset kuntakohtaisesti kaikilta Lapin alueen kunnilta. Ellei yhden vastauksen kokoaminen kunnastanne ole mahdollista, voitte vastata myös yläkoulukohtaisesti. Pyydämme ystävällisesti vastaamaan kyselyymme tiistaihin 18.11.2025 mennessä.

1. Minkä Lapin alueen kunnan edustajana vastaat kyselyyn? * (alasvetovalikko)

- Enontekiö
- Inari
- Kemi
- Kemijärvi
- Keminmaa
- Kittilä
- Kolari
- Muonio
- Pello
- Pelkosenniemi
- Posio
- Ranua
- Rovaniemi
- Salla
- Savukoski
- Simo
- Sodankylä
- Tervola
- Tornio
- Utsjoki
- Ylitornio

2. Vastaa kyselyyn *

- Kunnan edustajana ja vastaan tiedot koko kunnan yläluokkien osalta
- yksittäisen peruskoulun edustajana (Valitse tämä, jos kunnassasi on useampi 7.-9. luokkien opetusta järjestävää peruskoulua ja täytät tiedot yhden koulun osalta)

3. Minkä koulun edustajana vastaat? *

4. Vastajan nimi: *

5. Vastajan sähköpostiosoite: *

6. Vastajan tehtävänimike: *

7. Montako oppilasta kunnassanne (koulussanne) on nyt perusopetuksen 9. luokalla:

- Erityisen tuen päätöksellä, HOJKS (lkm): _____
joista toiminta-alueittain yksilöllistettyjä on (lkm): _____
- Muut (ilman ertu-päätöstä olevat / tehostettua tukea saavat), joilla on haasteita tai tarve yksilölliseen tukeen liittyen opiskelutaitoihin, sosiaaliin tilanteisiin, terveyteen tai toimintakykyyn (lkm): _____
- Kokoaikaisesti pienryhmässä: _____
- Kokoaikaisesti lukuaineissa pienryhmässä: _____

8. Montako erityistä tukea tarvitsevaa oppilasta kunnassanne (koulussanne) on nyt perusopetuksen 8. luokalla?

- Erityisen tuen päätöksellä, HOJKS (lkm): _____
- Muut (ilman ertu-päätöstä olevat / tehostettua tukea saavat), joilla on haasteita tai tarve yksilölliseen tukeen liittyen opiskelutaitoihin, sosiaaliin tilanteisiin, terveyteen tai toimintakykyyn (lkm): _____

9. Montako erityistä tukea tarvitsevaa oppilasta kunnassanne (koulussanne) on nyt perusopetuksen 7. luokalla?

- Erityisen tuen päätöksellä, HOJKS (lkm): _____
- Muut (ilman ertu-päätöstä olevat / tehostettua tukea saavat), joilla on haasteita tai tarve yksilölliseen tukeen liittyen opiskelutaitoihin, sosiaalisiin tilanteisiin, terveyteen tai toimintakykyyn (lkm): _____

10. Montako väliaikaisesti oppivelvollisuuden keskeyttänyttä tai oppivelvollisuudesta vapautettua peruskoulun päättäneitä kunnassanne on?

- Lkm väliaikaisesti oppivelvollisuuden keskeyttäneitä: _____
- Lkm oppivelvollisuudesta vapautetut: _____

11. Kommentteja / lisäselvityksiä edellisiin kysymyksiin liittyen:

12. Haluaisin lisätietoa:

- Ammattiopisto Luovista
- Toimintakyvyn / vaativan erityisen tuen tarpeen arvioinnista
- Paikasta palveluksi -hankkeesta

13. Millaista lisätietoa erityisesti toivoisit? Millä tavalla haluaisit saada lisätietoa?

Tervetuloa satelliittitiimiin!

Mukavaa alkanutta syksyä ja tervetuloa osaksi Luovin satelliittiopetusta!

Tästä lehtisestä löydät alkuun hyödyllistä tietoa aloittaessasi uudessa työtehtävässasi.

Lapissa satelliittiopetusta on tällä hetkellä kymmenessä kunnassa: Enontekiö, Kolari, Inari, Rovaniemi, Kemijärvi, Posio, Tornio, Ylitornio, Kemi ja Simo. Satelliittiopetusta järjestetään myös Suomussalmella ja Taivalkoskella. Satelliittiopetuksella tarkoitetaan yksittäisille opiskelijoille järjestettyä koulutusta opiskelijan omalla paikkakunnalla ja tutussa toimintaympäristössä. Näin toimitaan, kun opiskelijan toimintakyky niin edellyttää; tuen tarve on niin suuri, ettei matkustaminen tai asuminen Luovin varsinaisilla paikkakunnilla ole mahdollista. Satelliittiin voi kuulua yksi tai muutama opiskelija ja sen toiminta on määräaikaista.

Paikasta palveluksi -hanke (4/2023-3/2026) kehittää ja pilotoi satelliittiopiskelumallia Lapin alueella. Hanketyöntekijät tulevat myös teille tutuiksi lukuvuoden aikana. Hankepääällikkönä toimii Outi Tuomaala ja hankkeen digiasiantuntijana Kaisu Luokkanen. Hanke järjestää kohderyhmilleen etätyöpajoja, kerää kyselyillä kokemuksia ja tietoa, joiden avulla kehitetään satelliittiopetusta.

Luovin intra:

Luovilla on käytössään oma intra. Intraa on hyvä seurata vähintään viikkotasolla ja sinne tulee lähes päivittäin Luovin päivityksiä liittyen yhteisiin tai alueellisiin asioihin sekä tapahtumiin ja koulutuksiin. Intrasta löydät lähes kaiken tarvitsemasi tiedon sekä oikopolut mm. työaikakirjauksiin ja matkasuunnitelman sekä matka- ja kululaskujen tekoon. Intrassa voit hakea tietoa kirjoittamalla hakusanoja hakukenttään.

Teams:

Satelliittiohjaajan työssä tärkein digityökalu on teams. Teamsissä pidetään Eetätunnit sekä muut yhteiset palaverit. Teamsiä käytetään koko Luovissa ja se on Intran lisäksi toinen pääasiallinen digitaalinen toimintaympäristö. Teamsissä eri toimintoja ovat mm. tiimit sekä keskustelut. Teamsiä käytetään pääasiallisena yhteydenottokanavana. Teamsin kalenterista voit seurata myös päivän aikatauluja sekä liittyä kokouksiin.

Outlook sähköposti ja kalenteri

Outlookin sähköposti ja kalenterit ovat Teamsin lisäksi usein käytettäviä digityökaluja. Sähköpostiin tulee pääasiassa tiedotettavia asioita ja ns. tärkeitä viestejä. Muu viestittely tapahtuu yleensä

Teamsissä. Kalenterista näet päivään liittyvät aikataulut sekä pystyt liittymään sieltä Teams-kokouksiin. Kalenterin kautta voit tehdä kalenterikutsuja sekä Luovi-paikkakunnilla varauksia tiloista ja autoista. Outlookin kalenteri ja Teamsin kalenteri ovat sama asia ja kalenteria voit käyttää molemmissa. Outlookin sähköposti+kalenteri on käytettävissä työpöytäversiona sekä selainversiona esim. Intran kautta. Suosittelemme kuitenkin työpöytäversion käyttämistä. Outlook-sähköposti ja kalenteri löytyvät myös työpuhelimestasi.

Yhteystietoja:

Sähköpostit:

henkilöstö: etunimi.sukunimi@luovi.fi

opiskelijat: etunimi.sukunimi@oppi.luovi.fi

Satelliittiopetuksen henkilöstö:

Etunimi Sukunimi

ammattillinen erityisopettaja
(satelliittiopettaja)
p. 040 319 xxxx

Etunimi Sukunimi

koulutuspäällikkö satelliittiryhmät
p. 040 319 xxxx

Etunimi Sukunimi,
opinto-ohjaaja, Lappi
p. 040 319 xxxx

Etunimi Sukunimi,
opintoneuvoja
paikkakunta+satelliitit
p. 040 319 xxxx

Etunimi Sukunimi,
koulutuspäällikkö paikkakunta
p. 040 319 xxxx

Etunimi Sukunimi,
koulutuspäällikkö paikkakunta
+tutkintokoulutuksen satelliitti
p. 040 319 xxxx

Etunimi Sukunimi,
koulutusjohtaja,
paikkakunta/alue+satelliitit
p. 040 319 xxxx

Etunimi Sukunimi,
ammattillinen erityisopettaja,
liiketoiminta
p. 040 319 xxxx

Paikasta palveluksi - hanke:

Outi Tuomaala,
hankepäällikkö
p. 040 319 xxxx

Kaisu Luokkanen,
digiasiantuntija
p. 040 319 xxxx

Digijelpit:
yhteydenotto Teamsillä

Etunimi Sukunimi,
ohjaaja, paikkakunta

Etunimi Sukunimi,
ohjaaja, paikkakunta

Kirjautuminen:

Kirjautuminen tietokoneelle ja Luovin sähköpostiin sekä Teamsiin tapahtuu samoilla Microsoftin tunnuksilla. Tunnukset ovat muotoa etunimi.sukunimi@luovi.fi.

Kirjautumiseen käytetään monivaiheista tunnistautumista ja siinä käytetään Authenticator-sovellusta puhelimessa tai Authenticatorin tekstiviesti -vaihtoehtoa.

Joihinkin palveluihin täytyy kirjautua Google-tunnuksilla, joka on sama kuin Luovi-tunnuksesi

LIITE 3: Toimisto- ja keittiötarvikkeet satelliittipaikkakunnalle

Toimistotarvikkeet satelliittipaikkakunnalle:

- Oppilaitoksen tarrat
- Viikkojärjestys (iso tuloste)
- Seinäkalenteri
- A4 -tulostuspaperi
- A3 -kokoinen paperi
- Sakset
- Lävistäjä
- Nitoja ja niittejä
- Värikyniä: puuvärit, tussit
- Lyijykyniä
- Teroitin
- Pyyhekumeja
- Liimaa
- Teippejä
- Sinitarraa
- Post it -lappuja
- Yliviivaustusseja
- Kansioita
- Muovitaskuja
- Vihkoja
- Mustekyniä
- Valkotaulutussit (voi kirjoittaa laminoitujen päälle)
- Värikkäät kartongit, eri kokoja
- Laminointilaitte ja kalvot

Ruuan valmistamiseen ja ruokailuun välineitä (mikäli ei ole yhteiskäytettäviä):

- Kattiloita
- Paistinpannu
- Kauhoja
- Paistinlastoja
- Leikkuulaudat
- Mittasetti
- Paistovuokia
- Leivontakulho
- Veitsiä
- Ruokalautaset
- Leipälauset
- Kakkulautanen tms.
- Jälkiruokakulhot
- Haarukat, veitset, lusikat
- Juomalasit
- Kahvikupit / -mukit

Muuta tarvittavaa:

- Tiskiharja, tiskiaine
- Blenderi
- Sähkövatkain
- Leivinpaperi, tuorekelmu, alumiinifolio
- ”Tervetuloa satelliittitiimiin” - kirje (liite ??)
- Käsidesi
- Käsisäippua
- Käsipyyhkeet/-paperit
- Wc-paperi
- Kertakäyttöhanskoja
- Siivousliinoja
- Siivousvälineet, ellei ole yhteiskäytettäviä

Hyvä käytäntö

Tarvikkeet ajoissa satelliittitoimipisteelle!

SATELLIITIOHJAAJAN TYÖN ERITYISPIIRTEET

PAIKASTA PALVELUKSI - HANKE

Euroopan unionin
osarahoittama

SISÄLLYSLUETTELO:

- ITSENÄINEN TYÖSKENTELEminen OPISKELIJOIDEN KANSSA
- TILAT JA TURVALLISUUS
- LUOVIN TYÖNTEKIJÄNÄ SATELLIITTIPAIKKAKUNNALLA
- HANKINNAT
- DIGITAIIDOT
- VERKOSTOYHTEISTYÖ

- ITSENÄINEN TYÖSKENTELY OPIKELIJOIDEN KANSSA
- TILAT JA TURVALLISUUS
- LUOVIN TYÖNTEKIJÄNÄ SATELLIITTIPAIKKAKUNNALLA
- HANKINNAT
- DIGITAI DOT
- VERKOSTOYHTEISTYÖ

ITSENÄINEN TYÖSKENTELY OPIKELIJOIDEN KANSSA

- Työskentely satelliittitiimin kanssa
 - yhteiset etätunnit
 - opettaja + ohjaaja ja muut tiimin etäpalaverit
 - ohjaajien etävertaistapaamiset
- Yhteisöllisyys arjessa toisessa organisaatiossa, jonka tiloissa toimitaan
 - "toinen työyhteisö"
- Arki
 - opiskelijan ohjaaminen koko opiskelupäivän ajan
 - arjen muuttuvien tilanteiden ratkaisu itsenäisesti ja opettajan tuella
- Kulkeminen ja yöpymiset (perehdytys, tiimipäivä, retket, vierailut, työelämäjaksot jne.)
 - vuokra-auton käyttäminen sovituksen mukaisesti
 - sovittava erikseen oman auton käytöstä

TILAT JA TURVALLISUUS

- ITSENÄINEN TYÖSKENTELY OPISKELIJOIDEN KANSSA
- **TILAT JA TURVALLISUUS**
- LUOVIN TYÖNTEKIJÄNÄ SATELLIITTIPAIKKAKUNNALLA
- HANKINNAT
- DIGITAI DOT
- VERKOSTOYHTEISTYÖ

- Uusien tilojen käyttöönottoaminen
 - avaimet ja kulkukoodit yms.
 - tilojen järjestelyt opiskelukäyttöön sopivaksi
 - tilan kalustus/sisustus
- Tärkeitä yhteyshenkilöitä selville
 - Luovin yhteyshenkilöt (kuka hoitaa ja mitä)
 - opiskelijan verkosto
 - kiinteistöön liittyvät yhteyshenkilöt
 - työelämäkohteiden yhteyshenkilöt
- Turvallisuustekijät yksin työskentelyssä
 - miten toimia hätätilanteessa, mihin soittaa (112)
 - toisen organisaation turvallisuuteen liittyvien tekijöiden tunteminen
 - tilojen turvallisuuden varmistaminen
 - opiskelijan (tai muun henkilön) haastava/uhkaava käyttäytyminen ja tilanteessa toimiminen

- ITSENÄINEN TYÖSKENTELY OPISKELIJOIDEN KANSSA
- TILAT JA TURVALLISUUS
- **LUOVIN TYÖNTEKIJÄNÄ SATELLIITTIPAIKKAKUNNALLA**
- HANKINNAT
- DIGITAI DOT
- VERKOSTOYHTEISTYÖ

LUOVIN TYÖNTEKIJÄNÄ SATELLIITTIPAIKKAKUNNALLA

- Luovin käyntikorttina toimiminen paikkakunnalla
 - luomassa positiivista kuvaa Luovista arjen toimijana eri verkostoille
- Muu Luovin henkilöstö tulee tutuksi opiskelijan verkostolle
- Luovin käytäntöjen sanoittaja paikkakunnalla

- ITSENÄINEN TYÖSKENTELY OPISKELIJOIDEN KANSSA
- TILAT JA TURVALLISUUS
- LUOVIN TYÖNTEKIJÄNÄ SATELLIITTIPAIKKAKUNNALLA
- **HANKINNAT**
- DIGITAI DOT
- VERKOSTOYHTEISTYÖ

HANKINNAT

- Tarvittavien välineiden ja hankintojen tekeminen paikkakunnan kaupoista
 - mm. elintarvikkeiden hankkiminen keittiöpäivälle
 - laskulle ostamisen ja hankintojen käytäntöjen selvittäminen
 - kululaskun tekeminen (kustannuspaikat)
- Hankintojen kirjaaminen/inventaario
- Lounas
 - lounasseuranta ja laskutusohjeet lounaspaikkaan
- Vuokra-auton käyttäminen tarvittaessa

- ITSENÄINEN TYÖSKENTELY OPISKELIJOIDEN KANSSA
- TILAT JA TURVALLISUUS
- LUOVIN TYÖNTEKIJÄNÄ SATELLIITTIPAIKKAKUNNALLA
- HANKINNAT
- **DIGITAI DOT**
- VERKOSTOYHTEISTYÖ

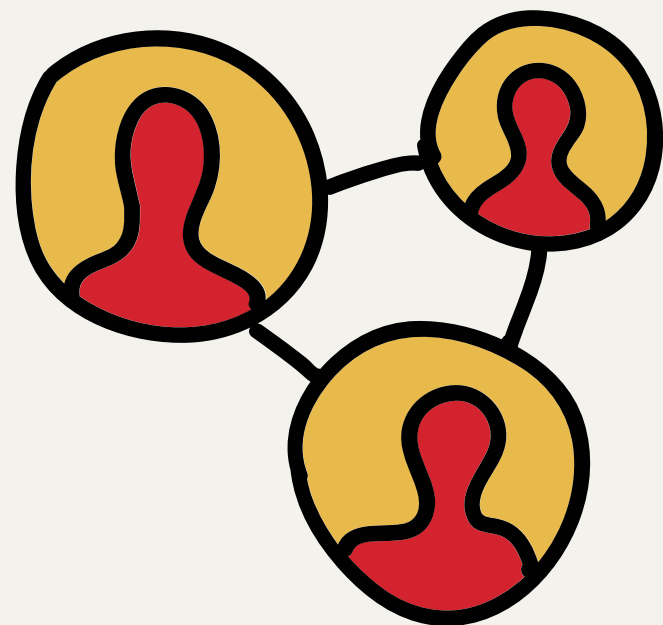
DIGITAI DOT

- Tunnit ja yhteydenpito etäyhteyksien kautta
 - Teamsin, kalenterin ja OneDriven käyttäminen
- Opiskelijan ohjaaminen ja tuki digilaitteiden käytössä korostuu etäopetuksessa
 - eri ohjelmat
 - tunnukset, salasanat ja kaksivaiheinen tunnistautuminen
 - opiskelijan kiinnostuksen/vahvuuksien/osaamisen mukaisten digilaitteiden käytön tuki ja ohjaus
- Digijelppien hyödyntäminen
 - SatelliittiDigijelppit (pilotoitu hankkeessa)
 - uuden satelliittiohjaajan digiperehdytys lähi- tai etätapaamisena ennen opiskelijoiden tuloa
 - etänä kiireettömät kysymykset digijelpeille

VERKOSTOYHTEISTYÖ

- ITSENÄINEN TYÖSKENTELY OPISKELIJOIDEN KANSSA
- TILAT JA TURVALLISUUS
- LUOVIN TYÖNTEKIJÄNÄ SATELLIITTIPAIKKAKUNNALLA
- HANKINNAT
- DIGITAI DOT
- **VERKOSTOYHTEISTYÖ**

- Yhteydenpito opiskelijan verkoston kanssa korostuu
 - huoltajat (mm. arjen aikataulut, poissaolot jne.)
 - työelämäyhteistyö
 - tarvittavat muut opiskelijan verkostot
- Yhteistyö toimintaympäristön organisaation kanssa
- Työelämäyhteistyö
 - opiskelijan ohjaus työelämäpaikoissa
 - aikataulujen sopiminen (yhteistyössä opettajan kanssa)
 - mahdollisten poissaolojen ilmoittaminen

SatelliittiTELMA - opettajan aikataulua

Aika/Päivä	MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIikko	TORSTAI	PERJANTAI
8.00	Satelliittitiimin yhteiset asiat	Satelliittien "aamukahvit"	Suunnittelu ohjaajien kanssa, paikkakunta 2 ja 3	Suunnittelu ohjaajien kanssa, paikkakunta 4 ja 5	Suunnittelu ohjaajien kanssa, paikkakunta 6
9.00	Opiskelijoiden teams	Opiskelijoiden teams	Opiskelijoiden teams	Opiskelijoiden teams	Opiskelija F:n hetki Opiskelija E:n hetki
10.00	Suunnittelu ohjaajien kanssa, paikkakunta 1	Työelämäasiat	Puhelut	Materiaalit	Työelämäasiat
11.00					
12.00	Opiskelija A:n hetki Opiskelija B:n hetki	Opiskelija C:n hetki Opiskelija D:n hetki	Materiaalit	Opiskelija E:n hetki	Suunnittelua
13.00	Materiaalit	Työelämäasiat	Asiat opon ja opintoneuvojan kanssa	Puhelut	Puhelut
14.00	Opiskelijoiden iltapäiväteams	Tapaaminen / HOKS	Opiskelijoiden teams tai satelliittien yhteinen teemateams	Suunnittelua ja yhteistyöpalaveri	Suunnittelua
15.00	Suunnittelua	Suunnittelua	Hankkeen palaveri	Suunnittelua	

SatelliittiTELMA -ohjaajan aikataulua

Aika/Päivä	MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI
8.00 / 8.15	Satelliittitiimin yhteiset asiat , teams	Päivän valmistelut ja suunnittelu / Satelliittien "aamukahvit"	Päivän valmistelut ja suunnittelu-aika	Suunnittelu open kanssa , paikkakunta 4 ja 5, teams	8.30 Digivärkkäämö - teams / hanke
9.00	Opiskelijoiden teams	Opiskelijoiden teams	Opiskelijoiden teams	Opiskelijoiden teams	Arkielämäntaidot: ruuanvalmistus
10.00	Tehtävät/harjoitukset opiskelijan kanssa	Tehtävät/harjoitukset opiskelijan kanssa	Tehtävät/harjoitukset opiskelijan kanssa	Tehtävät/harjoitukset opiskelijan kanssa	
11.00	Ruokailu	Ruokailu	Ruokailu	Ruokailu	
12.00	Tehtävät/harjoitukset opiskelijan kanssa	Työelämäpaikassa opiskelijan kanssa	Opiskelijan kanssa pe suunnittelu ja kauppalista	Opiskelija E:n opeteams	
13.00	Liikuntahetki / salilla käynti		Kaupassa käynti opiskelijan kanssa	Koulutus, teams	
14.00	Opiskelijoiden iltapäiväteams		Opiskelijoiden teams tai satelliittien yhteinen teemateams	Suunnittelua	
15.00-15.45					

SatelliittiTELMA -opiskelijan aikataulua

Aika/Päivä	MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI
9.00	Opiskelijoiden teams	Opiskelijoiden teams	Opiskelijoiden teams	Opiskelijoiden teams	Arkielämäntaidot: ruuanvalmistus
10.00	Tehtävät/harjoitukset	Tehtävät/harjoitukset	Tehtävät/harjoitukset	Tehtävät/harjoitukset	
11.00	Ruokailu	Ruokailu	Ruokailu	Ruokailu	
12.00	Tehtävät/harjoitukset	Työelämäpaikassa	Perjantain suunnittelu ja kauppalista	Oma teams opettajan kanssa	12.00: Kyyti kotiin
13.00	Liikuntahetki/salilla käynti		Kauppassa käynti	Tehtävät/harjoitukset	
14.00	Opiskelijoiden iltapäiväteams		Opiskelijoiden teams tai satelliittien yhteinen teemateams	14.00: Kyyti kotiin	
15.00	15.00: Kyyti kotiin	15.00: Kyyti kotiin	15.00: Kyyti kotiin		

LIITE6: Opiskeluhyvinvointi satelliittikoulutuksessa

AMMATTIOPISTO

Euroopan unionin osarahoittama

Nivel- ja hakeutumisvaihe	Opinto-ohjaaja	Opinto-neuvoja
Yhteishaku ja jatkuva haku	✓	✓
Yhteishakuillat/vanhempainillat, kouluvierailut, osallistuminen hojks- ja verkostopalaveriinhin sekä messut yms. markkinointitapahtumat	✓	✓
Työskentely hakijan ja hänen ohjaavan tahonsa kanssa (opinto-ohjaajat, erityisopettajat kuraattorit, luokanvalvojat, tukihenkilöt, hyvinvointialueen työntekijät, hakijoiden perheet)	✓	✓
Alkukartoitus vaativasta erityisestä tuesta	✓	✓
Satelliittitoimintaan sekä tarjolla oleviin koulutuksiin tutustumiset ja koulutuskokeilut	✓	✓
Hakijoiden kartoitus ja hakemusten käsittely, haastattelut ja esivalinnat.	✓	✓
Valintaesitysten laatiminen ja valintakokous. Tuen tarpeen tarkempi kartoitus. Tilojen kartoittamisessa ja opintojen järjestelyn suunnittelussa.		✓
Opintojen aikana		
Hoks-työskentely, opintojen etenemisen seuraaminen ja poissaolot	✓	✓
Opintososiaaliset etuudet		✓
Opiskeluhuollon kartoitus paikkakunnittain		✓
Valmistuminen ja opintojen jälkeen		
Opintojen jälkeinen jatkosuunnitelma sekä ohjaus jatko-opintoihin tai työelämään	✓	✓
Todistustyöskentely	✓	
Vuosi valmistumisen jälkeen opiskelijalla oikeus saada opinto-ohjausta	✓	

Yhteistyökumppanit ja muut toimijat

- peruskoulut
- pienryhmien opettajat
- erityisopettajat
- opinto-ohjaajat
- toisen asteen oppilaitokset
- hyvinvointialueet
- oppivelvollisuuden seurannasta vastaavat henkilöt
- ohjaamot
- työpajat
- kuntien työllisyyspalvelut

LIITE 7: Työelämäyhteistyö satelliittikoulutuksessa haastattelu/-kyselylomake

Satelliittiopiskelussa toisen asteen ammatillinen koulutus toteutetaan opiskelijan omalla kotipaikkakunnalla ja tutussa toimintaympäristössä. Koulutus toteutetaan yhteistyössä alueen työpaikkojen ja opiskelijan muun verkoston kanssa. Näin pyritään parantamaan vaativaa erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opintojen saavutettavuutta sekä edellytyksiä työllistyä ja edistämään sujuvaa ja ennakoivaa yhteistyötä työpaikkojen ja elinkeinoelämän sekä muun palveluverkoston kanssa. Lisäksi alueen työpaikat saavat tietoa osatyökykyisten työllistämisen mahdollisuuksista ja tukimuodoista.

”Tähän seloste, jossa kerrotaan: miksi kysely tehdään ja mihin kyselyä käytetään, kenelle kysely on suunnattu, kuka tekee kyselyn ja keneen voi olla yhteydessä lisätietoja saadakseen, vastausten käsitteilyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot, vastaamisen vapaaehtoisuus, kyselyyn vastaamisen aikataulu sekä kiitokset kyselyyn vastaamisesta. Linkitä myös organisaation tietosuojaseloste kyselyyn.”

Oppilaitoksen nimi kouluttaa toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa satelliittiopetuksessa vaativaa erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita. Tavoitteena on kouluttaa satelliittipaikkakunnilla eli opiskelijoiden kotipaikkakunnilla heistä (täsmä)työntekijöitä. Täsmä- tai osatyökykyinen on henkilö, jolla on käytössä osa työkyvystään ja ennen kaikkea halu ja motivaatio työkykynsä käyttämiseen.

Tarkoituksena on saada opiskelijan vahvuudet ja työpaikkojen tarpeet kohtaamaan. Työelämäkumppaneidemme näkemykset ovat meille tärkeitä, siksi keräämme nyt kokemuksia tällä kyselyllä / haastattelulla.

Vastaajan / haastateltavan yhteystiedot:

- Yrityksen nimi
- Etunimi
- Sukunimi
- Titteli
- Matkapuhelin
- Sähköposti

1. Kuinka kauan olet tehnyt / yrityksesi / työpaikkasi on tehnyt yhteistyötä Ammattiopisto Luovin kanssa?

- alle ½ vuotta
- ½ vuotta - vuoden
- 1-2 vuotta
- yli 2 vuotta

2. Arvioi seuraavien asioiden toteutumista yrityksessäsi / työpaikallasi:

	1, ei lainkaan	2, melko huonosti	3, melko hyvin	4, hyvin
meillä on valmiudet vastaanottaa erityistä tukea tarvitseva työssäoppija /työntekijä, kohtaamistaidot				
meillä on tietoa oppisopimuksesta				
meillä on tietoa koulutussopimuksesta				
meillä on tietoa työkokeilusta				
meillä on tietoa palkkatuesta				
meillä on tietoa työolosuhteiden järjestelytuesta				
meillä on osaamista / saamme tukea opiskelijalle sopivien työtehtävien löytymiseen				

3. Onko (täsmä)työntekijöiden kouluttaminen yrityksesi/ työpaikkasi näkökulmasta paikkakunnalla tärkeää?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

4. Edistääkö *oppilaitoksen nimi* koulutustoiminta yrityksesi / työpaikkasi työntekijöiden saatavuutta?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

5. Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin asioihin työelämäyhteistyössä satelliittiopetuksessa?

	1, ei lainkaan	2, melko huonosti	3, melko hyvin	4, hyvin
Opiskelijan oppimiseen ja suoriutumiseen työtehtävissä				
Luovin opiskelijan oppimisen tukena työtehtävissä käytettävien digi- ja etäohjausmahdollisuuksien esittely ja hyödyntäminen				
Luovin opiskelijalle antamaan tukeen ja ohjaukseen työpaikalla				
Luovin antamaan tietoon ja opastukseen työpaikalle				
Tuki Luovilta opiskelijan kanssa kommunikointiin ja viestintään				
Yleisesti tiedonkulkuun				
Yleisesti yhteistyöhön				

6. Millainen merkitys tai vaikutus satelliittiopiskelijan työskentelyllä ja työpanoksella sekä läsnä-ololla on ollut työyhteisöönne? Entä asiakkaisiin?

7. Millaisia osaamista tarvitsette tulevaisuudessa?

8. Millaisiin työtehtäviin tarvitsette tekijöitä?

9. Onko opiskelija mielestäsi motivoitunut ja sitoutunut työelämässä oppimiseen?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

10. Voitko suositella *oppilaitoksen nimi* kanssa tehtävää koulutus- ja työelämä -yhteistyötä muille yrityksille / työnantajille?

- Kyllä, mielelläni.
- En, miksi?

11. Millaisia asioita toivoisit työelämän edustajille suunnatuissa info- ja keskustelutilaisuuksissa käsiteltävän? Mistä asioista toivoisit saavasi lisää tietoa?

- erityistä tukea tarvitsevan kohtaamisesta
- oppisopimuksesta
- koulutussopimuksesta
- työkokeilusta
- palkkatuesta
- työolosuhteiden järjestelytuesta
- opiskelijalle sopivien työtehtävien löytämisestä
- Muusta, mistä?

12. Minulle mieluisia tapoja tuoda esille yhteistyökokemuksiani *oppilaitoksen nimi* kanssa

olisivat:

- Yhteistyökokemuksistani kertominen muille yrittäjille / työnantajille
- Olen kiinnostunut kirjoittamaan blogikirjoituksen yhteistyökokemuksistani
- Olen kiinnostunut antamaan haastattelun yhteistyökokemuksistani *oppilaitoksen nimi* kanssa (esim. paikallislehteen)
- Muulla tavoin, miten?

13. Millaista yhteistyötä ja ratkaisuja toivoisitte *oppilaitoksen nimi* taholta jatkossa, jotta vastaisimme entistä paremmin työelämän tarpeisiin?

14. Miten voisimme vielä nykyistä enemmän tukea satelliittiopiskelijoiden työelämässä oppimista tai työpaikkojen tarpeita?

15. Oletko havainnut työtehtävien lisäksi muita oppimistarpeita opiskelijalla (esim. arkielämän taitoihin liittyen), joihin toivoisit *oppilaitoksen nimi* kiinnitettävän enemmän huomiota?

16. Miten voisimme yhteistyössä edistää opiskelijoidemme työllistymistä opintojen jälkeen?

17. Onko mielessäsi jotain ehdotuksia tai kehittämisideoita? Sana on vapaa!

LIITE 8: Satelliittitoimijoiden digitaitojen alkukartoituskysely – pohja

”Tähän seloste, jossa kerrotaan: miksi kysely tehdään ja mihin kyselyä käytetään, kenelle kysely on suunnattu, kuka tekee kyselyn ja keneen voi olla yhteydessä lisätietoja saadakseen, vastausten käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot, vastaamisen vapaaehtoisuus, kyselyyn vastaamisen aika-taulu sekä kiitokset kyselyyn vastaamisesta. Linkitä myös organisaation tietosuojaseloste kyselyyn. ”

1. Nimi:
2. Kuinka kiinnostunut olet yleisesti käyttämään digitaalisia palveluita? Kuten verkkokaupat, verkkopankit, sosiaalinen media, sähköpostipalvelut, suoratoistopalvelut, puhelimeen saatavat sovellukset jne.
0 - - - - 5 (liukukytkin kysymys)
3. Kuinka kiinnostunut olet yleisesti käyttämään digitaalisia laitteita, välineitä ja ohjelmia? Kuten tietokone, tabletti/iPad, älypuhelin, älykello, älytv, mobiilisovellukset, vrtasit, puhelimeen liitettävät lisävarusteet, monitoimitulostimet jne.
0 - - - - 5 (liukukytkin kysymys)
4. Kuinka hyvin osaat käyttää seuraavia ohjelmia ja niiden eri toimintoja?

	Osaan käyttää ohjelmia ja niiden toimintoja:				Haluan oppia lisää:	
	1 en lainkaan	2 jonkin verran	3 melko hyvin	4 hyvin	Kyllä	En
Microsoft Word						
Excel						
PowerPoint						
OneDrive						
Google Drive						
Teams						
Sähköposti						
Sähköinen kalenteri (Outlook)						
Osaan hakea kuvia ja muokata niitä opiskelijan käyttöön opintoihin, eri verkkosivustot						
Ohjelmien/sovellusten lataaminen ja asentaminen (älypuhelin/tabletti/iPad)						
Ohjelmien/sovellusten päivittäminen (älypuhelin/tabletti/iPad)						
Android-käyttöjärjestelmä (älypuhelin/tabletti)						
iOS- käyttöjärjestelmä (iPhone, iPad)						
Kaksivaiheinen tunnistautuminen						
Tiedostojen luominen ja tallentaminen (tietokone)						
Ohjelmien lataaminen ja asentaminen (tietokone)						
Ohjelmien päivittäminen (tietokone)						
Tekoäly						

5. Kuinka hyvin osaat käyttää seuraavia digilaitteita?

	Osaan käyttää digilaitetta:				Haluan oppia lisää:	
	1 en lainkaan	2 jonkin verran	3 melko hyvin	4 hyvin	Kyllä	En
Älypuhelin						
Kannettava tietokone						
Tabletti (android)						
iPad (tabletti, iOS)						
nettiyhteyden jakaminen/hotspot/mobiilituki-asema						
Otsapantakamera / "otsa-kännykkäteline"						
VR-lasit						
Kuulokemikrofoni						
Konferenssikaiutin						
Monitoimitulostin (tulostus, skannaus, kopiointi)						
Älytelevisio						
Yeti-tablet						
Taikalattia						
360 kamera						

6. Koetko tarvitsevasi lisää teknistä osaamista digitaidoissa (vaihtoehtoiset kysymykset, avovastauksen mahdollisuus)

- Kyllä, tarvitsen lisää osaamista (kerro mihin)
- En

7. Minulla on erityisosaamista jossain muussa digitaidossa/teknisessä osaamisessa: (kuten Canva, valokuvaus, ohjelmisto, laite tms.)

8. Millaisissa tilanteissa olet kokenut digitaitosi hyväksi?

9. Millaisissa tilanteissa olet kokenut digitaitosi riittämättömäksi?

LIITE 9: Digitaalokysely, valmentavan opiskelijat – pohja

Voit vastata tähän kyselyyn yhdessä huoltajan, ohjaajan tai opettajan kanssa.

”Tähän seloste, jossa kerrotaan: miksi kysely tehdään ja mihin kyselyä käytetään, kenelle kysely on suunnattu, kuka tekee kyselyn ja keneen voi olla yhteydessä lisätietoja saadakseen, vastausten käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot, vastaamisen vapaaehtoisuus, kyselyyn vastaamisen aikataulu sekä kiitokset kyselyyn vastaamisesta. Linkitä myös organisaation tietosuojaseloste kyselyyn.”

1. Vastaajan tiedot:

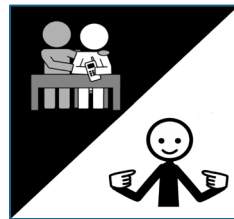
- Nimi:
- Paikkakunta:
- Mukana vastaamassa:

2. Käytän digilaitteita tai digiohjelmaa ja sovelluksia:

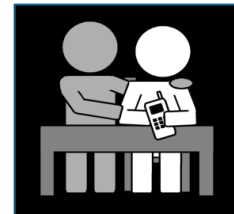
Valitse sopiva vaihtoehto. Valinta tehdään klikkaamalla kuvan päällä. Kuvaan tulee oranssit reunat valinnan jälkeen.

Itsenäisesti

Itsenäisesti ja/tai avustettuna

Vain avustettuna

3. Mitä digilaitteita käytät vapaa-aikana ja kotona?

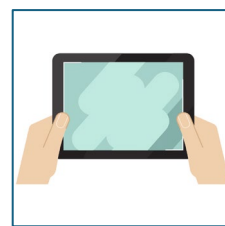
Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot. Valinta tehdään klikkaamalla kuvan päällä. Kuvaan tulee oranssit reunat valinnan jälkeen.

Älypuhelin

Älykello

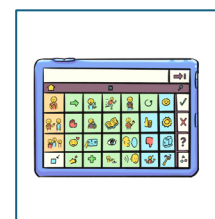
Tabletti

Kuulokkeet

Pelaan konsolilla

Käytän kommunikoinnin
apuvälinettä

Älytelevisio

Tietokone

4. Tämän kysymyksen vastaamiseen voit pyytää apua opettajalta, ohjaajalta tai huoltajalta.

- Käytät jotain muita digilaitetta, jota aiemmassa kysymyksessä ei ollut:
- Haluan tarkentaa aiempia vastauksiani:

5. Mitä seuraavista ohjelmista osaat käyttää?

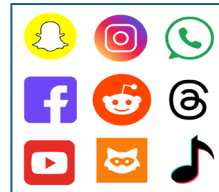
Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot. Valinta tehdään klikkaamalla kuvan päällä. Kuvaan tulee oranssit reunat valinnan jälkeen.

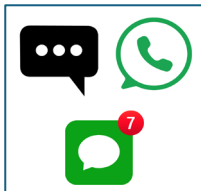
Wilma

Teams

Sosiaalinen media

Viestintäsovellukset

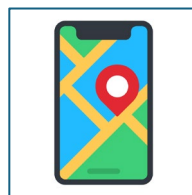
Youtube

Suoratoistopalvelut

Sähköposti

Karttasovellus

Tekoäly

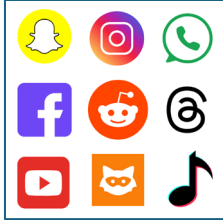
6. Tämän kysymyksen vastaamiseen voit pyytää apua opettajalta, ohjaajalta tai huoltajalta.

- Käytät jotain muita ohjelmaa/sovellusta, jota aiemmassa kysymyksessä ei ollut:
- Haluan tarkentaa aiempia vastauksiani:

7. Mitä seuraavista teet älypuhelimella tai tabletilla?

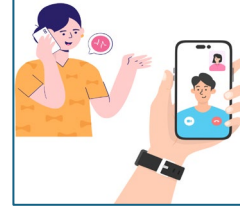
Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot. Valinta tehdään klikkaamalla kuvan päällä. Kuvaan tulee oranssit reunat valinnan jälkeen.

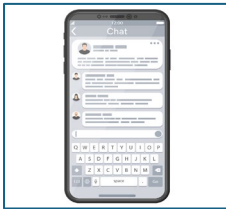
Käytän sosiaalista mediaa

Pelaan

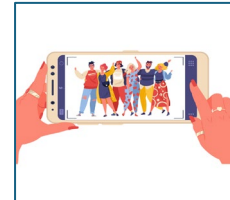
Soitan puheluita/videopuheluita

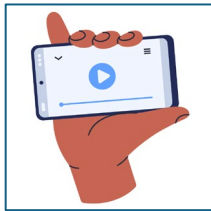
Lähetän kirjoitettuja viestejä

Lähetän ääniviestejä

Otan kuvia tai videota

Katson videoita

Käytän tekoälyä

8. Tähän voit täydentää aiemman kysymyksen vastauksia. Tämän kysymyksen vastaamiseen voit pyytää apua opettajalta, ohjaajalta tai huoltajalta.

- Käytän jotain muita digilaitetta, jota aiemmassa kysymyksessä ei ollut:
- Haluan tarkentaa aiempia vastauksiasi:

9. Millaisia ohjelmia ja sovelluksia osaat käyttää tietokoneella, puhelimella ja/tai tabletilla? Tähän voit kysyä myös huoltajan, opettajan ja/tai ohjaajan näkemystä.

10. Millaisia digivälineitä ja -ohjelmia olette käyttäneet peruskoulussa? (oppimisympäristöt, ohjelmat, sovellukset, laitteet). Tämän kysymyksen vastaamiseen voit pyytää apua opettajalta, ohjaajalta tai huoltajalta.

11. Mitkä ovat vahvuuksiasi digilaitteiden käytössä tai digitaidoissasi? Tähän voit kysyä myös huoltajan, opettajan ja/tai ohjaajan näkemystä.

12. Mitä digiä haluaisit oppia lisää? Mitä digitaitoja haluaisit kehittää? Tähän voit kysyä myös huoltajan, opettajan ja/tai ohjaajan näkemystä.

LIITE 10: Digitaitokysely, tutkinto-opiskelijat – pohja

Voit vastata tähän kyselyyn yhdessä huoltajan, ohjaajan tai opettajan kanssa.

”Tähän seloste, jossa kerrotaan: miksi kysely tehdään ja mihin kyselyä käytetään, kenelle kysely on suunnattu, kuka tekee kyselyn ja keneen voi olla yhteydessä lisätietoja saadakseen, vastausten käsitteilyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot, vastaamisen vapaaehtoisuus, kyselyyn vastaamisen aikataulu sekä kiitokset kyselyyn vastaamisesta. Linkitä myös organisaation tietosuojaseloste kyselyyn.”

1. Vastaajan tiedot:

- Nimi:
- Paikkakunta:
- Mukana vastaamassa:

2. Kuinka hyvin käytät seuraavia ohjelmia:

	Ei koke- musta	Tyydyttävät taidot	Hyvät taidot	Kiitettävät taidot
Sähköposti				
Kalenteri, Outlook				
Internet, tiedonhaku				
OneDrive, pilvipalvelu				
Word, tekstinkäsittely				
PowerPoint, esitykset				
Excel - taulukkolaskenta				
Teams				
Muu, mikä				
Muu, mikä				

3. Mitä digilaitteita käytät vapaa-aikana ja kotona?

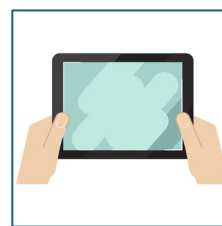
Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot. Valinta tehdään klikkaamalla kuvan päällä. Kuvaan tulee oranssit reunat valinnan jälkeen.

Älypuhelin

Älykello

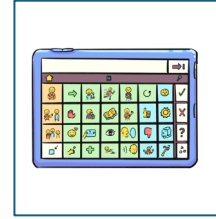
Tabletti

Kuulokkeet

Pelaan konsolilla

Käytän kommunikoinnin
apuvälinettä

Älytelevisio

Tietokone

4. Tämän kysymyksen vastaamiseen voit pyytää apua opettajalta, ohjaajalta tai huoltajalta.
- Käytät jotain muita digilaitetta, jota aiemmassa kysymyksessä ei ollut:
 - Haluan tarkentaa aiempia vastauksiani:

5. Mitä seuraavista ohjelmista osaat käyttää?

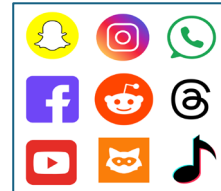
Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot. Valinta tehdään klikkaamalla kuvan päällä. Kuvaan tulee oranssit reunat valinnan jälkeen.

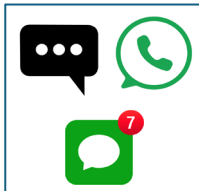
Wilma

Teams

Sosiaalinen media

Viestintäsovellukset

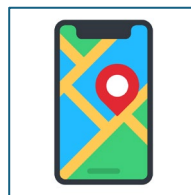
Youtube

Suoratoistopalvelut

Sähköposti

Karttasovellus

Tekoäly

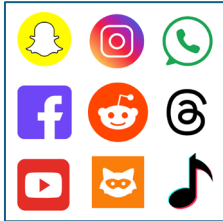

6. Tämän kysymyksen vastaamiseen voit pyytää apua opettajalta, ohjaajalta tai huoltajalta.

- Käytät jotain muita ohjelmaa/sovellusta, jota aiemmassa kysymyksessä ei ollut:
- Haluan tarkentaa aiempia vastauksiani:

7. Mitä seuraavista teet älypuhelimella tai tabletilla?

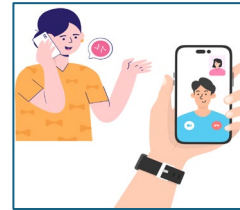
Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot. Valinta tehdään klikkaamalla kuvan päällä. Kuvaan tulee oranssit reunat valinnan jälkeen.

Käytän sosiaalista mediaa

Pelaan

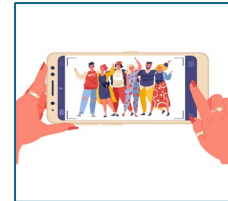
Soitan puheluita/videopuheluita

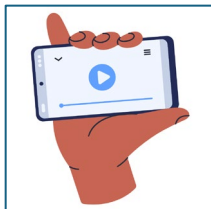
Lähetän kirjoitettuja viestejä

Lähetän ääniviestejä

Otan kuvia tai videoita

Katson videoita

Käytän tekoälyä

8. Tähän voit täydentää aiemman kysymyksen vastauksia. Tämän kysymyksen vastaamiseen voit pyytää apua opettajalta, ohjaajalta tai huoltajalta.

- Käytän jotain muita digilaitetta, jota aiemmassa kysymyksessä ei ollut:
- Haluan tarkentaa aiempia vastauksiasi:

9. Millaisia ohjelmia ja sovelluksia osaat käyttää tietokoneella, puhelimella ja/tai tabletilla? Tähän voit kysyä myös huoltajan, opettajan ja/tai ohjaajan näkemystä.

10. Millaisia digivälineitä ja -ohjelmia olette käyttäneet peruskoulussa? (oppimisympäristöt, ohjelmat, sovellukset, laitteet). Tämän kysymyksen vastaamiseen voit pyytää apua opettajalta, ohjaajalta tai huoltajalta.

11. Mitkä ovat vahvuuksiasi digilaitteiden käytössä tai digitaidoissasi? Tähän voit kysyä myös huoltajan, opettajan ja/tai ohjaajan näkemystä.

12. Mitä digiä haluaisit oppia lisää? Mitä digitaitoja haluaisit kehittää? Tähän voit kysyä myös huoltajan, opettajan ja/tai ohjaajan näkemystä.

Satelliitti- TELMA

Case Kuura: TELMA 3v

Toimintakykyyn liittyvät haasteet

- toiminnanohjauksen haasteita
- keskittyminen ja tarkkaavaisuus
- kommunikoinnin haasteet
- tiedon käsittelyyn liittyviä haasteita
- vuorovaikutustilanteiden haasteita
- psyykinen toimintakyky:
- kyky suunnitella elämää ja itseä koskevia valintoja/ratkaisuja

Muita opiskeluun vaikuttavia tekijöitä

- Kotipaikkakunnalla ei erityisammattioppilaitosta
- Ympäri vuorokautisen valvonnan ja ohjauksen tarve asumisessa ja muissa toiminnoissa
- Tulevaisuudessakin elämä kotipaikkakunnalla

Hakeutumisvaihe

Peruskoulun ja Luovin yhteistyö aloitettu hyvissä ajoin yläkoulun aikana

Opon osallistuminen HOJKS palaveriin

Yhteishaun tekeminen
Valintahaastattelu
Opiskelupaikan vastaanotto

Opintoneuvojan tuki:
opintososiaaliset edut

Opintojen alku:

2 opiskelijaa
2 ohjaajaa paikkakunnalla
Toimintaan soveltuvat tilat
Opetus etänä Kittilästä

Opintojen aikana

HOKS:n päivittäminen säännöllisesti

- työelämässä oppiminen
- tavoitteiden selkiytyminen lukuvuoden aikana
- kodin ja koulun välinen yhteistyö

Asumisen valmiuksien kehittyminen:

- ympärivuorokautisessa palveluasumisessa harjoittelua koulutuksen aikana
- koulutuksen järjestämispaikka samassa ympäristössä tulevaisuuden palveluasumisen tai päivätoiminnan kanssa -> ympäristöön tottumista opintojen ohessa
- entuudestaan tuttu ympäristö

Vuorovaikutus ja sosiaalisten taitojen kehittyminen:

- työelämässä toimiminen tukenut sosiaalisissa tilanteissa jaksamisen kehittymistä
- lääkinnällisen kuntoutuksen terapiat mukana opinnoissa

Työelämässä oppiminen, 1-3h/vk

- ensimmäinen työelämäpaikka ensimmäisen TELMA-vuoden syksyiltä valmistumiseen saakka
 - sopivat ja opiskelijaa kiinnostavat sekä motivoivat työtehtävät
- toinen työelämäpaikka toisen TELMA-vuoden aikana, valmistumiseen saakka
 - erilaisten työtehtävien testaaminen sopivien tehtävien löytämiseksi
- erilaiset pienet projektiluontoiset työt paikkakunnan tarjonnan mukaan

Kuuran TELMA-koulutus:

- Ammatillisen toimintakyvyn vahvistaminen, 20 osp
- Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen, 10 osp
- Työelämään valmentautuminen, 20 osp
- Henkilökohtainen kuntoutus 5 osp
- Asumisvalmennus 5 osp

TELMAn jälkeen

- Asumisen harjoittelu palveluasumisessa jatkuu
- Osallistuminen paikkakunnan päivätoimintaan (Vammaispalvelulain mukainen päivä- ja työtoiminta, pykälät 25-27)

Case Ruska

Toimintakykyyn liittyvät haasteet

- toiminnanohjauksen haasteita
- tiedon käsittelyyn liittyviä haasteita
- vuorovaikutustilanteiden haasteita
- jaksamisen haasteita

Muita opiskeluun vaikuttavia tekijöitä

- Kotipaikkakunnan opiskelumahdollisuudet (lukio)
- Huomattavan pitkät välimatkat (jaksaminen)
- Kulkuyhteydet
- Opiskeluvalmiudet ei riittävät
- Itsenäisen asumisen valmiudet
- Ei tiedä, mikä ala kiinnostaisi

Lähin ammatillinen koulutus,
ei kiinnostavia tutkintoja : 130km

Lähin ammatillinen koulutus,
kiinnostavia tutkintoja: 530km

Lähin ammatillinen erityisoppilaitos
(ei kiinnostavia tutkintoja): 450km

Lähin ammatillinen erityisoppilaitos
(kiinnostavia tutkintoja): 670km

Lähimmät kiinnostavan alan
työelämäpaikat:

- 170km, 320km ja 325km

Hakeutumisvaihe

Luovin opinto-ohjaaja mukana HOJKS-keskustelussa

- haku yhteishaussa TUVA (satelliittitoteutus)
- Haastatteluvaiheessa satelliittiTUVAn kriteerit toimintakyvyn osalta täyttyivät
- Opiskelupaikkaa tarjottiin ja se otettiin vastaan
 - opinnot alkavat, kun ohjaaja on rekrytoitu

Opintojen alku:

- Kolmen (3) opiskelijan ryhmä paikkakunnalla
 - 3 valmentavan opiskelijaa muilla satelliittipaikkakunnilla
- Ohjaaja (1) paikkakunnalla
- Opetus etänä, opettajan käy paikkakunnalla
- HOKS-keskustelu moniammatillisesti - > opiskelijan tavoitteet, kiinnostuksen kohteet ja miten niitä kohti mennään -> yksilöllinen suunnitelma alkaa rakentua

Opintojen aikana:

Yhteistyössä paikallisen lukion kanssa

- lukio-opintoihin tutustuminen, omien valmiuksien testaaminen
- Useampia lukiokursseja lukuvuoden aikana suoritettuna
 - toiminnanohjauksen ja vuorovaikutustilanteiden kehittyminen
 - opiskelutaitojen kehittyminen

Itsenäisen asumisen valmiuksien kehittyminen :

- opintojen aikaiset yhteiset retket ja reissut
- työelämäharjoittelun yhteydessä asumisen harjoittelu lyhyissä jaksoissa asuntolassa tai muussa majoituksessa ohjaajan kanssa tai itsenäisesti
 - talouden suunnittelu: ostokset ja ruokailut, kulkeminen
- julkisella liikkumisen harjoittelu: aikataulut, reitit, jatkoyhteydet ja vaihdot

HOKS:n päivittäminen säännöllisesti

- lukio-opintojen tekeminen
- työelämässä oppiminen
- tavoitteiden selkiytyminen lukuvuoden aikana
- aktiivinen kodin ja koulun yhteistyö

Työelämä opintojen aikana

- Työelämässä harjoittelu Luovi-paikkakunnalla, jossa asuntola
 - Kotipaikkakunnalla tai lähialueilla ei mahdollisuutta kiinnostavan alan työelämässä oppimiseen
 - Opinto-ohjaajalla oli tiedossa sopiva paikka kiinnostavalta alalta Luovi paikkakunnalta sekä mahdollisuus myös asuntolassa asumiseen
 - Useampi lyhyempi työharjoittelujakso toteutettiin -> tuki mm. alanvalintaan sekä itsenäisen asumisen valmiuksiin

- Työelämässä oltiin myös satelliittipaikkakunnalla yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa ryhmämuotoisesti

TUVALta tutkintoon nivelvaihe:

Koulutuskokeilut

- Työharjoittelun kautta alanvalinta tuntui varmemmalta
- Koulutuskokeilu Luovi paikkakunnalla -> hakeutuminen koulutukseen
- Hakeutuminen Luovin ammatilliseen koulutukseen ja sinne pääseminen

TUVAn jälkeen:

- Tutkinto-opiskelu Luovilla
- Asuminen asuntolassa

Toimintakykyyn liittyvät haasteet

- vuorovaikutustilanteiden haasteet: uudet tilanteet, sosiaalinen jännittäminen
- psyykinen toimintakyky
- terveydelliset haasteet, esim. nepsy
- keskittyminen ja tarkkaavaisuus
- kommunikoinnin haasteet
- toiminnanohjauksen haasteet

Muita opiskeluun vaikuttavia tekijöitä

- Itsenäisen asumisen valmiudet / kyvyttömyys lähteä kotipaikkakunnalta
- Elämäntilanteeseen liittyvät haasteet
- Kotipaikkakunnan opiskelumahdollisuudet, vain lukio tai ei riittävää opintojen aikaista tukea
- Kulkuyhteydet
- Lähin ammatillinen koulutus: 70km (ei soveltuvia tutkintoja)
- Lähin ammatillinen koulutus: 75km (jossa liiketoiminta)
- Lähin ammatillinen erityisoppilaitos (ei liiketoimintaa): 180km
- Lähin ammatillinen erityisoppilaitos (jossa liiketoiminta): 320km

Hakeutumisvaihe :

1. Yhteishaku
 2. Jatkuva haku
 3. Luovin yhteistyökumppanit : peruskoulu, valmentavat koulutukset, kuntoutuspalvelut, työllisyyspalvelut
- Opinto-ohjaaja mukana keskusteluissa pyydettyäessä
 - Hakijalla oltava vaativan erityisen tuen perusteet todennettuna tullakseen valituksi koulutukseen

Valintahaastattelu: opintoneuvoja, ammatillinen erityisopettaja

- digitaitohaastattelu, Paikasta palveluksi - hanke (vapaaehtoinen hakijalle)

Opiskelupaikan vastaanottaminen

Opintojen alkutilanne:

- Viiden (5) opiskelijan ryhmä
- Opetus etänä Oulusta, opettaja käy paikkakunnilla
- YTO-opettaja Torniossa, etäopetus muille satelliittipaikkakunnille
- Ei ohjaajaa liiketoiminnan ryhmässä, paikkakunnilla käytettävissä valmentavan koulutuksen ohjaaja satunnaisesti/tarvittaessa
- **HOKS** keskustelu moniammatillisesti
 - yksilöllinen tutkinnon suorittamisen suunnitelma alkaa rakentua

Euroopan unionin osarahoittama

Opintojen ensimmäinen vuosi

Työelämässä oppiminen (n. 2pv/vk)

- Työelämässä oppiminen alkoi heti opintojen alussa
 - **Halla:** Koko tutkinto
 - sama työelämäpaikka koko lukuvuoden
 - **Kaira:** Osatutkinto, Luovin TUVA-opiskelija
 - työelämäpaikka tutkinnon osan suorittamisen ajan
- Näyttöjen suorittaminen

Yhteiset tutkinnon osat eli YTO-opinnot

- Lukujärjestyksessä aluksi 2pv/vk syyslomaan saakka, sen jälkeen 1pv/vk
 - **Halla,** Koko tutkinto
 - **Kaira:** Osatutkinto, valmentavan opiskelija

Opiskeluvalmiudet

- **Halla:** (koko tutkinto)
 - tätä tukevia tehtäviä ja keskusteluita ammatillisten opintojen lisänä
- **Kaira:** (osatutkinto)
 - osa tutkinnon suorittamisen aikaan Tuva-koulutuksessa, jossa yhtenä tavoitteena opiskeluvalmiuksien kehittyminen
 - myös osatutkinnon aikana näitä tukevia tehtäviä ja keskusteluita liiketoiminnan ryhmässä

Itsenäistymisen valmiuksien kehittyminen

- opintojen aikaiset yhteiset retket ja reissut
- tätä tukevia tehtäviä ja keskusteluita

HOKS:n päivittäminen säännöllisesti

- työelämässä oppiminen
- tavoitteiden selkiytyminen lukuvuoden aikana
- aktiivinen kodin, verkoston ja koulun yhteistyö

Opintojen toinen vuosi

Opetus muuttuu hybridiopetuksiksi :

- Opettaja Rovaniemellä, ryhmän kanssa
 - opetus etänä muualle
- YTO-opettaja Torniossa,
 - opetus etänä satelliittipaikkakunnille
- Ohjaaja Tornioon, ohjaa kaikkia opiskelijoita
 - satelliittipaikkakunnalla yhä valmentavan ohjaaja tarvittaessa
- Opiskelijoita yhteensä kaksitoista (12)
 - 1. vuoden opiskelijoita
 - 2. vuoden opiskelijoita
 - osatutkintojen suorittajia

Halla: (koko tutkinto)

- opiskelu muuttuu oppisopimukseksi

Kaira: (koko tutkinto)

- yhteishaun kautta koko tutkinnon opiskelijaksi

Valmistuminen

- Hankkeen aikana ei ole vielä valmistuneita opiskelijoita
 - Ensimmäisenä pilottivuonna
 - osatutkintoja suorittaneista osa on hakeutunut ja päässyt suorittamaan liiketoiminnan koko tutkintoa
 - osatutkintoja suorittaneista osa on jatkanut valmentavan koulutuksessa tai valmistunut valmentavan koulutuksesta

